

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

นางสาวสุกชชา โพธิ์เงิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A PROPOSED MODEL OF ORGANIZING MUSIC LEARNING COURSES
FOR GRADES 4 TO 6 STUDENTS

MISS SUPHATCHA PO-NGERN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Music Education
Department of Art, Music and Dance Education
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

โดย

นางสาวสุกัญชา โพธิ์เงิน

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรุทธ์ สุทธจิตต์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรุทธ์ สุทธจิตต์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ อรรพรรณ บรรจงศิลป์)

สุภัชชา โพธิ์เงิน : การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6. (A PROPOSED MODEL OF ORGANIZING MUSIC LEARNING
COURSES FOR GRADES 4 TO 6 STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
รศ.ดร. อนุชิต สุธาจิตต์, 174 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี 2) เพื่อศึกษา
สาระดนตรี ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีของครู และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรม
เพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี
ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูสอนดนตรีระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด จำนวน 132 โรงเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรี
ศึกษา 2 ท่าน และครูที่สอนดนตรีที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนแต่ละสังกัดโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากแบบสอบถามจำนวน 132 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา
จำนวน 111 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 84.09 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นำผลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และทฤษฎีทางดนตรีศึกษามาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นรูปแบบการ
จัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.84$,
 $S.D. = 1.02$) สอนสาระดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กันจากง่ายไปหายาก เน้นการปฏิบัติทักษะการฟัง
และการร้อง ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลครบทุกด้านทั้งเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติ
ดนตรี ระดับของปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรีอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.07$, $S.D. = 1.52$) แต่ในส่วนของทักษะ
ดนตรีมีปัญหาในการวัดและประเมินผลมากที่สุด 2) เนื้อหาดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
มากที่สุดคือ องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สัทศาสตร์ ส่วนทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก
ที่สุดคือ ทักษะการร้องประสานเสียง เหมือนกันทั้งครูที่จบสาขาดนตรีและสาขาอื่น ๆ และเนื้อหาที่ครู
ที่จบสาขาดนตรีต้องการอบรมมากที่สุดคือ การพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน ส่วนครูที่จบสาขา
อื่น ๆ มีความต้องการอบรมในเรื่องการสร้างสื่อการเรียนการสอนดนตรีมากที่สุด และ 3) รูปแบบการจัดการ
เรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีหลักการสำคัญ คือ ครูควรจัดการเรียนรู้
โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะดนตรีเป็นหลัก สอดแทรกเนื้อหาสาระดนตรีประกอบเข้าไป ศึกษาเจตคติของ
ผู้เรียนควบคู่ไปด้วย ไม่ควรมุ่งบรรยายอย่างเดียว ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมีความครบถ้วนตาม
หลักทฤษฎีการศึกษาสาระดนตรี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารเวลา และการบริหารหลักสูตรของแต่ละโรงเรียน
และในอนาคตควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
ด้วย ควรจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ (60 นาที/คาบ) ในส่วนของการวัดและประเมินผล
ควรมีการวัดและประเมินผลเจตคติดนตรีไม่น้อยไปกว่าเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี นอกจากนี้จำเป็นต้อง
คำนึงถึงเกณฑ์และคุณภาพในการและประเมินผลด้วย

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา 2554.....

5383424827: MAJOR EDUCATION

KEYWORD: MODEL / ORGANIZING MUSIC LEARNING / GRADES 4 TO 6 STUDENTS

SUPHATCHA PO-NGERN: A PROPOSED MODEL OF ORGANIZING MUSIC LEARNING COURSES FOR GRADES 4 TO 6 STUDENTS. ADVISOR: ASSOC. PROF. NARUTT SUTTACHIT, Ph.D., 174 pp.

This research has the following objectives: 1) to study the conditions and problems of organizing music learning for grades 4 - 6 regarding music content learning management and music assessment and evaluation, 2) to study music content and music skills that are problematic in teachers' organization of music learning and the music content for which teachers need additional training categorized by their graduating majors, and 3) to propose a model of organizing music learning that is appropriate for grades 4 - 6 students. The sampling group used in this study were grades 4 - 6 music teachers in 132 schools in the Bangkok metropolitan area under three supervisory authorities, two music studies experts, and music teachers chosen to be representatives from each of the supervisory authorities totaling nine schools. Research tools were questionnaires and interviews. Only 111 questionnaires (84.09%) of the total number of questionnaires (132 questionnaires) were returned. The data was analyzed for percentage value, mean, and standard deviation. The results from questionnaires, interviews, and music studies theories were then synthesized and developed into a pattern for organizing music learning that is appropriate for grades 4 - 6 students.

The research results are as follows. 1) Most teachers organize music content learning overall at the high level ($M = 3.84$, $S.D. = 1.02$). They teach music content by considering continuity from easy to difficult and focus on practicing listening and singing skills. Most teachers administer complete assessment and evaluation covering music content, music skills and music aptitude. The level of problems in music assessment and evaluation was low ($M = 2.07$, $S.D. = 1.52$). However, most problems were found to be in assessment and evaluation. 2) The music content that poses the most problems in organizing learning activities are elements of music and musical terms. Regarding music skills, the greatest problem in organizing learning activities is choral singing. This is a problem for both teachers having graduated in music and in other majors. The area requiring the most additional training for teachers graduating in music development was teaching music skills in the classroom, while teachers graduating in other majors needed additional training in creating music teaching and learning aids most. 3) The pattern for organizing music learning that is most appropriate for grades 4 - 6 students has the following important principles. Teachers should organize learning by arranging for students to mainly practice music skills. Music content should be incorporated and learners' music aptitude should be studied at the same time. Focus should not be made only on lectures. Indicators and core learning content should be complete according to music studies theories. This requires good time management and curriculum management of individual schools. In the future, music content from other ASEAN countries should be added to organizing music learning for grades 4 - 6 also. Two periods a week (60 minutes/period) of music learning should be organized. There should also be assessment and evaluation of music aptitude no less than that of music content and music skills. Criteria and quality in assessment and evaluation should also be considered.

Department : Art, Music and Dance Student's Signature .....

Field of Study : Music Education Advisor's Signature .....

Academic Year : 2011 .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการอบรม ดูแลและถ่ายทอดความรู้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ตลอดจนให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ทางด้านดนตรีศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา และความเป็นครูที่อาจารย์มีต่อศิษย์เสมอมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์และเป็นผู้คอยอบรมสั่งสอน แนะนำวิธีการคิดอย่างเป็นระบบต่อศิษย์ตลอดระยะเวลาการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาให้คำแนะนำ แนะนำแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษาและครูสอนดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ นายณรงค์ - นางบุญปลุก สิงห์ศิริ และนายประพันธ์ ลือชัยคามที่คอยให้คำแนะนำและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ นายศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา ตลอดจนพี่น้องครุศาสตร์ดนตรีและเพื่อนปริญญาโท ดนตรีศึกษา รุ่นที่ 3 ทุกคนที่ทำให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา ตลอดการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา และ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ถ่ายทอดความรู้ทางด้านดนตรีศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ระเบียบวิธีการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ตอนที่ 1 พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษา	8
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี	10
2.1 องค์ประกอบของสาระดนตรี	10
2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามสาระดนตรี และการจัดสาระดนตรีในหลักสูตร	15
2.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา	18
ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี	21
3.1 ความหมายและความสำคัญของการวัดและประเมินผล	21
3.2 หลักการและวิธีการวัดและประเมินผลดนตรี	22
3.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล	25
ตอนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการสอน	27
4.1 ความหมายของรูปแบบการสอน	27

บทที่	หน้า
4.2 ลักษณะของการพัฒนารูปแบบการสอน	27
4.3 หลักการพัฒนารูปแบบการสอน	27
4.4 ขั้นตอนในการการพัฒนารูปแบบการสอน	28
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	38
ขั้นที่ 2 กำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง	41
ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล	42
ขั้นที่ 6 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	44
ขั้นที่ 7 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนและ นำกลับมาแก้ไข	44
ขั้นที่ 8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ ที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย	46
ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนดนตรี	48
ตอนที่ 3 แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	76
ตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	89
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
สรุปผลการวิจัย	112
อภิปรายผล	122
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	128
รายการอ้างอิง	130
ภาคผนวก	135
ภาคผนวก ก แบบขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย	136

	หน้า
ภาคผนวก ข ผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	138
ภาคผนวก ค รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด.....	140
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับครูสอนวิชาดนตรี.....	144
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี ที่เป็นตัวแทนแต่ละสังกัด.....	157
ภาคผนวก ฉ ยกตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้อริชาดนตรีระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.....	160
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	174

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.1 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 18
2.2	เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.2 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 20
2.3	ตัวอย่างการแสดงผลการวัดผลด้านพุทธิพิสัยเนื้อหาดนตรี 23
2.4	ตัวอย่างการกำหนดน้ำหนักคะแนนการวัดผลดนตรีด้านทักษะ 24
2.5	แสดงผลการวัดผลเจตคติดนตรี 25
2.6	เปรียบเทียบข้อแตกต่างประเมินผลแบบอิงเกณฑ์กับการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม 26
4.1	วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 - 6 47
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามสังกัดโรงเรียน 47
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกสถานภาพ 52
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์โดยจำแนกสถานภาพ 52
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>S.D.</i>) ของระดับการปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีของครูสอนดนตรี 56
4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดและประเมินผลดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 58
4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดและประเมินผลดนตรีแต่ละด้าน ได้แก่ เนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี 60
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>S.D.</i>) ของปัญหา การจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี 61
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>S.D.</i>) ของการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหาดนตรี 61
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>S.D.</i>) ของการวัดและประเมินผล ด้านทักษะดนตรี 62
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>S.D.</i>) ของการวัดและประเมินผล ด้านเจตคติดนตรี 63
4.12	แสดงระดับปัญหาในวัดและประเมินผลดนตรีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม หัวข้อ 3 ด้าน ได้แก่ สาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี 64

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงปัญหาอื่น ๆ ที่พบในการจัดการเรียนรู้อาเซียน.....	65
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสาระดนตรี ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาเซียนตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา.....	69
4.15 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สาระดนตรีที่เป็น ปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาเซียนของครูสอนวิชาดนตรี จำแนกตามสาขาวิชา ที่จบการศึกษา.....	70
4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทักษะดนตรีที่เป็น ปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาเซียนของครูสอนดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา... ..	71
4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหา ในการจัดการเรียนรู้อาเซียนของครูสอนดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา.....	72
4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความต้องการ ในการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีเพิ่มเติมของครูสอนวิชาดนตรี จำแนกตามสาขา วิชาเอกที่จบการศึกษา.....	73
4.19 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการ เข้าร่วมอบรมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา.....	75
4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วม อบรมเพิ่มเติม.....	75
4.21 แสดงความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมที่ควรใช้ ในการจัดการเรียนรู้อาเซียนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.....	76
4.22 แสดงความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อาเซียน ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนของท่าน.....	77
4.23 แสดงความคิดเห็น และความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้อาเซียนทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนของท่าน.....	77
4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดมา ให้ในหลักสูตรฯ กับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....	78
4.25 แสดงความถี่ของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตาม ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....	79
4.26 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับ การเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้อาเซียนทางด้านดนตรี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.....	81

ตารางที่	หน้า
4.27 แสดงลำดับความถี่ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลที่ควรเพิ่ม สาระดนตรีอาเชียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี.....	81
4.28 แสดงลำดับความถี่ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่ควร เพิ่มสาระดนตรีอาเชียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี.....	83
4.29 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับ ความจำเป็นในการจัดสรรครูดนตรีไทยรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีไทย และครูดนตรีสากลรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีสากล.....	83
4.30 แสดงลำดับความถี่ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดสรร ครูดนตรีไทยรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีไทย และครูดนตรีสากล รับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีสากล	84
4.31 แสดงลำดับความถี่ของการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง ในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.....	86
4.32 รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.....	91
5.1 ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	161
5.2 ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	166
5.3 ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	170

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบสาระดนตรี.....	14
2.2	หลักการสอนและประเมินผลดนตรี.....	15
2.3	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	35
3.1	วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
4.1	หลักการการจัดการเรียนรู้สาระดนตรี.....	92

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาดนตรี เป็นวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาทางด้านดนตรี ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งถือเป็นหลักสูตรฉบับล่าสุด ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ร่าง โดยปรับปรุงมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เนื่องจากผลการติดตามการใช้หลักสูตรทำให้เกิดการพัฒนาหลักสูตร เพื่อการแก้ปัญหาในการใช้หลักสูตร รวมทั้งทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ฉบับที่ 10 โดยประกาศให้โรงเรียนทั่วไปใช้เริ่มใช้หลักสูตรในโรงเรียนต้นแบบ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 และปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วิชาดนตรี จัดอยู่ในสาระที่ 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งกล่าวถึงทั้งดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน ประกอบอยู่ใน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ในแต่ละมาตรฐานจะประกอบด้วยตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมาให้ ซึ่งตัวชี้วัดจะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญ สำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 นี้ ได้ปรับตัวชี้วัดแทนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (อ้างศักดิ์ อ้างเลิศฤทธิ์, 2551) เป็นผลดีกับโรงเรียนที่มีบุคลากรมีความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอนในทุกสาขาวิชา ซึ่งการกำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางรายปีมาให้ ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนแยกเป็นรายวิชาได้ ช่วยให้มองเห็นทิศทางของการจัดการศึกษา (สังคม ทองมี, 2551)

สำหรับในสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่นี้ ดนตรีศึกษาในประเทศไทยในระดับประถมศึกษา โดยทั่วไปกล่าวได้ว่า มีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน หลายโรงเรียนมีมาตรฐานการสอนที่ดีมาก มีการพัฒนากิจกรรมตลอดจนสิ่งเกี่ยวเนื่องอย่างดี ทำให้มาตรฐานการเรียนการสอนเป็น

ที่น่าชื่นชมมาก ในขณะที่หลายโรงเรียนละเลย ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ทำให้การเรียนการสอน ดนตรีเป็นไปอย่างไม่ถูกต้องตามหลักการ นักเรียนไม่ได้รับความรู้ทางดนตรีเท่าที่ควร ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554) ในกระบวนการทางการศึกษาจะไม่สมบูรณ์ ถ้าขาด องค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดใน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ครูหรือผู้สอน (Teacher) 2) ผู้เรียนหรือนักเรียน (Student) 3) สาร (Content) ได้แก่ระบบการจัดสาระ หลักสูตร เนื้อหาที่เกี่ยวกับดนตรีหรือ ดนตรีศึกษา และ4) บริบทหรือสถานการณ์ของการเรียนรู้หรือการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิควิธีสอน สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นทฤษฎีทางการศึกษาของสไตเนอร์ (Stiener, 1988)

การศึกษาเกี่ยวกับดนตรีควรทราบถึงสาระดนตรีเป็นอันดับแรก เพื่อความเข้าใจที่เป็น พื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ ต่อไป ในการเรียนรู้ดนตรีที่ดีควร จะมีองค์ประกอบของสาระดนตรีที่ครบถ้วน เพราะสาระดนตรีต่าง ๆ นั้นจะมีส่วนช่วยให้ แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กมีความชัดเจน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535) เนื้อหาของหลักสูตรดนตรีในแต่ละระดับจะมีจุดเน้นของสาระดนตรีต่างกัน ดังนั้นในแต่ละระดับ การศึกษา ควรมีการจัดสาระดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับหลักการจัด การศึกษาในแต่ละระดับ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544) หลักสูตรควรมีความถูกต้องและมีคุณภาพ พร้อมทั้งจะใช้งานได้จริงในหลักสูตรดนตรีควรประกอบด้วยสาระดนตรีที่ครบถ้วน สามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน คือ ในส่วนที่เป็นเนื้อหา ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี ส่วนที่เป็น ทักษะ ซึ่งได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การสร้างสรรค์ และการอ่าน ซึ่งในการ จัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา ผู้สอนควรจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ตามสาระดนตรีที่กำหนด มีนักการดนตรีศึกษาจำนวนมากกล่าวถึงสาระดนตรีดังกล่าวข้างต้น บาง ท่านกล่าวถึงสาระดนตรีที่ดีประกอบด้วย เนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554; อรวรรณ บรรจงศิลป์, 2551; ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541; วิญญู ทรัพย์ะประภา, 2543; Bergeton and Boardman, 1979; Roussos, 2003) บางท่านมุ่งไปที่ทักษะดนตรี (วิมลศรี อุปรมัย, 2527; Shuter and Ploghoft, 1970; Lois Choksy, 1986) และบางท่านมุ่งไปที่องค์ประกอบดนตรี (Stark, 1976; Miller, 1978;)

ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ผู้สอนจะใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีระบบและมีขั้นตอนที่ดีเพียงอย่างเดียว โดยปราศจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุน ติดตาม และกำกับดูแลให้บรรลุผลที่คาดหวังนั้นระดับความเป็นไปได้ค่อนข้างต่ำแต่ถ้าหากมีการ เตรียมการ การดำเนินการ และการวัดและประเมินผลที่ดีประกอบเข้าไปด้วยจะส่งผลต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุผลที่คาดหวังไว้มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงเพราะการวางแผนที่ดียอม ทำให้การดำเนินการมีความราบรื่น ซึ่งจะมีผลที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ที่จะตามมา (รุ่งอรุณ บุญทัน, 2550)

การประเมินผลควรประเมินให้ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่การประเมินผลเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และ เจตคติทางดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าครูสอนวิชาดนตรีโดยตรงไม่ว่าดนตรีไทยหรือดนตรีสากล ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัตินั้นมักค่อนข้างน้อย แต่เนื่องจากวิชาดนตรีเป็นวิชาบังคับตาม หลักสูตรซึ่งโรงเรียนทุกโรงเรียนต้องเปิดสอน ดังนั้นการสอนวิชาดนตรีบางโรงเรียนจึง จำเป็นต้องใช้ครูที่มีความรู้ทางด้านดนตรีค่อนข้างน้อยมาสอน หรือบางครั้งครูที่จบการศึกษา ในสาขาอื่นแต่อาจมีความรู้ด้านดนตรีบ้างมาสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาใน เขตชนบท ทำให้การเรียนการสอนวิชานี้มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ผลตามมาก็คือ ผู้เรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีความรู้ทางดนตรีไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ศึกษา ต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสารทางวิชาการ เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้อุ้ดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาสิ่งที่มีความสำคัญมากคือ ครูสอนดนตรี และสาระดนตรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้อุ้วิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 - 6 ด้านการเรียนการสอนตามสาระดนตรี และการวัดและประเมินผลดนตรี โดยมุ่งเน้น สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีและสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรี ต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติม โดยทำการศึกษาครูสอนดนตรีโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด ได้แก่ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2) สังกัดสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร และ 3) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คัดเลือกมาเพื่อเป็นตัวแทนของครูในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครและให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสม ครบถ้วนและครอบคลุมกับงานวิจัยฉบับนี้มากที่สุด

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้อุ้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรีในปัจจุบัน เป็นอย่างไร
2. เนื้อหาใดที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้อุ้ของครูสอนดนตรี และเนื้อหาใดที่ครูสอน ดนตรีต้องการอบรมเพิ่มเติม
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้อุ้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ควรมีรูปแบบเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านกาารวัดและประเมินผลดนตรี ของครูสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง (Sample Survey Research) ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมาเป็นตัวแทนของประชากรที่ต้องการศึกษา และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนของแต่ละสังกัด มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครที่มีปัญหา 3 สังกัด ได้แก่
  - 1.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
จำนวน 405 โรงเรียน
  - 1.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร
จำนวน 436 โรงเรียน
  - 1.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
จำนวน 37 โรงเรียน

หมายเหตุ ผู้วิจัยไม่ได้เลือกกลุ่มโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยรัฐจำนวน 14 แห่ง และกลุ่มโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 21 แห่ง เนื่องจากการศึกษาเบื้องต้นพบว่ากลุ่มโรงเรียนสาธิตมีหลักสูตรสอนดนตรีที่มีลักษณะเฉพาะ และมีครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง ผู้วิจัยจึงคิดว่าการจัดการเรียนรู้ดนตรีของโรงเรียนดังกล่าวไม่น่าจะมีปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจโรงเรียนแค่ 3 สังกัดข้างต้นเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาโดยทั่ว ๆ ไป

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด รวมจำนวนทั้งสิ้น 878 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดทฤษฎีของ แวน ดาลัน (Van Dalen, 1979) กล่าวไว้ว่าในการวิจัยเชิงบรรยายควรใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 10 - 20 ของประชากรก็เพียงพอ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 15 ของประชากรแต่ละสังกัด และถือว่าครูสอนวิชาดนตรี 1 คน เป็นตัวแทนของ 1 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 132 โรงเรียน จำแนกตามสังกัดได้ดังนี้

1.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

จำนวน 61 โรงเรียน

1.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

จำนวน 65 โรงเรียน

1.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

จำนวน 6 โรงเรียน

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้อริชาดนตรี ผู้วิจัยนำเสนอเฉพาะ 6 หัวข้อเท่านั้น ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สารดนตรี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลดนตรี

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยเชื่อว่าการตอบแบบสอบถามของครูสอนวิชาดนตรีทุกคนเกิดจากปัญหาที่พบตามประสบการณ์ของแต่ละคนที่แตกต่างกัน โดยตอบตามสภาพความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของแต่ละคนที่แตกต่างกันและเชื่อถือได้ ความแตกต่างทางด้านอายุ ความรู้ ประสบการณ์ และประสิทธิภาพไม่เป็นปัญหาต่อการทำแบบสอบถาม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ครูสอนดนตรี หมายถึง ครูสอนวิชาดนตรีในชั้นเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ตามที่หลักสูตรกำหนด อาจจะเป็นวิชาดนตรี หรือวิชาอื่นก็ได้ แต่รับผิดชอบหน้าที่ในการสอนดนตรี

สภาพ หมายถึง ลักษณะทั่วไปของการจัดการเรียนรู้อริชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในปัจจุบัน

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นความคับข้องใจหรือความรู้สึกของครูที่คิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนวิชาดนตรี และการวัดและประเมินผลดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ครูเห็นว่าควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ครูต้องการให้มีและปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนในปัจจุบันและความต้องการในการอบรมด้านสาระดนตรีเพิ่มเติม

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครูผ่านการปฏิบัติกิจกรรมดนตรีในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้สาระดนตรีอย่างครบถ้วน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่พัฒนาขึ้นและจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สาระดนตรีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลดนตรี

สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา หมายถึง สาขาวิชาที่ครูสอนดนตรีจบการศึกษา ได้แก่ ครูสอนดนตรีที่จบสาขาวิชาดนตรีโดยตรง และจบสาขาอื่นที่ไม่ใช่ดนตรี

การจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี หมายถึง สถานการณ์ที่ครูจัดไว้เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้สาระดนตรีอย่างครบถ้วน ตามกรอบแนวคิดสาระดนตรีและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่ผู้วิจัยรวบรวมไว้ในเครื่องมือการวิจัย

การวัดและการประเมินผลดนตรี หมายถึง การวัดผลการเรียนเพื่อวัดและประเมินความรู้ความสามารถและเจตคติ ได้แก่ การประเมินผลเนื้อหาดนตรี การประเมินผลทักษะดนตรี และการประเมินผลเจตคติทางดนตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ให้รับรู้สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา สำหรับการพิจารณาการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ทราบถึงสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูสอนดนตรีและสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

3. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน นักวิชาการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่มีบทบาทหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ได้รับรู้แนวทางในการนำไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาดนตรีในโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการทำวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งครูสอนวิชาดนตรีสามารถนำเอารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้จริงในสภาพการณ์ปัจจุบัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา นำเสนอเป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเนื้อหาสาระตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีและหลักการเรียนการสอนดนตรี

2.1 องค์ประกอบของสาระดนตรี

2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามสาระดนตรี และการจัดสาระดนตรีในหลักสูตร

2.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี

3.1 ความหมายและความสำคัญของการวัดและประเมินผล

3.2 หลักการและวิธีการวัดและประเมินผลดนตรี

3.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

4.1 ความหมายของรูปแบบการสอน

4.2 ลักษณะของการพัฒนารูปแบบการสอน

4.3 หลักการพัฒนารูปแบบการสอน

4.4 ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอน

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษา

พัฒนาการ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่แน่นอนตามลำดับขั้น (วัย) ของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนตาย การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เป็นระบบระเบียบมากขึ้น สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ปรับตัวได้มากยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดนตรีเป็นเนื้อหาวิชาแขนงหนึ่งที่มีอยู่ในหลักสูตรระดับนี้ โดยมุ่งพัฒนาให้เด็กมีความสนใจ รู้จักและรักดนตรี พัฒนาการทางดนตรีจึงจัดเป็นปัจจัยหนึ่งในการเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) กล่าวเกี่ยวกับดนตรีกับเด็กประถมศึกษา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษา ควรแยกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เด็กเริ่มมีแนวคิดเด่นชัดในเรื่องของจังหวะ รองลงมาคือเรื่องทำนอง นอกเหนือจากนี้ควรพัฒนาแนวคิดในเรื่องของรูปแบบของบทเพลง สีสัมผัสของดนตรีและลักษณะของเสียงควบคู่ไปด้วย การพัฒนาด้านจังหวะควรให้เด็กตามจังหวะให้สม่ำเสมอทราบถึงความช้าความเร็วของจังหวะ ส่งเสริมความจำรูปแบบจังหวะเพื่อความสามารถทางการสร้างสรรค์ต่อไป ด้านทำนองควรให้เด็กฟังเพลงและร้องตาม เด็กในวัยนี้ชอบเพลงที่มีความสนุกสนาน ควรเริ่มจากบทเพลงที่มีจังหวะเร้าใจ เนื้อเรื่องใกล้ตัวเด็ก ควรเลือกช่วงเสียงไม่กว้างเกินไป เพราะการร้องเพลงของเด็กวัยนี้เสียงจะเพี้ยน ครูควรสอนให้เด็กใช้เสียงที่ไพเราะไม่ใช่เสียงตะโกน การสอนรูปแบบบทเพลงอย่างง่าย ควรเลือกแบบทำนองซ้ำทวนอยู่หนึ่งถึงสองทำนองสลับกัน ให้เด็กรับรู้เสียงของเครื่องดนตรีบางชนิดว่าเป็นอย่างไร ครูควรสอดแทรกเรื่องลักษณะของเสียง ความดัง ความค่อย ความรู้สึกจากบทเพลง ให้กับเด็ก ส่วนในเรื่องของเสียงประสานนั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรฝึกให้เด็กฟังเพลงร้องประสานเสียง หรือให้เด็กร้องทำนองเพลงครุฑร้องเสียงประสาน ประถมศึกษาปีที่ 2 - 3 ค่อยพัฒนาขึ้นไปร้องเพลงแฮนด์ คือเพลงที่มีแนวทำนอง และมีแนวประสานประกอบด้วยโน้ต 3 - 4 ตัว วนไปมา ผู้ปกครองควรชักจูงให้เด็กฟังเพลงตามสื่อต่าง ๆ เมื่อเด็กชอบร้อง ผู้ปกครองก็ส่งเสริมสนับสนุนตบจังหวะตาม ควรเน้นเรื่องของความคงที่ของจังหวะ อาจจะหาเพลงง่าย ๆ น่ารัก ๆ มาให้เด็กฟัง ควรคัดเลือกเพลงที่มีเนื้อหาเหมาะสม ควรบอกให้เด็กร้องเบาบ้าง ดังบ้าง เร็วบ้าง ช้าบ้าง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านลักษณะของเสียง ควรใช้การเคลื่อนไหวร่างกายหรือกิจกรรมเข้าจังหวะ เพราะเด็กในวัยนี้มีสมาธิน้อย การจะพาไปชมการแสดงควรเป็นรายการที่ไม่ยากนักเป็นรายการเฉพาะเด็กตามศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ ก็ได้ ควรฝึกให้เด็กฟังเพลงไทย เพราะจะช่วยปลูกฝังให้เด็กสนใจและชอบที่จะฟังต่อไปเมื่อเติบโตขึ้น การจะส่งบุตรหลานของท่านเรียนเสริมวิชาดนตรีได้ควรจะเริ่มเรียนเมื่ออยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หรืออายุประมาณ 8 ขวบ แต่ถ้าเด็กมีความถนัดและสนใจในดนตรีอย่างมากอาจจะเริ่มเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 2 ก็ได้

ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เด็กในวัยนี้สามารถรับรู้จังหวะทำนองและรูปแบบเพลงที่ ลึกซึ้งขึ้น กล่าวคือ สามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากและสลับซับซ้อนขึ้นได้ ควรมีโอกาสในการ ฝึกฝนการขับร้องเพลงประสานเสียงประเภทต่าง ๆ เพราะเป็นวัยที่พร้อมที่จะเรียนรู้มากกว่าวัย ที่ผ่านมา สามารถรับรู้และจดจำรูปแบบจังหวะได้ดีขึ้น สามารถแสดงออกทางการร้องเพลงได้ มากขึ้นและร้องเพี้ยนน้อยลง ร้องเพลงได้ช่วงเสียงมากขึ้น ร้องเพลงได้หลากหลายทั้งสนุกสนาน และหวาน ๆ ในบางครั้ง เด็กในวัยนี้มีความสามารถในการอ่านดีแล้ว จึงควรหาหนังสือที่ เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทางดนตรีมาให้นักเรียนศึกษา เช่น ประวัตินักดนตรี เพลงพื้นบ้าน ประวัติ ดนตรี เป็นต้น ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการพาเด็กไปชมการแสดงดนตรีรายการต่าง ๆ หรือ อาจจะร้องเพลงร่วมกันอาจเป็นในลักษณะเพลงวงก็ได้ กล่าวคือ ร้องเพลงเดียวกัน แต่ขึ้นต้น ไม่พร้อมกันอาจเป็นรายการที่เป็นเรื่องเป็นราวจริง ๆ บ้างในบางครั้ง เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ บรรยากาศที่แท้จริงในการฟังเพลง การส่งเด็กเรียนพิเศษดนตรีผู้ปกครองควรสอบถาม ความรู้สึกของเด็กที่มีการเรียนการสอนด้วย เพราะอาจมีเหตุการณ์ที่ทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อ วิชาดนตรีและเลิกสนใจดนตรีได้ ผู้ปกครองและเด็กควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ ตัดสินใจ เรื่องของการเรียนพิเศษดนตรีด้วย เพราะว่าเด็กในวัยนี้เมื่อเรียนดนตรีอย่างต่อเนื่องหลาย ๆ ปี อาจเกิดความเบื่อหน่ายได้ควรพบปะพูดคุยกับครูสอนดนตรีอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบผล การเรียนของนักเรียนเนื่องจากเด็กในวัยนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครูในโรงเรียนมาก ถ้าครู สอนดี นักเรียนชอบการสอนของครูย่อมช่วยให้การเรียนดนตรีของเด็กได้ทั้งเนื้อหาและเจตคติที่ ดีต่อดนตรีด้วย

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษา เด็กในวัยนี้ จะมีแนวคิดเด่นชัดในเรื่องของจังหวะ และทำนอง ครูควรสอนให้เด็กฟังและร้อง เพลงโดยเลือกบทเพลงให้มีความยากง่ายและมีช่วงเสียงที่เหมาะสมกับวัย และควรสอดแทรก เรื่องของรูปแบบบทเพลง สีสนัของดนตรี และลักษณะของเสียงให้กับนักเรียนด้วย นอกจากนี้ ผู้ปกครองควรมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการเรียนดนตรีของเด็กโดยการหาบทเพลงง่าย ๆ มาให้ฟังทำกิจกรรมขับร้องเพลงร่วมกัน หรือพาเด็กไปชมการแสดงดนตรีต่าง ๆ และ ควรปรึกษาหารือกับครูอยู่เสมอ ๆ เพื่อรับรู้พัฒนาการทางการเรียนดนตรีของเด็ก เมื่อมีปัญหา จะได้หาแนวทางแก้ไขได้ ถ้ามีโอกาสให้เด็กเรียนดนตรีควรเริ่มเมื่อเด็กอายุระหว่าง 8 - 9 ขวบ และควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเครื่องดนตรีที่จะเล่นด้วยตนเอง และควรคำนึงถึงการสร้างเจตคติ ที่ดีต่อวิชาดนตรีให้กับเด็กด้วย จะเห็นได้ว่าช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เป็นช่วงของ การเรียนหนังสือการฝึกทักษะการอ่านออก เขียนได้ ส่วนในช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เป็นการเรียนวิชาการความรู้เด็กจะได้รับสาระดนตรีมากกว่าในช่วงต้น

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี

ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

2.1 องค์ประกอบของสาระดนตรี

2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามสาระดนตรี และการจัดสาระดนตรี

ในหลักสูตร

2.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา

2.1 องค์ประกอบของสาระดนตรี

แนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับสาระดนตรี มีนักการศึกษากล่าวถึงแนวคิดดังกล่าวจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาจากนักดนตรีศึกษาจำนวน 10 ท่าน ซึ่งกล่าวถึงสาระดนตรีแตกต่างกันไป ผู้วิจัยศึกษาและนำมาวิเคราะห์ จำแนกตามองค์ประกอบของสาระดนตรีได้ดังนี้

2.1 สาระดนตรีที่ดีประกอบด้วย เนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554; อรรพรรณ บรรจงศิลป์, 2551; ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541; วิญญู ทรัพย์ประภา, 2543; Bergeton and Boardman, 1979; Roussos, 2003)

แต่ละท่านมีรายละเอียดและจุดเน้นที่แตกต่างกันไป สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554) กล่าวว่า สาระดนตรี ประกอบด้วย

- องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ สีสัน ลักษณะของเสียง และรูปแบบ

- วรรณคดีดนตรี ได้แก่ ประวัติดนตรี และบทเพลง

- ทักษะดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์

2.1.2 อรรพรรณ บรรจงศิลป์ (2552) กล่าวว่า เนื้อหาดนตรี ประกอบด้วย

- องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนองเพลง เสียงประสาน จังหวะลักษณะอารมณ์ของเพลง และรูปแบบของเพลง

- ทักษะดนตรี ได้แก่ การฟังเพลง การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรีและเครื่องประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง การสร้างสรรค์ทางดนตรี และการอ่านโน้ต

2.1.3 ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (2541) กล่าวว่า เนื้อหาดนตรี ประกอบด้วย

- องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน อารมณ์เพลง รูปแบบ และคุณลักษณะของเสียง

- วรรณคดีดนตรี ได้แก่ ประวัติดนตรี และบทเพลง

- ทักษะดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์

2.1.4 วิญญู ทริพย์ประภา (2543) กล่าวว่า เนื้อหาดนตรีในหลักสูตรควรประกอบด้วย เนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ โครงสร้างของดนตรี เนื้อหาด้านทักษะดนตรี และเนื้อหาด้าน เจตคติ ได้แก่ วรรณคดีดนตรี ประกอบด้วย ความเป็นมาของดนตรีประวัติเครื่องดนตรี ประวัตินัก ดนตรีและคีตกวี เพลงประเภทต่าง ๆ คุณค่าของดนตรีในชีวิตประจำวัน

2.1.5 Bergeton and Boardman (1979) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ทางดนตรี ให้กับเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ไว้ว่า เด็กจะต้องมีการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ทฤษฎีดนตรี ทักษะดนตรีและวรรณคดีดนตรี ซึ่งเขาแสดงความเห็นว่า ทักษะดนตรีเป็นทักษะที่มีความสำคัญที่สุด ทางดนตรี เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียงซึ่งเราใช้ประสาทหู ในการรับรู้ บุคคลใดก็ตามสามารถ ตอบสนองต่อดนตรีได้ดี จะสามารถแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ในบทเพลงได้ดี

2.1.6 Roussos (2003) กล่าวถึงสาระดนตรีที่ควรสอนโรงเรียนประถมศึกษา ได้ นำเสนอแนวคิดด้านเนื้อหาดนตรี เน้น 5 หัวข้อ ได้แก่ จังหวะ ทำนอง การประสานเสียง รูปแบบ และ การถ่ายทอดความรู้สึก และเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะ 6 ทักษะเช่นเดียวกับ นักการดนตรีศึกษาท่านอื่น ๆ

2.2 สาระดนตรีที่ดี มุ่งไปที่องค์ประกอบดนตรี (Stark, 1976; Miller, 1978;)

การจัดสาระดนตรีในหลักสูตรดนตรีของสหรัฐอเมริกา จากการสังเคราะห์แหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยมุ่งไปที่รายละเอียดขององค์ประกอบดนตรี ซึ่งคล้ายคลึงกับข้อมูลข้างต้นคือ จำแนกออกเป็น สองส่วน ได้แก่ ความเกี่ยวข้องของพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเป็นดนตรี(Relational) และองค์ประกอบดนตรี ที่ทำให้เกิดความไพเราะ (Articulatory)

2.3 สาระดนตรีที่ดี มุ่งไปที่ทักษะดนตรี (วิมลศรี อุปรมย์, 2527; Shuter and Ploghoft, 1970; Lois Choksy, 1986)

2.3.1 วิมลศรี อุปรมย์ (2527) กล่าวว่า เน้นทักษะกระบวนการพื้นฐานของการเรียน ดนตรี และการเรียนรู้ดนตรีในลักษณะกระบวนการทางภาษานั้น การฟัง การเขียนและการอ่านเป็น ทักษะทางภาษาที่นำมาใช้ มีความหมายของการเรียนรู้ ทางด้านดนตรีได้โดยตรง การเรียนดนตรี ต้องใช้การฟังและการอ่านส่วนการพูดและการเขียน ในความหมายของการเรียนรู้ด้านวิชาดนตรี หมายถึง การร้อง และการสร้างสรรค์ทางดนตรีดังนั้น การใช้กระบวนการเรียนรู้ทางภาษา มาเป็น หลักในการเรียนรู้วิชาดนตรีนั้น มีความครอบคลุมทักษะต่าง ๆ ทางดนตรีครบถ้วน

2.3.2 ชัตเตอร์ และฟลอกฮอฟ (Shuter and Ploghoft, 1970) เน้นการเรียนรู้ทักษะ ดนตรี 6 ทักษะนอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการวิเคราะห์ การแสดง และการคิดสร้างสรรค์ อีกด้วย เช่นเดียวกับ หลุยส์ โชคกี้ (Lois Choksy, 1986)

จากแนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับสาระดนตรี แสดงให้เห็นว่าในการเรียนรู้ดนตรี ผู้เรียนจำเป็นต้องมีโอกาสเรียนรู้ส่วนประกอบต่าง ๆ ของสาระดนตรีทั้งหมดจึงสามารถกล่าวได้ ว่า ผู้เรียนมีการเรียนรู้ดนตรีเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ดนตรีมีมากมายมหาศาล

เนื่องจากการพัฒนาสร้างสรรค์ของปราชญ์ทางดนตรีมาเป็นเวลาช้านาน การกำหนดกรอบ สาระดนตรีให้ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการพิจารณากัน อย่างถี่ถ้วน รอบคอบเพื่อให้สาระดนตรีที่ได้รับการกำหนดขึ้นมา มีความครอบคลุมเหมาะสมทั้ง ทางวิชาการ และมีความเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพสังคม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ตามความเจริญก้าวหน้าของวิชาการดนตรีเอง และวิชาการด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นบริบทที่สำคัญ ทั้งสิ้น ต่อไปเป็นการนำเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระดนตรี โดยเน้นแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554) เป็นหลักในการนำเสนอ สรุปได้ดังนี้

1) เนื้อหาดนตรี

เนื้อหาดนตรีนั้นจัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการศึกษาดนตรี เนื้อหาดนตรี ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ส่วน คือ องค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี

1.1) องค์ประกอบดนตรี (Music Element) ประกอบด้วย

1.1.1) จังหวะ คือ องค์ประกอบดนตรีพื้นฐานที่เป็นเรื่องของเวลา ซึ่งทำให้เกิดจังหวะต่าง ๆ เช่น จังหวะตบ อัตรাজังหวะ รูปแบบจังหวะ ความเร็วจังหวะ และลักษณะ จังหวะอื่น ๆ

1.1.2) ทำนอง คือ องค์ประกอบดนตรีพื้นฐานที่เป็นเรื่องของระดับเสียง และความยาวจังหวะ ทำให้เกิดการจัดเรียงของเสียงตามแนวนอน เกิดเป็นรูปแบบในลักษณะต่าง ๆ ทั้งยาวและสั้น เช่น โหม่ทึฟหรือประโยค

1.1.3) เสียงประสาน คือ องค์ประกอบดนตรีพื้นฐานที่เป็นเรื่องของ ความสัมพันธ์ของเสียงความสัมพันธ์ของระดับเสียงตามแนวตั้ง คือ คอร์ด เกิดการจัดเรียงเป็น ลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับทำนอง ถูกต้องตามไวยากรณ์มาเล่นประสานพร้อมกันได้เป็นอย่างดี เป็นหัวใจของดนตรีในระบบอิงกุกูญแจเสียง (ณัชชา โสคติยานุรักษ์, 2547)

1.1.4) รูปพรรณ ได้แก่ องค์ประกอบพื้นฐานที่เป็นเรื่องของผลรวมของ ทำนองและเสียงประสาน หรือความสัมพันธ์ของเสียงตามแนวตั้งและแนวนอน เกิดเป็นรูปพรรณ อีกลักษณะหนึ่งของรูปพรรณคือ เนื้อเสียง เป็นความหนาบางของผลรวมของเสียงซึ่งเกี่ยวข้องกับเสียงประสานมากกว่าทำนอง และระบบเสียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเสียงประสานมากกว่าทำนอง และระบบเสียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเสียงประสานและทำนองทำให้เกิดความรู้สึกของคีย์

1.1.5) สีสัน คือ องค์ประกอบดนตรีพื้นฐานที่เป็นเรื่องของคุณลักษณะ ของแหล่งกำเนิดเสียงที่ต่างกัน ทำให้เกิดคุณภาพเสียงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแตกต่างกันไป ได้แก่ เสียงมนุษย์ และเสียงของเครื่องดนตรี นักการดนตรีศึกษาบางท่านใช้คำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ คุณลักษณะของเสียง (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541)

1.1.6) ลักษณะของเสียง คือ องค์ประกอบดนตรีพื้นฐานที่เป็นเรื่องของ คุณลักษณะของเสียงที่มนุษย์หรือเครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อถ่ายทอดความดังของเสียง และ

ความรู้สึกในการสื่ออารมณ์หรือการแสดงออก นักดนตรีศึกษาบางท่านใช้คำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ การแสดงอารมณ์ของเพลง (วิญญู ทรัพย์ประภา, 2543) และการถ่ายทอดความรู้สึก (Roussos, 2003) ระดับความดัง - เบาของเสียง (dynamics) (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541; Stark, 1976) เป็นต้น (ลักษณะของเสียง เป็นคำเฉพาะที่ณัฐรศ สุทธิจิตต์ กำหนดขึ้นมีความแตกต่างไปจากนักดนตรีศึกษาท่านอื่น ๆ)

1.1.7) รูปแบบ คือ เรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรีพื้นฐาน โครงสร้างของรูปแบบ ทำให้เกิดเป็นลักษณะของรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบไมนารี รูปแบบเทร์นารี รูปแบบรอนโด เป็นต้น นักดนตรีศึกษาบางท่านใช้คำว่า ฉันทลักษณ์ของเพลง (วิญญู ทรัพย์ประภา, 2543)

1.2) วรรณคดีดนตรี ประกอบด้วย

1.2.1) บทเพลง ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของบทเพลงในทุกแง่มุม ได้แก่ ผู้ประพันธ์เพลง ประวัติ รูปแบบ รูปลักษณ์ของดนตรีของผู้ประพันธ์เพลงแต่ละคน บริบทที่เกี่ยวข้องกับบทเพลง เป็นต้น

1.2.2) ประวัติดนตรี ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของประวัติดนตรีในยุคต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องของประวัติบทเพลง ประวัติผู้ประพันธ์เพลง ลักษณะของบทเพลงในแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องขององค์ประกอบของบทเพลงทางดนตรี และรูปลักษณ์ของบทเพลงในแต่ละยุค

2) ทักษะดนตรี

ทักษะดนตรี เป็นส่วนสำคัญของการศึกษาทางดนตรี และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกคนต้องให้ความสำคัญ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนทางดนตรี จึงควรให้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดทักษะดนตรีครบทุกด้าน ซึ่งทักษะดนตรีประกอบด้วย การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี ความคิดสร้างสรรค์ และการอ่านโน้ต

2.1) การฟัง ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้วยหูในเชิงดนตรี เกี่ยวข้องกับการรับรู้เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การฟังเพื่อเนื้อหาดนตรี และการฟังเพื่อความซาบซึ้งในดนตรี

2.2) การร้อง ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการแสดงออกในเชิงทักษะปฏิบัติขับร้องที่ผู้ขับร้องเรียนรู้ในด้านเทคนิควิธีต่าง ๆ ในการขับร้อง เพื่อการถ่ายทอดบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ

2.3) การเคลื่อนไหว ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการแสดงออกเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว แบ่งเป็นสองประเภท การเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองต่อดนตรี ได้แก่ การเคลื่อนไหวในกระบวนการเรียนการสอนดนตรี เป็นต้น และการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิบัติทักษะดนตรี ได้แก่ การเรียนรู้การฝึกปฏิบัติการเคลื่อนไหวเบื้องต้นก่อนการปฏิบัติทักษะดนตรี เพื่อให้ร่างกายมีความพร้อมในการปฏิบัติทักษะดนตรีนั้น ๆ เป็นต้น (ในการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิบัติทักษะดนตรี

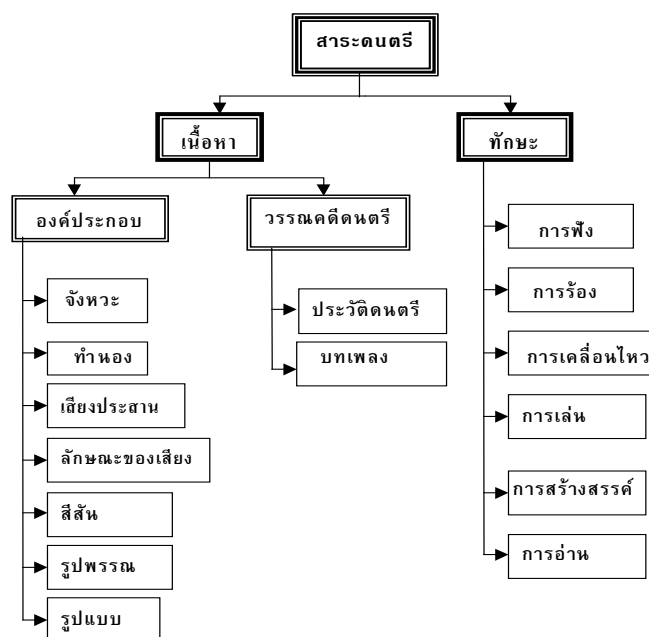
เป็นการเคลื่อนไหวที่ ฌรุทฐ์ สุทฐจิตต์ เพิ่มเติมเข้ามาทำให้มีความแตกต่างจากนักดนตรีศึกษาท่านอื่น ๆ)

2.4) การเล่น ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการแสดงออกในเชิงทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ผู้ปฏิบัติเครื่องดนตรีเรียนรู้ในด้านเทคนิควิธีต่าง ๆ ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเพื่อการถ่ายทอดบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างมีแบบแผนและไพเราะ

2.5) การสร้างสรรค์ ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการแสดงออกในเชิงทักษะ แบ่งเป็นสองประเภท คือ การสร้างสรรค์ในเชิงการเรียนรู้ดนตรี เช่น การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ การร้องทำนองสั้น ๆ เป็นต้น และการประพันธ์เพลง เช่น การสร้างสรรค์บทเพลงอย่างมีแบบแผนและไพเราะ เป็นต้น

2.6) การอ่าน ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการแสดงออกในเชิงทักษะการอ่านภาษาดนตรี หรือโน้ตดนตรี รวมทั้งการเขียนการสื่อสารภาษาดนตรี

จากแนวคิดสาระดนตรี ฌรุทฐ์ สุทฐจิตต์ (2554) สรุปแผนภาพความคิดไว้ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบสาระดนตรี

สาระดนตรีที่เหมาะสมควรประกอบด้วย เนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี ซึ่งเนื้อหาดนตรีแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบดนตรีและวรรณคดีดนตรี หลังจากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าการจัดสาระดนตรีของแต่ละท่านมีความใกล้เคียงกันมีจุดเน้น ที่แตกต่างกันไป บางท่านเน้นทั้งเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรีบางท่านมุ่งไปที่รายละเอียดขององค์ประกอบดนตรีและบางท่านเน้นทักษะดนตรีเท่านั้น อย่างไรก็ตามครูควรสอนวิชาดนตรีให้ครบถ้วนทั้งเนื้อหาสาระและทักษะดนตรี เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีอย่างดีที่สุด

2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามสาระดนตรี และการจัดสาระดนตรี ในหลักสูตร

ได้กล่าวว่า หลักการสอนดนตรีคือ การพัฒนาการรับรู้ทางด้านดนตรีและความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างหรือองค์ประกอบของดนตรี เพื่อนำไปสู่ความซาบซึ้งในดนตรีและความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะดนตรีในชีวิตประจำวัน หลักการนี้เน้นทักษะดนตรี รวมทั้งโครงสร้างหรือองค์ประกอบดนตรี โดยใช้กิจกรรมดนตรีเป็นสื่อ ตลอดจนเรียนรู้วรรณคดีทางดนตรีด้วยการเรียนการสอนเนื้อหาดนตรีทั้งสามด้าน ต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด และมีส่วนส่งเสริมซึ่งกันและกันในกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูจึงควรกำหนดเนื้อหาวิชาให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ในกระบวนการเรียนดนตรีควรเริ่มต้นด้วยการฟังเป็นพื้นฐานสำคัญ หลังจากการฟังแล้ว ผู้เรียนตอบสนองด้วยการร้องการแสดง หรือการเคลื่อนไหว และเมื่อมีความรู้เกี่ยวกับเสียงดนตรีแล้ว สัญลักษณ์ต่าง ๆ จึงเข้ามามีบทบาท ผู้เรียนจึงเริ่มอ่านภาษาดนตรี และในขั้นสุดท้ายคือขั้นของการเขียนภาษาดนตรีและการสร้างสรรค์ดนตรี ดังนั้นการใช้กระบวนการเรียนรู้ทางภาษา มาเป็นหลักในการเรียนรู้วิชาดนตรีนั้น มีความครอบคลุมทักษะต่าง ๆ ทางดนตรีครบถ้วน (อรรพรรณ บรรจงศิลป์, 2538; วิญญู ทรัพย์ะประภา, 2543; ญรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

ญรุทธ์ สุทธจิตต์ (2552) ได้สรุปและนำเสนอรูปภาพเกี่ยวกับหลักการสอนและประเมินผลดนตรี ไว้ดังนี้

หลักการสอนและประเมินผลดนตรี

ภาพที่ 2.2 หลักการสอนและประเมินผลดนตรี

การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรดนตรี จัดเป็นความสำคัญเนื่องจากจำเป็นต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปพื้นฐานขั้นต้นที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรดนตรี คือ *สาระดนตรี* โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณคดีดนตรีซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่ง สาระดนตรีควรมีความครอบคลุมและมีความเกี่ยวเนื่องกับบริบทในสังคมหนึ่งอีกทั้งควรให้มีความครอบคลุมกับบริบทของความเป็นสากลด้วย ตัวอย่างเช่น เนื้อหาของหลักสูตรดนตรีของประเทศไทย จำเป็นต้องเน้นดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ มากกว่าหลักสูตรดนตรีของประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะบริบทของสังคมไทยนั้น ดนตรีไทยเป็นดนตรีประจำชาติ เป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมา แต่เนื้อหาของดนตรีสากลและดนตรีของบางประเทศที่ควรรู้จักคงจะเป็นเนื้อหาที่มีบรรจุไว้ในหลักสูตรด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีที่เป็นสากลซึ่งทั่วโลกรู้จักไว้ด้วย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดเนื้อหาที่สำคัญยิ่ง จึงเป็นความสมดุลของดนตรีไทยและดนตรีสากล ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร และการให้ความสำคัญของผู้พัฒนาหลักสูตร โดยควรอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่มีเหตุผลอันสมควร และในการกำหนดกิจกรรมหลักสูตรหรือการเรียนการสอนควรคำนึงถึงการมีโอกาสปฏิบัติทักษะดนตรีต่าง ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะดนตรีได้โดยตรง และเรียนรู้สาระดนตรีอื่น ๆ ไปในขณะเดียวกันได้อย่างดีซึ่งช่วยให้การเรียนดนตรีไม่น่าเบื่อ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติทักษะต่าง ๆ อยู่เสมอมิใช่เป็นการสอนที่เน้นการบรรยาย หรือกล่าวถึงทฤษฎีดนตรีแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาดนตรีได้ แต่ขาดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะดนตรี นอกจากนี้การกำหนดกิจกรรมดนตรีควรเน้นในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ด้วย นอกจากนี้การพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2540)

ครูซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและได้เสนอการคัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) จุดประสงค์ที่กำหนดแล้วจะช่วยให้ในการเลือกเนื้อหาสาระและเนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ วัตถุประสงค์ และความสามารถของผู้เรียนแล้วเนื้อหาสาระยังต้องมีความน่าเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้ ในการจัดเนื้อหาสาระนั้นจะต้องคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน (Tyler, 1994; Taba, 1962) ครูมีบทบาทสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องทราบแนวทางที่ชัดเจนว่าต้องสอนเกี่ยวกับเนื้อหาใดบ้าง ที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเนื้อหาสาระวิชา จัดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระของบางวิชามีลักษณะธรรมชาติตายตัว การกำหนดวัตถุประสงค์มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเนื้อเรื่องเป็นหลัก บางครั้งอาจกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ก่อนเพื่อเป็นแนวทางให้บรรจุเนื้อหาสาระเข้ามาได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ต้องยึดหลักความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระไว้ก่อน อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า “วัตถุประสงค์เป็นผู้ชี้นำเนื้อหา” ซึ่งครูหลาย ๆ คนได้ยึดเอาเนื้อหาสาระเป็นจุดเริ่มต้นของการสอน ด้วยการยึดตำราเรียนเป็นทรัพยากรหลักของการสอนใช้เป็นแหล่งตั้งวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และความต่อเนื่องของการสอน ในการวางแผนเพื่อออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน ควรมองว่าตำราเป็นแหล่งสารสนเทศประเภทหนึ่งเท่านั้น เพราะเนื้อหาสาระมีความเป็นพลวัตซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การสร้างกระบวนการใหม่ ๆ ควรเกิดจากหัวข้อ

ที่น่าสนใจในปัจจุบันการพิจารณาเนื้อหาจึงควรมาจากแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ และมีความเป็นปัจจุบัน (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2554)

การศึกษาดนตรีในปัจจุบัน มิได้เน้นเฉพาะการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของตนเองเท่านั้นแต่ยังควรกระจายแนวคิดไปสู่การเรียนการสอนวัฒนธรรมทางดนตรีชุมชนต่าง ๆ จนกระทั่งถึงดนตรีโลก ซึ่งการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวาง และทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมทางดนตรีของตนเองและต่อวัฒนธรรมทางดนตรีของชาติอื่น ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกของการยอมรับซึ่งกันและกัน เสมือนเป็นชนกลุ่มเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันก็มีความรู้สึกถึงการอนุรักษ์และพัฒนาดนตรีของตนเอง เพื่อสามารถแสดงเอกลักษณ์ของตนต่อผู้อื่นได้ ซึ่งการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์อันนำไปสู่ผลทั้ง 2 ด้าน คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความหลากหลาย ดังนั้นการจัดการศึกษาดนตรีของไทยในยุคนี้ น่าจะได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเริ่มจากการศึกษาดนตรีประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียก่อน เนื่องจากมีสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ และวิถีชีวิตคล้ายคลึงกัน และควรส่งเสริมเจตคติของเยาวชนที่มีต่อดนตรีเอเชีย อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีต่อกันในภูมิภาคเอเชียต่อไป และควรเริ่มต้นสอนตั้งแต่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้นไป เพราะนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้จะมีวุฒิภาวะและความพร้อมในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 และคิดว่าดนตรีไทย ดนตรีจีน ดนตรีอินเดีย ดนตรีอินโดนีเซีย และดนตรีญี่ปุ่น น่าจะเป็นตัวแทนของการศึกษาดนตรีในประเทศแถบเอเชีย การที่เยาวชนได้เรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมทางดนตรีของสังคมกลุ่มต่าง ๆ อันเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อประเทศในภูมิภาคเอเชีย และนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีต่อไปในอนาคต (อรวรรณ บรรจงศิลป์, 2545)

การจัดการดนตรีศึกษาในประเทศอังกฤษไว้ว่า นักเรียนต้องมีโอกาส นักเรียนต้องถูกสอนให้รู้จักการฟังเพื่อความเข้าใจในดนตรี บทเพลงที่นำมาสอนในการฟังจะต้องเป็นเพลงที่มีความแตกต่างทั้งในเรื่องยุคสมัยดนตรี (Time) วัฒนธรรม (Places) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและการนำความรู้ไปใช้ในงานดนตรีของตนเอง รู้จักและจดจำได้ว่าเสียงสามารถสร้างขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น จากการเป่า การตีต การเขย่า และการการใช้เสียงร้อง และตอบได้ว่าเสียงเครื่องดนตรีนั้นเป็นเสียงเครื่องดนตรีแบบใด ทั้งประเภทเดี่ยวและการรวมวง รู้จัก จดจำ และตอบได้ว่าเสียงสามารถถูกนำมาใช้ในการสร้างงานทางดนตรีเพื่อได้ผลต่อความรู้สึกแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ความราบเรียบ ความตื่นเต้น สามารถนำมาใช้ในการสื่อสารด้านอารมณ์และความรู้สึกได้ รู้จักและจดจำได้ว่าเสียงดนตรี (บทเพลง) นั้นมาจากต่างเขตวัฒนธรรมและมีความแตกต่างในเรื่องของยุคสมัย (เวลา) ของงานประพันธ์นั้น ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของงานทางดนตรีได้ นอกจากนี้ยังต้องสามารถอธิบายสิ่งที่ปรากฏในบทเพลงจากการฟังการเล่น จากการประพันธ์ทางดนตรีที่ได้ยินด้วยคำศัพท์ทางดนตรีง่าย ๆ ได้ และสามารถแสดง

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จนกระทั่งนำความรู้ที่นั่นมาสนับสนุนความคิดเห็นของตนเองได้ (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนสาระดนตรีให้กับนักเรียน ควรจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วนทั้งด้านเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี นอกจากนี้ควรเพิ่มดนตรีเอเซียเข้าไปในสาระดนตรีด้วย และในการเลือกเนื้อหาสาระนั้น ควรพิจารณาให้มาก คำนึงถึงวิธีการแสวงหาความรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้อย่างไร และความรู้ที่เกิดขึ้นต้องสอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ได้จึงจะเป็นเนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์

2.3 สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี ไว้ในสาระที่ 2 ดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งประกอบด้วย 2 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
สรุปเปรียบเทียบลงตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.1 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6
1. โครงสร้างของบทเพลง - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง	1. การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วย องค์ประกอบดนตรี - จังหวะกับอารมณ์ของ บทเพลง - ทำนองกับอารมณ์ของ บทเพลง	1. บรรยายเพลงที่ฟัง องค์ประกอบดนตรีและ ศัพท์สังคีต

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6
2. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีและเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท	2. จำแนกลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ และลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง	2. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีและประเภทของเครื่องดนตรีสากล
3. รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ รูปแบบจังหวะและความช้า - เร็วของจังหวะ	3. อ่าน เขียนโน้ตเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - บันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale - โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง Pentatonic scale	3. อ่าน เขียนโน้ตไทย และโน้ตสากล - เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น - โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major
4. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกันห้อง โครงสร้างโน้ตเพลงไทย - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ	4. การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะและ การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี	4. การร้องเพลงประกอบดนตรีและการสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี
5. การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง	5. การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น การร้องเพลงสากล หรือไทยสากล และการร้องเพลงประสานเสียงแบบCanon และ Round	5. การบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง - เนื้อหาในบทเพลง - องค์ประกอบในบทเพลง - คุณภาพเสียงในบทเพลง
6. การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตน	6. การสร้างสรรค์ประโยคเพลง ถาม - ตอบ	
7. ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง	7. การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ และการสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง	

จากตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.1 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แสดงให้เห็นว่า สาระการเรียนรู้แกนกลางเน้นในเนื้อหา ในส่วนของเนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี มีทั้งการร้องเพลง การฟังเพลง การเคลื่อนไหวตาม บทเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การอ่านเขียนโน้ตดนตรีและการสร้างสรรค์ดนตรี ส่วนเนื้อหา ดนตรี มีการกล่าวถึงเรื่องของจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ สีสันเสียงร้อง สีสันเครื่องดนตรี และลักษณะของเสียง ซึ่งมีปริมาณลดหลั่นไปตามระดับชั้น กล่าวถึงทั้งดนตรีไทยและสากล

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สรุปเปรียบเทียบลงในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.2 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6
1. บอกแหล่งที่มาและ ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับ ผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับ วิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี	1. ดนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีใน ท้องถิ่น - บทบาทของดนตรีในแต่ละ ประเพณี	1. ดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ - ดนตรีในเหตุการณ์สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ - ดนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อ ดนตรี
2. การอนุรักษ์วัฒนธรรมทาง ดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นใน การอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์	2. คุณค่าของดนตรีจากแหล่ง วัฒนธรรม - คุณค่าทางสังคม - คุณค่าทางประวัติศาสตร์	

จากตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.2 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แสดงให้เห็นว่า มาตรฐานที่ ศ 2.2 เป็นการกล่าวถึงสาระดนตรีใน ส่วนของวรรณคดีดนตรีซึ่งเน้นในเรื่องของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดนตรีไทยและดนตรี พื้นบ้าน

ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี

3.1 ความหมายและความสำคัญของการวัดและประเมินผล

การวัดผลเป็นการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (Ebel and Frisbie, 1986)

การวัดผลเป็นการกำหนดจำนวนให้กับวัตถุหรือเหตุการณ์ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้โดยคำว่าจำนวน (numerals) นี้ หมายถึงสัญลักษณ์ที่เป็นตัวเลข เช่น 1, 2, 3, 4 เป็นต้น ซึ่งแท้ที่จริงตัวเลขเหล่านี้ไม่ได้มีความหมายเชิงปริมาณหรือคุณภาพในตัวมันเองแต่อย่างใด จะมีความหมายก็ต่อเมื่อได้กำหนดกฎเกณฑ์ (rule) อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น เช่น เพศชายให้เป็นเลข 1 เพศหญิงให้เป็นเลข 2 หรือกำหนดปริมาณมากที่สุดเป็น 5 มากให้เป็น 4 ปานกลางให้เป็น 3 น้อยให้เป็น 2 น้อยที่สุดให้เป็น 1 เป็นต้น โดยที่ลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของที่วัดด้วยเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกันและใช้มาตรการวัดที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องมือวัดนั้นต้องเชื่อถือได้และได้มาตรฐาน (อุทุมพร จามรมาน, 2530; บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535; เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง, 2542; อำนาจ เลิศขยันดี, 2542; Kerlinger, 1986; Sax, 1989; Wiersma and Jurs, 1990)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการวัดผล (measurement) หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือคุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด

ส่วนการประเมินผล ได้มีผู้ให้นิยามไว้ดังนี้

การประเมินผลเป็นกระบวนการสังเคราะห์สารสนเทศที่รวบรวมมาจากแหล่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการตัดสินคุณค่า หรือทางเลือกของสิ่งที่ประเมิน เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการตัดสินใจในขอบเขตของวัตถุประสงค์ของการสอนที่เป็นสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนเป็นการตัดสินคุณค่าของสาระการเรียนรู้และพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะและคุณธรรมของผู้เรียน ตามเกณฑ์ภายในและภายนอกหรือนำมาตีค่าเป็นความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน สรุปว่าสิ่งนั้นดี - เลว ปานใด(อุทุมพร จามรมาน, 2530; บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535; เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง, 2542; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2546; Gronlund, 1976)

การประเมินผลเป็นการวางแผน การรวบรวมและการใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับเป็นทางเลือกในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมิน ที่เกิดจากการสังเกตจากประสบการณ์และจากการฝึกฝนของผู้ประเมิน บนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์ โดยการตีความหมายคะแนนเพื่อตัดสินว่า ยอดเยี่ยม ดี ปานกลางหรือต่ำ (Mehrens and Lehmann, 1978; Eble and Frisbie, 1986; Sax, 1989; Weirsma and Jurs, 1990)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาประเมินค่าจัดอันดับเพื่อสรุปว่าดี - เลว มาก - น้อยเพียงใดโดยมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

3.2 หลักการและวิธีการวัดและประเมินผลดนตรี

ณรุทธ์ สุทนต์ (2544) หลักการวัดและประเมิน ไว้ดังนี้

1) คุณสมบัติของการวัดและประเมินผล ควรคำนึงถึง ความเที่ยงตรง (Validity) คือ การประเมินผลที่ได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด และความเชื่อถือได้ (Reliability) คือ วัดผลเมื่อใดผลที่ได้คงที่ไม่แปรเปลี่ยน

2) วิธีการวัดผลและประเมินผล โดยทั่วไปการวัดผลและประเมินผลควรกระทำใน 2 ลักษณะ ได้แก่ วัดและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และวัดประเมินผลหลังเรียน

3) ความครบถ้วน กล่าวคือ ควรวัดผลให้ครบถ้วนตามสาระดนตรี ควรใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ที่เรียนไปให้มากที่สุด

4) ความสะดวก ครูต้องคำนึงเสมอว่าการวัดผลควรใช้วิธีใดหรืออย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลนั้นมาประเมินผลอย่างครบถ้วนและไม่ลำบากต่อการปฏิบัติ

การวัดและการประเมินผลดนตรีไว้ สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลที่สมบูรณ์ต้องประกอบด้วย การวัดผลเชิงปริมาณได้แก่ การวัดเนื้อหาและทักษะดนตรี และการวัดผลเชิงคุณภาพได้แก่ การวัดผลเจตคติทางดนตรี ซึ่งการวัดผลประเมินผลวิชาดนตรีแต่ละด้านมีลักษณะเป็นดังนี้

1. การประเมินผลเนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี (จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ สีสันทัน และลักษณะของเสียง) และดุริยวรรณกรรม (บทเพลงและประวัติดนตรี) ทักษะการฟัง ทักษะการสร้างสรรค์ สามารถประเมินผลโดยข้อสอบลักษณะต่าง ๆ ได้ การประเมินผลเนื้อหาดนตรีควรประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า อัตราส่วนจำนวนข้อหรือน้ำหนักของระดับการเรียนรู้แต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับว่าครูจะเห็นความสำคัญของส่วนไหนมากกว่ากัน ควรกำหนดอัตราส่วนเนื้อหาดนตรี ต่อมาจึงกำหนดวิธีการวัดผลให้เหมาะสมซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีการทดสอบจากข้อทดสอบปรนัย ได้แก่ ข้อสอบแบบเติมข้อความสั้น ๆ แบบตอบคำถามสั้น ๆ แบบถูก - ผิด แบบเลือกตอบ และแบบจับคู่ เป็นต้น ซึ่งในการสร้างโจทย์ขึ้นอยู่กับความต้องการของครูว่าต้องการวัดความรู้ในขั้นใด ซึ่งโดยปกติมักจะใช้ถึงขั้นวิเคราะห์ บางครั้งผู้สอนอาจใช้ข้อสอบอัตนัย ซึ่งได้แก่ข้อสอบเชิงอธิบายความ คำตอบที่ได้จะแตกต่างกันในหลักการหรือรายละเอียดได้ ข้อสอบลักษณะนี้ไม่สามารถวัดความรู้ความเข้าใจในจุดย่อยได้ดีเท่าข้อสอบปรนัย เนื่องจากผู้เรียนมีอิสระในการตอบ ซึ่งจะตอบในลักษณะรวม ๆ ของเนื้อหาตามความเข้าใจที่ตนมีอยู่ ซึ่งมักจะใช้ในการวัด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

นอกจากนี้ยังมีการวัดผลวิธีอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์หรือสอบปากเปล่าเกี่ยวกับเนื้อหาดนตรีหรือทฤษฎีดนตรี แต่ค่อนข้างเสียเวลาเพราะวัดผลได้ที่ละคน

ยกตัวอย่างคำกริยาและพฤติกรรมบ่งชี้ทางด้านดนตรีตามระดับพฤติกรรมที่มีผู้เสนอแนะไว้หลายท่าน เช่น บลูม (Bloom) แครทวอล (Krathwohl) ซิมป์สัน (Simson) เป็นต้น ตารางที่ 2.3 ตัวอย่างการแสดงการวัดผลด้านพุทธิพิสัย/เนื้อหาดนตรี

ระดับพฤติกรรม	ตัวอย่างคำกริยาและพฤติกรรมบ่งชี้
1. ความรู้ - ความจำ	คำกริยาบ่งชี้ เช่น บอก บ่งชี้ บรรยาย เป็นต้น พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น บอกอัตราจังหวะได้ บอกชื่อเครื่องดนตรีได้ เป็นต้น
2. ความเข้าใจ	คำกริยาบ่งชี้ เช่น แปล เปรียบเทียบ ตีความ จัดลำดับ อธิบาย จำแนก สรุป ฯลฯ พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ออกเสียงจังหวะพ้องเงี้ยวได้ บอกข้อแตกต่าง ระหว่างเสียงกลองกับเสียงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้ เป็นต้น
3. การนำไปใช้	คำกริยาบ่งชี้ เช่น สร้าง แก้ปัญหา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เป็นต้น พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เป่าขลุ่ยเพลงที่ยังไม่ได้เรียนได้ บรรเลงเพลง ถูกต้อง สร้างสรรค์จังหวะได้ เป็นต้น
4. การวิเคราะห์	คำกริยาบ่งชี้ เช่น จำแนก บอก สรุป เป็นต้น พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น บอกลักษณะเด่นของเพลงปลุกใจได้ บอกข้อแตกต่างของเพลงปลุกใจกับเพลงไทยสากลได้ เป็นต้น
5. การสังเคราะห์	คำกริยาบ่งชี้ เช่น สร้าง วางแผน ออกแบบปรับปรุง เป็นต้น พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น เสนอแนวทางในการจัดแปลงทำนองเพลง ออกแบบท่าทางประกอบเพลง เป็นต้น
6. การประเมินค่า	คำกริยาบ่งชี้ เช่น ประเมิน เปรียบเทียบ ตัดสิน เป็นต้น พฤติกรรมบ่งชี้ เช่น บอกได้ว่ากลุ่มใดทำได้ดีกว่า บอกเหตุผลของการ ตัดสินใจเลือกได้ เป็นต้น

(กรมวิชาการ, 2539)

2. การประเมินผลทักษะดนตรี ควรมีการประเมินทักษะทุกประเภทตามที่สอนไป ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ ควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วนคือ เรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะ (เชิงปริมาณ) และคุณภาพของการปฏิบัติ (เชิงคุณภาพ) ทั้งนี้เนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะ แม้ว่าการบรรเลงเพลงเดียวกัน นักดนตรีสองคนย่อมมีลีลาเป็นของตนเอง ซึ่งผู้ฟังย่อมจะรู้สึกและสัมผัสกับ

ความแตกต่างเชิงคุณภาพของการบรรเลงดนตรีได้ ในการวัดผลทักษะดนตรีจึงควรวัดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณได้แก่ ทักษะที่ผู้เรียนควรปฏิบัติได้หลังจากการเรียนรู้ไปแล้วเช่น การร้องเพลงลมหนาวได้ การอ่านโน้ตและทำสัญญาณมือเพลงลมหนาวได้ เป็นต้น ส่วนเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความไพเราะของการร้องเพลง ลีลาการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ และลีลาการทำสัญญาณมือ เป็นต้น

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างการกำหนดน้ำหนักคะแนนการวัดผลดนตรี ด้านทักษะ (ธนุทธิ์ สุทธจิตต์, 2544)

ทักษะ	เชิงปริมาณ			เชิงคุณภาพ	
	จังหวะ	ทำนอง	เนื้อร้อง	ลีลา	ความไพเราะ
การร้อง	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)
การเล่น	(3)	(3)	~~(2)~~	(2)	(2)
การอ่าน	(3)	(3)	~~(2)~~	(2)	(2)
ทักษะ	เชิงปริมาณ			เชิงคุณภาพ	
	เข้าจังหวะ	ท่าทาง		ลีลา	ความสวยงาม
การเคลื่อนไหว	(3)	(3)	~~(2)~~	(2)	(2)
ทักษะ	เชิงปริมาณ			เชิงคุณภาพ	
	เข้าจังหวะ	ทำนอง	รูปแบบ	ลีลา	ความไพเราะ
การสร้างสรรค์ (การปฏิบัติ)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)

จากตารางที่ 2.4 จะเห็นได้ว่าการวัดแต่ละประเภทย่อมมีเกณฑ์การวัดผลต่างกันออกไป นอกจากนี้การวัดผลในแต่ละระดับชั้นก็แตกต่างกันออกไปด้วย เกณฑ์ในการวัดขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอนว่าต้องการวัดทักษะในเรื่องใด ซึ่งเกณฑ์ในการวัดผลควรจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน และอยู่ในขอบเขตเนื้อเรื่องที่สอนไป ในการวัดผลเชิงปฏิบัตินั้น ควรวัดผลเป็นรายบุคคล หรือในบางโอกาสอาจกระทำเป็นกลุ่มเล็ก (ประมาณ 4 - 5 คน) ครูควรคำนึงถึงคุณภาพการวัดผลเป็นอันดับแรก

3. การประเมินผลเจตคติทางดนตรี เกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรียภาพ และความซาบซึ้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งผู้เรียนอาจแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด หรือไม่แสดงออกก็ได้ วิธีการที่ใช้ประเมินเจตคติดนตรี ควรเป็นการสังเกต การสัมภาษณ์ และควรประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นลักษณะของการประเมินเชิงกระบวนการ การวัดเจตคติดนตรี อาจเสนอในรูปตารางแสดงเจตคติต่อการปฏิบัติทักษะดนตรี การปฏิบัติตนในการเรียนดนตรี ความสนใจ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้ ยกตัวอย่างตารางการวัดผลเจตคติดนตรี ดังนี้

ตารางที่ 2.5 การวัดผลเจตคติดนตรี

เจตคติดนตรี	5	4	3	2	1
ความตั้งใจเรียน					
การเข้าร่วมกิจกรรม					
ฯลฯ					

5→1 แสดงระดับเจตคติที่ดีต่อดนตรีจากระดับสูงสุดถึงระดับต่ำสุด

จากตารางที่ 2.5 แสดงตัวอย่างเห็นได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ ถ้ามีการกำหนดหลักเกณฑ์จะช่วยให้การประเมินผลเจตคติมีความน่าเชื่อถือได้ และเที่ยงตรงมากขึ้น หลังจากนั้นให้ตีค่าเจตคติเป็นคะแนน ได้ดังนี้

ค่า 5 ดีเป็นคะแนน	10 – 9
ค่า 4 ดีเป็นคะแนน	8 – 7
ค่า 3 ดีเป็นคะแนน	6 – 5
ค่า 2 ดีเป็นคะแนน	4 – 3
ค่า 1 ดีเป็นคะแนน	2 – 1

ซึ่งผู้สอนสามารถนำมาเสนอเจตคติดนตรีเป็นคะแนนร่วมกับคะแนนของการวัดผลทางด้านเนื้อหาและทักษะดนตรีต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลเรื่องการวัดและการประเมินผลสรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลดนตรีที่ดีนั้นควรมีการวัดและประเมินผลให้ครบถ้วนทุกทักษะ และเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และควรวัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2552) เกณฑ์การประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพื่อดูสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของเด็ก ขณะเดียวกันก็ต้องประเมินผลการสอนของครูด้วย ครูต้องตอบคำถามตนเองว่า ครูต้องมีความกระตือรือร้นในการจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้เด็ก ใช้ดนตรีเป็นสื่อในการตอบสนองต่ออารมณ์ จัดกิจกรรมดนตรีเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เด็กควรมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมอย่างกว้างขวาง บันทึกความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล กระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี และส่งเสริมให้ใช้ดนตรีในการแสดงความรู้สึก

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544) กล่าวว่าเกณฑ์การประเมินผลดนตรีแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การตัดสินประเมินผลอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินที่ผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์โดยการกำหนดเกณฑ์โดยการกำหนดเกณฑ์ตายตัวไว้

2) การตัดสินการประเมินผลอิงกลุ่ม คือ เกณฑ์หรือระดับที่ผู้สอนใช้ผลคะแนนของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ซึ่งอาจใช้ค่าสถิติเข้ามาช่วยในการประเมิน

สามารถนำมาสรุปข้อแตกต่าง ได้ดังนี้
 ตารางที่ 2.6 เปรียบเทียบข้อแตกต่างประเมินผลแบบอิงเกณฑ์กับการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม

การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม	การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์
1. เป็นการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้กับคะแนนของคนอื่น ๆ 2. นิยมใช้ในการสอบแข่งขัน 3. คะแนนจะถูกนำเสนอในรูปของร้อยละหรือคะแนนมาตรฐาน 4. ใช้แบบทดสอบเดียวกันสำหรับผู้เรียนทั้งกลุ่มหรืออาจใช้แบบทดสอบคู่ขนาน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ 5. แบบทดสอบมีความยากง่ายพอเหมาะ มีอำนาจจำแนกสูง 6. เน้นความเที่ยงตรงทุกชนิด	1. เป็นการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้กับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ 2. สำหรับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 3. คะแนนจะถูกนำเสนอในรูปของผ่าน - ไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4. ไม่ได้เปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ จึงไม่จำเป็นต้องใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับผู้เรียนทั้งชั้น 5. ไม่เน้นความยากง่าย แต่อำนาจจำแนกควรมีพอเหมาะ 6. เน้นความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

จากตารางที่ 2.6 สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งครูจะต้องให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลให้ครบถ้วนตามสาระดนตรี ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสม ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ในการประเมินผลเนื้อหาดนตรีควรประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวัดผลทักษะดนตรีจึงควรวัดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และควรวัดเจตคติของผู้เรียนด้วย ควรทำการวัดและประเมินผลทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ถ้ามีปัญหาครูสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนได้ทันที

ตอนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

การนำเสนอแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการสอน นำเสนอไว้ 4 หัวข้อ

- ได้แก่
- 4.1 ความหมายของรูปแบบการสอน
  - 4.2 ลักษณะของการพัฒนารูปแบบการสอน
  - 4.3 หลักการพัฒนารูปแบบการสอน
  - 4.4 ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอน
- ในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนหมายถึง แบบแผนของการสอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจัดทำขึ้นอย่างมีจุดหมายเฉพาะในการสอนที่ชัดเจน เพื่อจัดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน จะให้แนวทางในการออกแบบที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่างกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ทางการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล และกิจกรรมสนับสนุนอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนนั้น (วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล, 2540; Joyce, Weil and Calhoun, 2004) มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันเพื่อจุดหมายหรือจุดเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง (Saylor, Alexander and Lewis, 1981)

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของรูปแบบการสอน สรุปได้ดังนี้ รูปแบบการสอนหมายถึงแบบหรือแผนหรือโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทางการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด

4.2 ลักษณะของการพัฒนารูปแบบการสอน

การพัฒนารูปแบบการสอนมีสองนัย คือ การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนที่มีอยู่แล้ว และการสร้างรูปแบบการสอนขึ้นใหม่

4.3 หลักการพัฒนารูปแบบการสอน

จอยซ์และเวล (Joyce and Weil, 1986) ได้กำหนดหลักการพัฒนารูปแบบการสอน สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น
2. เมื่อพัฒนารูปแบบการสอน ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้สถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข

3. การพัฒนารูปแบบการสอน อาจออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการสอน จะต้องมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ กล่าวคือ ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลัก จะทำให้เกิดผลสูงสุดแต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ถ้าเห็นว่าเหมาะสม

4.4 ขั้นตอนในการการพัฒนารูปแบบการสอน

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนไว้ในวิทยานิพนธ์ระดับดุขฎีบัณฑิต เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา” สรุปขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอน ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น คุณภาพการศึกษา ปัญหาทางการศึกษา แล้วระบุเป็นประเด็นที่ต้องการพัฒนา

1.2 กำหนดปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและประเด็นที่ต้องการพัฒนา เพื่อใช้แนวคิดของปรัชญาการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนารูปแบบการสอน

1.3 กำหนดขอบข่ายและวิธีการ กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน โดยให้สอดคล้องกับประเด็นที่ได้จากข้อ 1.1 และข้อ 1.2

1.4 กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับการดำเนินการในข้อ 1.3

ขั้นที่ 2 การสร้างรูปแบบการสอน ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่ได้ดำเนินการไว้แล้วในขั้นที่ 1 มาสร้างความสัมพันธ์กันแล้วนำเสนอในรูปของแผนภูมิรูปแบบการสอน

2.2 นำเสนอรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการสอน โดยจัดทำเป็นรูปแบบการสอนฉบับร่าง แล้วนำรูปแบบการสอนฉบับร่างนี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการสอน

ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่มีจุดมุ่งหมายในการเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่จะสามารถอธิบายการนำรูปแบบการสอนไปใช้ในการปฏิบัติจริง เช่น คู่มือการใช้รูปแบบการสอน คู่มือการสร้างสื่อที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น เป็นต้น

ในที่นี้จะนำเสนอตัวอย่างเค้าโครงของคู่มือการใช้รูปแบบการสอน เพื่อให้เห็นแนวในขั้นต้น สำหรับการจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการสอนอื่น ๆ ต่อ ดังนี้

โครงสร้างของเนื้อหาในคู่มือการใช้รูปแบบการสอน ประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ

- 1) ความมุ่งหมายของรูปแบบการสอน
- 2) ลักษณะเด่นของรูปแบบการสอน
- 3) จุดเด่นของรูปแบบการสอน

บทที่ 2 สาระสำคัญของรูปแบบการสอน

- 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน
- 2) ขอบเขตของรูปแบบการสอน
- 3) หลักการของรูปแบบการสอน
- 4) จุดหมายของรูปแบบการสอน
- 5) ลักษณะของรูปแบบการสอน
- 6) กระบวนการจัดการเรียนการสอน

บทที่ 3 ขั้นตอนการนำรูปแบบการสอนไปใช้

- 1) การเตรียมการ
- 2) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) การประเมินผลและการให้ข้อมูลป้อนกลับ
- 4) บทบาทของผู้สอน

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการสอน

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการสอน ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน คือ

4.1 นำเอกสารรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการสอน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 5 ท่าน ตรวจสอบ แก้ไข และเสนอแนะ

4.2 นำแผนการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้สอนเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงด้านภาษาที่ใช้ ระยะเวลาในแต่ละกิจกรรมตลอดจนปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการสอน

ขั้นที่ 5 การแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการสอน

การปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการโดยการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจแก้ไข และแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผลจากการทดลองใช้ มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบการสอนและเอกสารต่าง ๆ ที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน

ยกตัวอย่าง รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิตินา แคมมณี (2534) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ทดสอบประสิทธิภาพแล้ว และนิยมนำไปใช้ในการเรียนการสอนโดยทั่วไป โดยได้จัดหมวดหมู่ของ

รูปแบบเหล่านี้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์เฉพาะหรือเจตนารมณ์ของรูปแบบเป็น 5 หมวด ดังนี้

- 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain)
- 2) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain)
- 3) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho - motor domain)
- 4) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skills)
- 5) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration)

โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่นำเสนอนี้ มีลักษณะการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งสิ้น เพียงแต่มีความแตกต่างกันตรงจุดเน้นในพัฒนาผู้เรียนและปริมาณของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีมากน้อยแตกต่างกัน แม้รูปแบบแต่ละหมวดหมู่จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ก็มีได้หมายความว่า รูปแบบนั้นไม่ได้ใช้หรือพัฒนาความสามารถทางด้านอื่น ๆ เลย อันที่จริงแล้ว การสอนแต่ละครั้งมักประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมทั้งทักษะกระบวนการทางสติปัญญา เพราะองค์ประกอบทั้งหมดมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด การจัดหมวดหมู่ของรูปแบบเป็นเพียงเครื่องแสดงให้เห็นว่า รูปแบบนั้นมีวัตถุประสงค์หลักมุ่งเน้นไปทางใดเท่านั้น แต่ส่วนประกอบด้านอื่น ๆ ก็ยังคงมีอยู่ เพียงแต่จะมีน้อยกว่าจุดเน้นเท่านั้น

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการสอนอาจทำได้โดยการปรับปรุงแก้ไข รูปแบบการสอนที่มีอยู่แล้ว หรือการสร้างรูปแบบการสอนขึ้นใหม่ ทั้งนี้รูปแบบการสอนต้องมี ทฤษฎีรองรับ เมื่อพัฒนารูปแบบการสอน ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องการวิจัย เพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้สถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบ มาปรับปรุงแก้ไข อาจออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใด อย่างหนึ่งก็ได้ นอกจากนี้ต้องมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบ การสอนไปใช้ ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบต้องกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน สร้างรูปแบบการสอน สร้างเอกสารประกอบรูปแบบการสอน ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ การสอนและเอกสารประกอบการสอน และนำมาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการสอนและเอกสาร ประกอบการสอน ซึ่งผู้วิจัยจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีขึ้นจากการสอบถาม ครูสอนดนตรี และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์กับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมและข้อมูลเพื่อประกอบงานวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบ การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 แสดงให้เห็นว่าการ จัดการเรียนรู้วิชาดนตรีมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ผู้วิจัยเน้นการศึกษาสภาพ ปัญหา การเรียนการสอนดนตรี และเนื้อหาวิชาดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสาระดนตรีมีความสำคัญมากที่ผู้สอนควรจัดการจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับ สาระดนตรี หลักสูตรและสภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตร ดังนี้

การศึกษาดนตรีในประเทศไทย เป็นผลมาจากการสร้างหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเรียนดนตรีแบบพื้นฐาน เพื่อให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้นแต่โอกาสที่จะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีให้ก้าวผ่านขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นชำนาญการ ให้เทียบเท่าในต่างประเทศอาจต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวครูให้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำหลักสูตรสาระดนตรีให้เข้มข้นยิ่งขึ้น (วิสาร สุทธิสว่าง , 2551) นอกจากสาระทางดนตรีแล้วควรให้ความรู้พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจในที่มาของดนตรีและองค์ประกอบดนตรีมากขึ้น (Halper, 1992) หลังจากการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปสักระยะหนึ่ง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการวิจัยผลการใช้หลักสูตรรอบที่ 1 ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบฯ พบว่า ผู้สอนสอนเนื้อหาไม่วิเคราะห์ตัวชี้วัด มีการคัดลอกผลงานการค้นคว้า สอนไม่ถึงวัตถุประสงค์ บริหารเวลาไม่เหมาะสม

คุณภาพเนื้อหาสาระกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีคุณภาพเนื้อหาสาระตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีและมากที่สุด ส่วนการจัดลำดับเนื้อหาสาระ พบว่า มีการจัดเนื้อหาสาระเป็นแบบบูรณาการและการจัดลำดับเนื้อหาสาระโดยเรียงลำดับก่อนหลัง จากง่ายไปยากเหมาะสมกับช่วงชั้นมากที่สุด จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 3 เหมาะสมมากที่สุด (วรรณะ พยัคฆวงศ์, 2546) เมื่อพิจารณาถึงสถานภาพของการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อการออกแบบหลักสูตรเพื่อหาหนทางกำหนดและวางแผนการจัดการศึกษาและปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นดังกล่าว โดยกล่าวได้ว่าครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชาศิลปะกับสภาพแวดล้อมในสังคม ความสอดคล้องกับทัศนคติที่ดีของครู ความสอดคล้องกับทฤษฎีในการปฏิบัติและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในการศึกษาต่อและชีวิตประจำวัน (Thorburn, 1981) การวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลงเพื่อจัดทำแผนการสอน การวิเคราะห์เนื้อหากิจกรรมเน้นจังหวะด้วยตนเองมีปัญหามาก ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน มีปัญหามากตามมา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเพลงไทยเดิม (ยุททนาวิ เมืองซอง, 2552)

ครูมีส่วนสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนมีความสามารถในด้านการรับรู้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้ทางด้านดนตรีก็สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว และการคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้เกิดความเป็นอิสระ เกิดความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของ

แต่ละบุคคล การเรียนการสอนดนตรีในหลักสูตรประถมศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ในแต่ละปี ต้องไม่น้อยกว่า 70 ชั่วโมง หรือ 45 นาทีต่อสัปดาห์ สาระหลักสูตรประกอบด้วย การร้องเพลง การอ่านโน้ตดนตรี การเคลื่อนไหวและการเล่นเครื่องดนตรี และการสร้างสรรค์ดนตรี บทเพลงต่าง ๆ นำมาจากวรรณคดีดนตรีญี่ปุ่น และดนตรีพื้นบ้านจากประเทศตะวันตก นักเรียนต้องอ่านโน้ตดนตรี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ 2 ชนิด เช่น รีคอร์เดอร์ คีย์บอร์ด กลอกเคนสปีล หรือเครื่องตีอื่น (Kato, 1992 อ้างถึงใน ญูรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554) จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า สิ่งที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ การขาดครูที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีไทยโดยเฉพาะขาดแคลน เครื่องดนตรีและงบประมาณในการสนับสนุน ครูไม่มีวุฒิทางการศึกษา และไม่ได้สอนตามเนื้อหาและทักษะดนตรีโดยตรงแต่จัดกิจกรรมเพื่อสาระด้านอื่น ๆ (อุษณีย์ จันทรวีลักษณ์, 2534; ทศไพบย อายุเจริญ, 2534; ไพรัช ธีรภักดิ์ศิริ, 2544) จากปัญหาดังกล่าวมีงานวิจัยที่นำเสนอข้อเสนอนี้ เนื่องจากครูไม่ได้สำเร็จสาขาวิชาดนตรี จึงควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเนื้อหาดนตรีไทย และดนตรีสากล ให้ครูที่สอนวิชานี้เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน ให้แม่นยำยิ่งขึ้น ฝึกให้นักเรียนปฏิบัติมาก ๆ และควรจัดครูผู้สอนวิชาดนตรีโดยเฉพาะมาทำการสอน (ยุททนาวิ เมืองทอง, 2552)

สภาพการเรียนการสอนดนตรีศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การสอนส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายควรจะต้องจัดการศึกษาดนตรีศึกษาให้มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา โดยจัดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทุกระดับชั้น โดยรวมด้านหลักสูตรไม่มีปัญหา มีปัญหาด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก (ขวัญใจ ฮีลีย์, 2533; วีระชัย จารย์รัตน์, 2544) การจัดการเรียนการสอนดนตรีในญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การแสดงออก คือการสอนให้เด็กมีความรู้ทางด้านทักษะดนตรี ได้แก่ การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น และการสร้างสรรค์ทางดนตรี และ 2) ความซาบซึ้ง โดยการพัฒนาการฟังเกี่ยวกับเพลง อาร์มณเพลง จังหวะ ทำนอง ลีลา และคุณลักษณะของเสียงดนตรีต่าง ๆ (Takizawa, 1992) สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้อันของเด็กปฐมวัยผลการวิจัยพบว่า ครูมีการเตรียมพร้อมในการสอน แต่สอนสาระดนตรีไม่ครบถ้วน ขาดแผนการสอน สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนการวัดและประเมินผลไม่ครอบคลุมความรู้ของนักเรียน (ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา, 2552) ในการวัดและประเมินผลวิชาดนตรีปฏิบัติ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความแตกต่างด้านตัวแปรเพศ ประสบการณ์การสอนดนตรีกับการวัดและประเมินผลพบว่าไม่แตกต่างกัน (ศิลาชัย กงตาล, 2540) ครูควรศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์เพื่อจัดหลักสูตรให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นลำดับขั้นตอนโดยคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนาการทางสังคมของนักเรียน ในการจัดเนื้อหาให้เหมาะสมควรใช้หนังสือโดยให้หนังสือแต่ละเล่มสัมพันธ์กัน ควรมีการวัดและประเมินผลการสอนของครูผู้สอนเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ธีรดา สุนทรนาถ, 2553)

ด้านการวัดและประเมินผลดนตรีครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผล เลือกใช้วิธีที่หลากหลาย มีปัญหาและอุปสรรคในการวัดและประเมินผลเนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่จบการศึกษาทางด้านดนตรีจึงไม่มีความรู้และความชำนาญ อีกทั้งมีภาระหน้าที่มากจึงไม่มีเวลาสร้างเครื่องมือเทศและประสบการณ์ไม่มีผลต่อการวัดและประเมินผล (นฤมล สร้อยพวง, 2551)

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้นดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาสิ่งที่มีความสำคัญมากคือ ครูสอนดนตรี ซึ่งปัญหาที่พบคือ หลาย ๆ โรงเรียนยังมีครูดนตรีไม่เพียงพอ บางโรงเรียนนำครูไม่จบสาขาวิชาดนตรีมาสอนสาระดนตรีให้กับนักเรียนไม่ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดในการจัดการเรียนการสอนดนตรีนอกจากสาระทางดนตรีแล้วควรให้ความรู้พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจในที่มาของดนตรีและองค์ประกอบดนตรีมากขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดสาระดนตรี ในการวัดและประเมินผลบางโรงเรียนครบถ้วน บางโรงเรียนไม่ครบถ้วนตามหลักการแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่ความแตกต่างด้านตัวแปรเทศ ประสบการณ์การสอนดนตรี กับการวัดและประเมินผลพบว่าไม่แตกต่างกัน ในการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้นดนตรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเนื้อหาที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นของครูสอนดนตรี โดยจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน เหมาะสมกับการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้นวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้นดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นที่การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนดนตรี สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้น และสาระดนตรีที่ต้องการอบรมเพิ่มเติมของครูสอนดนตรี โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา และนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้นดนตรีที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรี
2. สาระการเรียนรู้นแกนกลาง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

ในแต่ละหัวข้อมียรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554)

แนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรี ประกอบด้วย

1.1 เนื้อหาดนตรีประกอบด้วย

1.1.1 องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ สีสัน และลักษณะของเสียง

1.1.2 วรรณคดีดนตรี ได้แก่ บทเพลง และประวัติดนตรี

1.2 ทักษะดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์

ซึ่งครูสอนดนตรีควรจัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วนตามสาระดนตรี

2. สาระการเรียนรู้แกนกลาง (ศึกษาธิการ, 2551)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 ดนตรี กำหนดมาให้ในเอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

2.1 มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

2.2 มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554)

การวัดและประเมินผล ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งครูจะต้องให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลให้ครบถ้วนตามสาระดนตรี

3.1 หลักการและวิธีการวัดและประเมินผลดนตรี

3.2 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

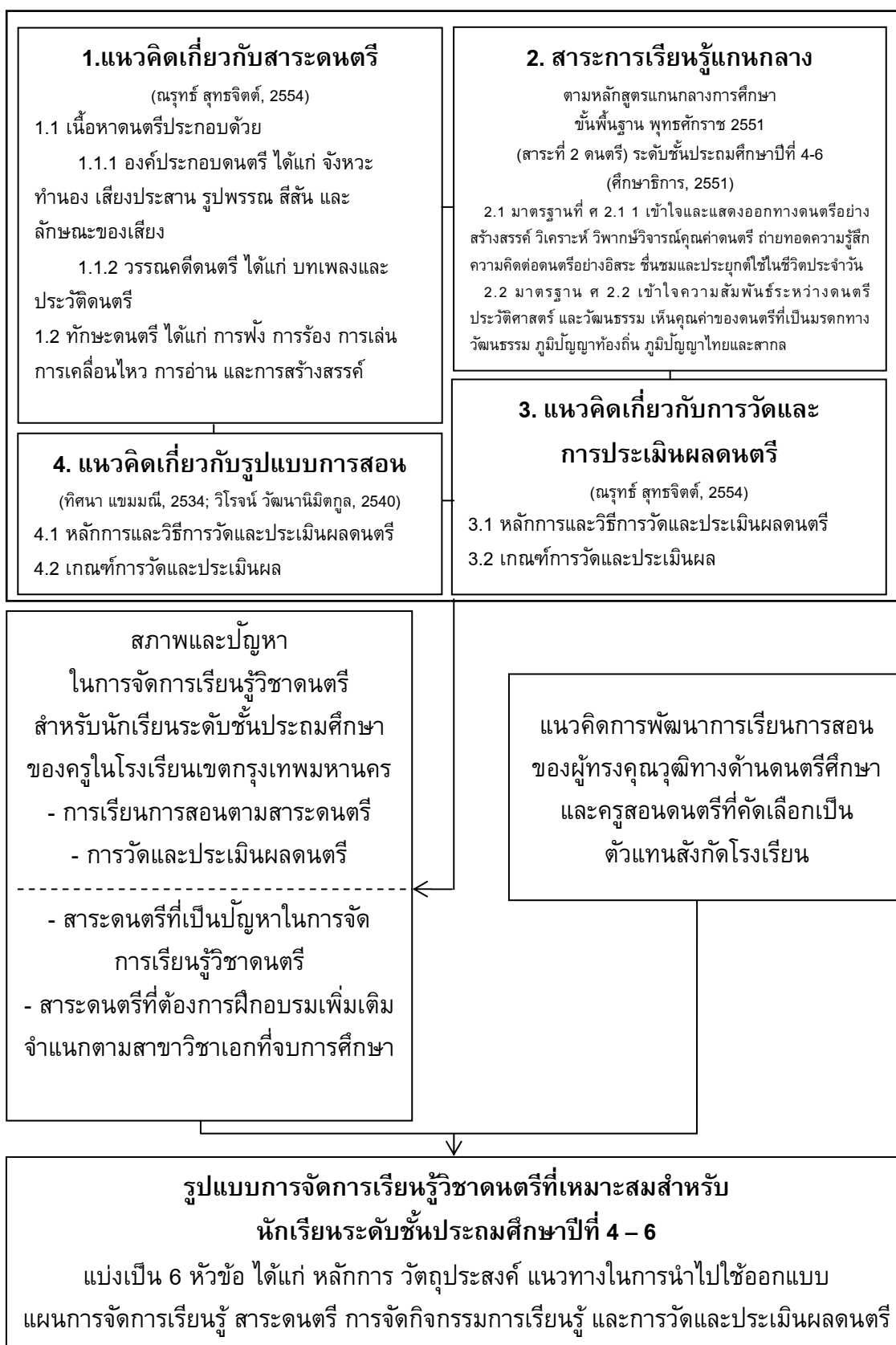
4. รูปแบบการสอน (ทิสนา เขมมณี, 2534; วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล, 2540)

รูปแบบการสอน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป แบ่งเป็นหัวข้อสำคัญ ดังนี้

4.1 หลักการพัฒนารูปแบบการสอน

4.2 ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย (ต่อ)

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิเคราะห์เนื้อหา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีของครูสอนวิชาดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยรายละเอียดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 4 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

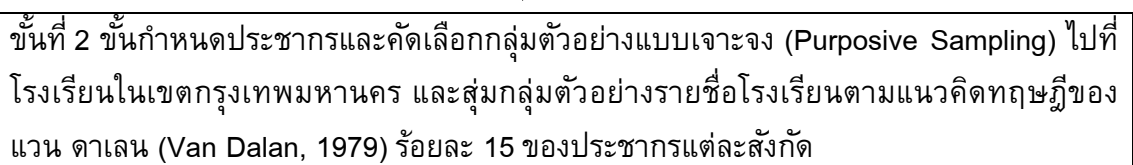
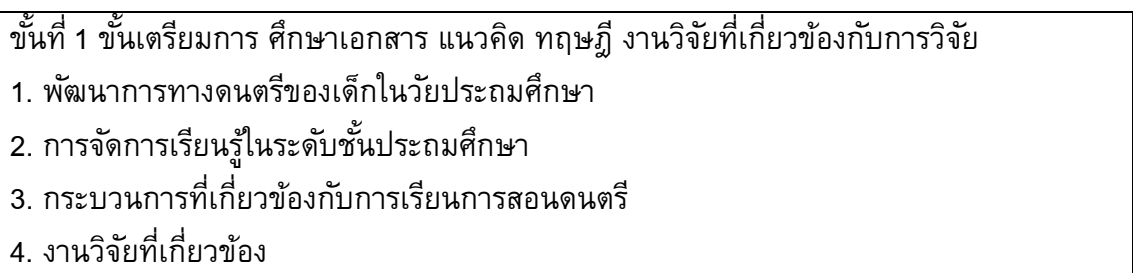
ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

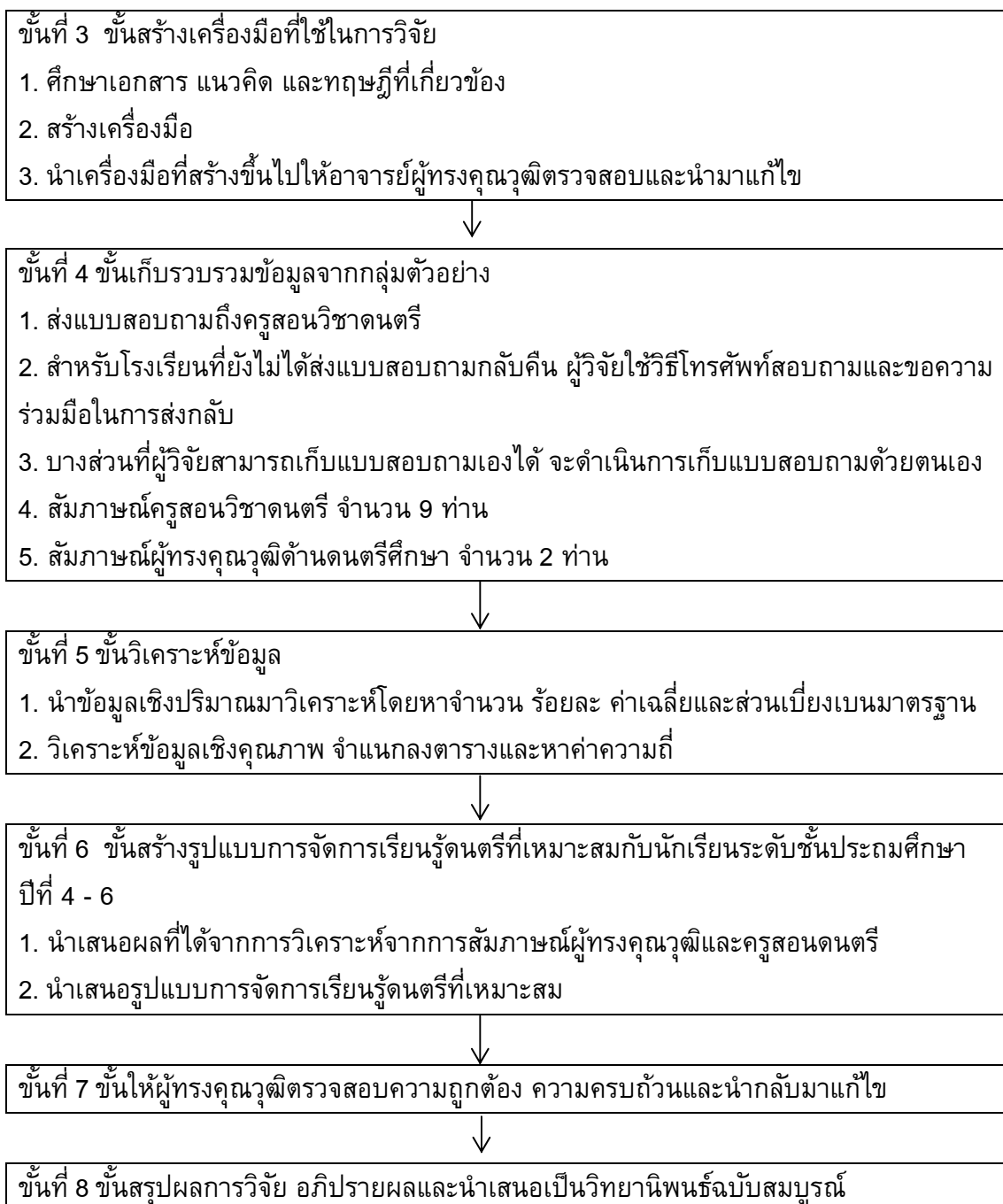
ปีที่ 4 - 6

ขั้นที่ 7 ขั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนและนำกลับมาแก้ไข

ขั้นที่ 8 ขั้นสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ในแต่ละขั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวบรวมความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา เพื่อสร้างกรอบการแนวคิดในการศึกษาและสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งหัวข้อ ดังนี้

1. ศึกษาพัฒนาการของเด็กในวัยประถมศึกษา
2. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี
3. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี
4. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ไปที่โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และสุ่มกลุ่มตัวอย่างรายชื่อโรงเรียนตามแนวคิดทฤษฎีของแวน ดาเลน (Van Dalan, 1979) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด ได้แก่ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 405 โรงเรียน 2) สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 436 โรงเรียน 3) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ

2.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด รวมจำนวนทั้งสิ้น 878 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดทฤษฎีของ แวน ดาเลน (Van Dalan, 1979) กล่าวไว้ว่าในการวิจัยเชิงบรรยายควรใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 10 - 20 ของประชากรก็เพียงพอ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 15 ของประชากรแต่ละสังกัด และถือว่าครูสอนวิชาดนตรี 1 คน เป็นตัวแทนของ 1 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 132 โรงเรียน จำแนกตามสังกัดได้ดังนี้

2.1.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

จำนวน 61 โรงเรียน

2.1.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

จำนวน 65 โรงเรียน

2.1.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
จำนวน 6 โรงเรียน

3. ครูสอนวิชาดนตรี ที่เลือกให้เป็นตัวแทนสังกัดโรงเรียน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

3.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

3.1.1 อาจารย์ประพันธ์	ลือชัยคาม	โรงเรียนบูรณะศึกษา
3.1.2 อาจารย์ปริญญา	เอี่ยมยี่สุน	โรงเรียนสารสาสน์สุขสวัสดิ์
3.1.3 อาจารย์อภิญญาวุฒิ	วิโรจน์เวชภัณฑ์	โรงเรียนรุ่งอรุณ
3.1.4 อาจารย์พีระพงศ์	ชอบชื่นสุข	โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา

3.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

3.2.1 อาจารย์วิทยา	อรุณเนตร	โรงเรียนวัดบางปะกอก
3.2.2 อาจารย์นิรัน	มันสุทธิ	โรงเรียนนาหลวง
3.2.3 อาจารย์ชัชเวช	ฉันทประเสริฐวุฒิ	โรงเรียนวัดราชสิงขร
3.2.4 อาจารย์ณัฐชรัตน์	เปี่ยมวิตถาภรณ์	โรงเรียนวัดนางนอง

3.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ท่าน ได้แก่

3.3.1 อาจารย์สุทัศน์พันธ์	ปิ่นสุวรรณบุตร	โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส

โดยกำหนดให้ครูสอนวิชาดนตรี 1 คน เป็นตัวแทนของ 1 โรงเรียน รวมจำนวน
ครูสอนวิชาดนตรีทั้งหมด 9 ท่าน

4. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีศึกษา จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ อรรพรรณ
บรรจงศิลป์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามครูสอนวิชาดนตรี

3.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีศึกษาและครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกเป็น
ตัวแทนแต่ละสังกัดโรงเรียน

โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบสอบถามครูสอนวิชาดนตรี

3.1.1 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสารทางวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ทั้งในและต่างประเทศ รวบรวมความรู้และนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้อาจารย์
สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา ผู้วิจัยนำตัวอย่างแบบสอบถามมาจากงานวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้อาจารย์สำหรับเด็กปฐมวัยของครูในโรงเรียนเอกชน ของนายศราพงษ์ อิศรศักดิ์ ฌ
อยุธยา (ศราพงษ์ อิศรศักดิ์ ฌ อยุธยา, 2553) โดยนำมาเป็นแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้และ

เพิ่มเติมในส่วนของสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีและความต้องการในการฝึกอบรมเพิ่มเติมของครูสอนดนตรี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมกับงานวิจัยฉบับนี้มากที่สุด

โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้อาจารย์สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้อาจารย์สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 6 ระดับ

ตอนที่ 4 สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาจารย์ และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 6 ระดับ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้อาจารย์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และแบบปลายเปิด

3.1.2 หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จ จึงนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความบกพร่องในการใช้ภาษา เพื่อนำกลับมาปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญดังนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีศึกษา และมีหน้าที่งานเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 ท่านดังนี้

3.1.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.2.2 อาจารย์สุพัชรา วิไลลักษณ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.1.2.3 อาจารย์สุขุมลย์ มณีโชติ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนบูรณะศึกษา

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มาดำเนินการปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาหลังจากนั้นจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนของประชากรในการวิจัย

3.2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนสังกัดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

3.2.1 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ วารสารทางวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ รวบรวมความรู้และนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ และสร้างแบบสัมภาษณ์ มี 2 ตอน คือ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และความคิดเห็น แนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีจากครูสอนวิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามและให้แสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด

3.2.2 หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหาและความบกพร่องในการใช้ภาษา

3.2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 4 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยวางแนวทางไว้ดังนี้

4.1 ขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง

4.2 ในส่วนของการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงครูสอนวิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแนบซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อการส่งคืนทางไปรษณีย์ ในกรณีที่โรงเรียนใดผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมได้ จะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นเวลาประมาณ 6 สัปดาห์

4.3 สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์สอบถามและขอความร่วมมือในการส่งกลับ พร้อมกับส่งแบบสอบถามไปอีกครั้งเพื่อสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับหากเกิดการสูญหายในการจัดส่งครั้งแรก

4.4 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีในปัจจุบันและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีศึกษา 2 ท่าน และครูสอนดนตรีที่คัดเลือกมาเป็นตัวแทนในแต่ละสังกัดโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4.5 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ทางสถิติ รวมกับการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปสร้างแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

4.6 นำแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่สร้างขึ้นนั้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน

ขั้นที่ 5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ สำเร็จรูป SPSS Version 19 (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

5.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปตารางประกอบความเรียง โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตรประมาณค่า แต่ละช่วงความคิดเห็น 6 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 3.49	หมายความว่า	มีปัญหปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49	หมายความว่า	ไม่มีปัญหา

และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ นำมาสรุปและจัดลำดับความถี่

5.4 แบบสอบถามตอนที่ 4 สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลการการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตรประมาณค่า แต่ละช่วงความคิดเห็น 6 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 3.49	หมายความว่า	มีปัญหากลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49	หมายความว่า	ไม่มีปัญหา

5.5 แบบสอบถามตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง นำมาสรุปและจัดลำดับความถี่

5.6 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามให้แสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จำแนกลงในตาราง และจัดลำดับความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ (\%)} = \frac{\text{จำนวนคำตอบในข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. การหาค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร

$$\text{ค่าเฉลี่ย } M = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ

M	=	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักในแต่ละข้อ
f	=	ความถี่ของคะแนน
$\sum fx$	=	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
N	=	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร

$$\text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)} = \frac{\sqrt{\sum fx^2 - (\sum fx)^2}}{n}$$

$$S.D. = \text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนคูณความถี่}$$

$$\sum fx^2 = \text{ผลรวมของกำลังสองของคะแนนคูณความถี่}$$

$$n = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละข้อ}$$

ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนใน ระดับชั้นประถมศึกษา 4 - 6 มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มานำเสนอแนวทางการพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6.2 นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ขั้นที่ 7 ขั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนและนำกลับมาแก้ไข

นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่สร้างขึ้นนั้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน พร้อมทั้งสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษา 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และนำเสนอการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 4 - 6 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนของสังกัดโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และนำเสนอการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 4 - 6 และจึงนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี ศึกษาสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของครู และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติมโดยจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา และนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรี
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี

- 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- 2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรีตามสาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

2.3.1 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสอบถาม

2.3.2 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสัมภาษณ์

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

- 3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสอบถาม

3.2 ผลการวิเคราะห์แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบจัดการเรียนรู้อัตนตรีที่เหมาะสมสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้ 1.1 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี 1.2 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง 1.3 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี 1.4 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

ในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี สรุปได้ว่า สาระดนตรีที่เหมาะสมควรประกอบด้วย เนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี ซึ่งเนื้อหาดนตรีแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบดนตรีและวรรณคดีดนตรี มีนักดนตรีศึกษาจำนวนมากกล่าวถึงสาระดนตรีดังกล่าว จากที่ผู้วิจัยศึกษามีจำนวน 10 ท่าน จำแนกได้ดังนี้

1.1.1 สาระดนตรีที่ดีประกอบด้วย เนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี (ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์, 2554; อรรรรณ บรรจงศิลป์, 2551; ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541; วิญญู ทรัพย์ะประภา, 2543; Bergeton and Boardman, 1979; Roussos, 2003)

1.1.2 สาระดนตรีที่ดี มุ่งไปที่องค์ประกอบดนตรี (Stark, 1976; Miller, 1978)

1.1.3 สาระดนตรีที่ดี มุ่งไปที่ทักษะดนตรี (วิมลศรี อุปรมัย, 2527; Shuter and Ploghoft, 1970; Lois Choksy, 1986)

หลังจากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าการจัดสาระดนตรีของแต่ละท่านมีความใกล้เคียงกันมีจุดเน้น ที่แตกต่างกันไป บางท่านเน้นทั้งเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรีบางท่านมุ่งไปที่รายละเอียดขององค์ประกอบดนตรี และบางท่านเน้นทักษะดนตรีเท่านั้น อย่างไรก็ตามควรสอนวิชาดนตรีให้ครบถ้วนทั้งเนื้อหาสาระและทักษะดนตรี เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีอย่างดีที่สุด นอกจากเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรีแล้ว เจตคติดนตรีก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

จากแนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับสาระดนตรีแสดงให้เห็นว่าในการเรียนรู้อัตนตรี ผู้เรียนจำเป็นต้องมีโอกาสเรียนรู้ส่วนประกอบต่าง ๆ ของสาระดนตรีทั้งหมดจึงสามารถกล่าวได้ว่า ผู้เรียนมีการเรียนรู้อัตนตรีเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ดนตรีมีมากมายมหาศาล เนื่องจากมีการพัฒนาสร้างสรรค์ของปราชญ์ทางดนตรีมาเป็นเวลาช้านาน การกำหนดกรอบสาระดนตรีให้ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการพิจารณากันอย่างถี่ถ้วน

รอบคอบเพื่อให้สาระดนตรีที่ได้รับการกำหนดขึ้นมา มีความครอบคลุมเหมาะสมทั้งทางวิชาการ และมีความเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพสังคม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของวิชาการดนตรีเอง และวิชาการด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นบริบทที่สำคัญทั้งสิ้น ต่อไปเป็นการนำเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระดนตรี โดยเน้นแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระดนตรี (ธนุรักษ์ สุทธิจิตต์, 2554; อวรรรณ บรรจงศิลป์, 2551; จเร สำอางค์, 2550) และนำเสนอประเด็นสำคัญมาแนะนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ลงในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ที่	สาระดนตรี	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1.	เนื้อหาดนตรี	
1.1	องค์ประกอบดนตรี	
1.1.1	จังหวะ	- เริ่มต้นจากการสอนให้รู้จักจังหวะ Pulse - สามารถเรียนรู้จังหวะที่ยากและสลับซับซ้อนขึ้นได้ - สามารถจดจำรูปแบบของจังหวะที่ดีขึ้น
1.1.2	ทำนอง	- สามารถเรียนรู้ทำนองที่ยากและสลับซับซ้อนขึ้นได้
1.1.3	เสียงประสาน	- เรียนรู้เสียงประสานและแยกแยะเสียงจากบทเพลง เช่น บทเพลง Round Descants เป็นต้น ผ่านทักษะดนตรี
1.1.4	รูปพรรณ	- เรียนรู้ จากการฟังเพลงดนตรีที่มีแต่ทำนองเพียงทำนองเดียว ไม่มีส่วนประกอบอื่นใด ดนตรีที่มีแนวทำนองหลักหนึ่งทำนองและมีเสียงเพิ่มเข้ามาเพื่อช่วยสนับสนุนให้แนวทำนองเด่นชัดและมีความไพเราะยิ่งขึ้นเสียงที่เพิ่มเข้ามานี้จะไม่มีมีความสำคัญเท่าแนวทำนอง หรือดนตรีที่มีทำนองตั้งแต่ 2 ทำนองขึ้นไป มาเล่นรวมกันก็ได้
1.1.5	สีสัน	- จำแนกเสียงของมนุษย์ และเสียงของเครื่องดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน
1.1.6	ลักษณะของเสียง	- นักเรียนชอบร้องเพลงที่มีหลายแบบ ทั้งสนุกสนาน หรืออาจจะเบา ๆ บ้างในบางครั้ง
1.1.7	รูปแบบ	- สามารถรับรู้และจดจำรูปแบบจังหวะได้ดีขึ้น - วิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงไทยและสากล

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	สาระดนตรี	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1.2	วรรณคดีดนตรี	
	1.2.1 บทเพลง	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนฟังเพลงที่หลากหลายเพื่อเปิดโลกทัศน์แห่งดนตรีให้กว้างขึ้น - ให้นักเรียนมีโอกาสสัมผัสบทเพลงคลาสสิกบ้าง
	1.2.2 ประวัติดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดหาหนังสือที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทางดนตรีมาให้ให้นักเรียนศึกษา เช่น ประวัตินักดนตรี เพลงพื้นบ้าน ประวัติดนตรี เป็นต้น - เรียนรู้รูปลักษณ์ของดนตรีในแต่ละยุคสมัยของไทยและสากล
2.	ทักษะดนตรี	
	2.1 การฟัง	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เด็กได้เรียนรู้บรรยากาศที่แท้จริงในการฟังเพลง - ครูควรแนะนำนักเรียนก่อนว่าจะให้ฟังเพลงอะไร เพื่อนักเรียนจะได้ตั้งใจฟังสิ่งนั้น - เน้นการฟังลักษณะบทเพลงที่ถ่ายทอดมิใช่เน้นความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง - ฟังเพลงหนึ่งหลาย ๆ ครั้งติดต่อกันเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและคุ้นเคย - ทำแผนภูมิพัฒนาการด้านการฟังเพื่อให้เห็นข้อบกพร่อง - ถ้ายกเพลงนั้นยาวเกินไป ควรให้นักเรียนฟังเพียงบางท่อน
	2.2 การร้อง	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนสามารถร้องเพลงได้ช่วงเสียงมากขึ้น - ร้องเพี้ยนน้อยลงแต่ก็ยังคงเพี้ยนอยู่เพราะอยู่ในช่วงพัฒนาเสียง อาจมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมระดับเสียง - ร้องเพลงได้หลากหลายทั้งสนุกสนาน และหวาน ๆ - ควรมีโอกาสในการฝึกฝนการขับร้องเพลงประสานเสียงประเภทต่าง ๆ หรือร้องเพลงร่วมกันอาจเป็นในลักษณะเพลงวงก็ได้ - ควรฝึกร้องหลาย ๆ แบบ เช่น ร้องตามเนื้อเพลง ร้องบันไดเสียง ร้องตามคอร์ด หรือร้องตามเนื้อร้อง - ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของเพลงและความสำคัญของอารมณ์และความรู้สึกของเพลง
	2.3 การเล่น	<ul style="list-style-type: none"> - ควรให้นักเรียนทราบวิธีการเล่นเครื่องดนตรีที่ถูกแบบแผน และทราบการทำให้เกิดเสียงที่ถูกต้อง - อย่างน้อยควรใช้เครื่องประกอบจังหวะชนิดที่ไม่มีระดับเสียงสูง ต่ำ เพื่อวางรากฐานเกี่ยวกับจังหวะของเพลงได้ - ควรปฏิบัติเครื่องดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชิ้น เช่น รีคอร์ดอร์ หรือขลุ่ยไทย อาจบรรเลงบทเพลงอย่างง่าย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	สาระดนตรี	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2.4	การเคลื่อนไหว	<ul style="list-style-type: none"> - ควรให้เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองต่อดนตรี และเพื่อการปฏิบัติทักษะดนตรีด้วย เช่น การฝึกการหายใจก่อนการร้องเพลง เป็นต้น - แนะนำให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกาย โดยสังเกตปฏิบัติการตอบสนองต่อส่วนต่าง ๆ ของเพลง เช่น จังหวะ ทำนอง วรรคตอน เสียงประสาน เป็นต้น ของนักเรียนจากการได้ยินเสียงดนตรี
2.5	การสร้างสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - อาจให้นักเรียนทำงานกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ - คิดสร้างเพลงอย่างง่ายในลักษณะของเพลงร้องก่อนก็ได้ - การตัดแปลงจังหวะหรือทำนองเพลง - การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะสั้น ๆ
2.6	การอ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามารถในการอ่านดีแล้ว - ควรฝึกควบคู่ไปกับการร้อง หรือนำมาสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว - ควรแนะนำเริ่มต้นจากรูปแบบจังหวะ และสังเกตการเคลื่อนไหวของทำนอง - ให้นักเรียนเข้าใจวรรคที่ซ้ำกัน หรือต่างกัน
3.	เจตคติดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> - ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาดนตรีอยู่เสมอ ไม่ควรบังคับให้นักเรียนเรียนมากเกินไปนักเรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้

จากตารางที่ 4.1 ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีประกอบด้วยเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี นอกจากนี้ควรสอดแทรกเจตคติดนตรีเข้าไปด้วย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแนวทางต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปจากประเด็นสำคัญที่มีความจำเป็นมากในแต่ละหัวข้อเท่านั้น

1.2 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง (ศึกษาธิการ, 2551)

จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.1 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แสดงให้เห็นว่า สาระการเรียนรู้แกนกลางเน้นในเนื้อหาในส่วนของเนื้อหา ดนตรี และทักษะดนตรี มีทั้งการร้องเพลง การฟังเพลง การเคลื่อนไหวตามบทเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การอ่านเขียนโน้ตดนตรีและการสร้างสรรค์ดนตรี ส่วนเนื้อหาดนตรี มีการกล่าวถึงเรื่องของ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ สีสันเสียงร้อง สีสันเครื่องดนตรี และลักษณะของเสียง ซึ่งมี ปริมาณลดหลั่นไปตามระดับชั้น กล่าวถึงทั้งดนตรีไทยและสากล ในมาตรฐานที่ ศ 2.2 เป็นการ กล่าวถึงสาระดนตรี ในส่วนของวรรณคดีดนตรีซึ่งเน้นในเรื่องของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดนตรี ไทยและดนตรีพื้นบ้าน แต่ไม่มีการนำเสนอดนตรีอาเซียนแต่อย่างใด ซึ่งในความเป็นจริงการศึกษา ดนตรีในปัจจุบัน ควรกระจายแนวคิดไปสู่การเรียนการสอนวัฒนธรรมทางดนตรีชุมชนต่าง ๆ

โดยเริ่มจากการศึกษาดนตรีประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียก่อน เนื่องจากมีสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ และวิถีชีวิตคล้ายคลึงกัน และควรส่งเสริมเจตคติของเยาวชนที่มีต่อดนตรีเอเชีย อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีต่อกันในภูมิภาคเอเชียต่อไป (อรรพรรณ บรรจงศิลป์, 2545)

1.3 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554; อรรพรรณ บรรจงศิลป์, 2551)

การวัดและประเมินผลที่สมบูรณ์ต้องมีการวัดและประเมินผลครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี กล่าวคือมีการวัดผลเชิงปริมาณได้แก่ การวัดเนื้อหาและทักษะดนตรี และการวัดผลเชิงคุณภาพได้แก่ การวัดผลเจตคติทางดนตรี ซึ่งการวัดผลประเมินผล วิชาดนตรีแต่ละด้าน เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมเหมาะสมด้านเนื้อหาดนตรีสามารถประเมินผล โดยข้อสอบลักษณะต่าง ๆ ได้ ควรประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า อัตราส่วนจำนวนข้อหรือน้ำหนักของระดับการเรียนรู้แต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับว่าครูจะเห็นความสำคัญของส่วนไหนมากกว่ากัน นอกจากนี้ยังมีการวัดผลวิธีอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์หรือสอบปากเปล่าเกี่ยวกับเนื้อหาดนตรีหรือ ทฤษฎีดนตรี แต่ค่อนข้างเสียเวลาเพราะวัดผลได้ทีละคน ในการประเมินผลทักษะดนตรี ควรมีการประเมินทักษะทุกประเภทตามที่สอนไป แบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วนคือ เรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะ (เชิงปริมาณ) และคุณภาพของการปฏิบัติ (เชิงคุณภาพ) บางครั้งการประเมินผลทักษะดนตรีอาจใช้เวลามากเพราะต้องทดสอบรายบุคคล อาจแก้ไขโดยการให้นักเรียนฟังเสียงจากเครื่องดนตรี หรือฟังเสียงตบมือแล้วให้เชื่อมโยงสิ่งที่ได้ยินกับคำตอบที่เหมาะสมในข้อสอบ อาจจัดทดสอบทั้งระดับชั้นโดยใช้เวลาไม่มาก เป็นต้น และในการประเมินผลเจตคติทางดนตรี เกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรีย์ภาพและความซาบซึ้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งผู้เรียนอาจแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด หรือไม่แสดงออกก็ได้ วิธีการที่ใช้ประเมินเจตคติดนตรี ควรเป็นการสังเกต การสัมภาษณ์ และควรประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นลักษณะของการประเมินเชิงกระบวนการ การวัดเจตคติดนตรีอาจเสนอในรูปแบบตารางแสดงเจตคติต่อการปฏิบัติทักษะดนตรี การปฏิบัติตนในการเรียนดนตรี ความสนใจ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้

1.4 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการสอน (ทศนา เขมมณี, 2534; วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล, 2540)

รูปแบบการสอน เป็นแบบหรือแผนหรือโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทางการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด การพัฒนารูปแบบการสอนอาจทำได้โดยการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนที่มีอยู่แล้ว หรือการสร้างรูปแบบการสอนขึ้นใหม่ ทั้งนี้รูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เมื่อพัฒนารูปแบบการสอน ก่อนนำไปใช้

อย่างแพร่หลาย ต้องการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ สถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข อาจออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ นอกจากนี้ต้องมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งใน การพิจารณาเลือกรูปแบบการสอนไปใช้ ขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบต้องกำหนดองค์ประกอบ ของรูปแบบการสอนสร้างรูปแบบการสอน สร้างเอกสารประกอบรูปแบบการสอน ตรวจสอบ คุณภาพของรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการสอน และนำมาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการ สอนและเอกสารประกอบการสอน ซึ่งผู้วิจัยจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีขึ้นจาก การสอบถามครูสอนดนตรี และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์กับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์และนำเสนอ 6 หัวข้อ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการนำไปใช้ออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ สารคดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลดนตรี

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ส่ง แบบสอบถามทั้งหมด 132 ชุด ทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 111 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.09

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

สังกัด	จำนวนแบบสอบถาม ที่จัดส่ง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละต่อ สังกัด
1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	6	6	100
2. สังกัดสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร	65	54	83.08
3. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน	61	51	83.60
รวม	132	111	84.09

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งคืนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ครบทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ร้อยละ 83.60 และน้อยที่สุดคือ สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 83.08

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	70	63.60
1.2 หญิง	40	36.40
2. อายุ		
2.1 21 - 30 ปี	45	40.90
2.2 31 - 40 ปี	36	32.70
2.3 41 - 50 ปี	14	13.0
2.4 มากกว่า 50 ปี	13	12.0
2.5 ไม่ตอบแบบสอบถาม	2	1.80
3. สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา		
3.1 จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง	72	64.90
3.2 จบการศึกษสาขาอื่น (โปรดระบุ)	39	35.10
3.2.1 จบการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทย	25	22.50
3.2.2 จบการศึกษาด้านศิลปะ	2	1.80
3.2.3 จบการศึกษาด้านบริหารการศึกษา	4	3.60
3.2.4 จบการศึกษาด้านการจัดการ	2	1.80
3.2.5 จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา	3	2.70
3.2.6 จบการศึกษาด้านสังคมศึกษา	1	0.90
3.2.7 จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ	1	0.90
3.2.8 จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์	1	0.90
4. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน		
4.1 ครูประจำชั้น	21	18.90
4.2 ครูประจำวิชาดนตรี	95	85.60
4.3 ครูพิเศษ	46	41.40

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
5. ภาระงานสอนดนตรี		
5.1 รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของดนตรีสากลเท่านั้น	36	32.40
5.2 รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของดนตรีไทยเท่านั้น	21	18.90
5.3 รับผิดชอบงานสอนทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล	55	49.50
6. ระดับชั้นที่ทำการสอน		
6.1 ประถมศึกษาปีที่ 4	94	84.70
6.2 ประถมศึกษาปีที่ 5	93	83.80
6.3 ประถมศึกษาปีที่ 6	90	81.10
7. จัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำนวนกี่คาบ/สัปดาห์		
7.1 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์	96	86.50
7.2 จำนวน 2 คาบ/สัปดาห์	8	7.20
7.3 จำนวน 3 คาบ/สัปดาห์	1	0.90
7.4 จำนวนมากกว่า 3 คาบ/สัปดาห์	6	5.40
8. ระยะเวลาในการสอนใน 1 คาบ จำนวนกี่นาที/คาบ		
8.1 จำนวนน้อยกว่า 40 นาที/คาบ	0	0.00
8.2 จำนวน 40 นาที/คาบ	1	0.90
8.3 จำนวน 50 นาที/คาบ	41	36.90
8.4 จำนวน 60 นาที/คาบ	57	51.40
8.5 จำนวนมากกว่า 60 นาที/คาบ	10	9.00
8.6 จำนวน 45 นาที/คาบ	2	1.80

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. เพศ

ครูสอนดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.60 และเพศหญิง ร้อยละ 36.40

2. อายุ

ครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมาคือ ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 32.70 และน้อยที่สุดคือ อายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 12.00

3. สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

ครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 64.90 และจบการศึกษาสาขาอื่น ร้อยละ 35.10 ได้แก่ จบการศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ ร้อยละ 22.50 สาขาบริหารการศึกษา ร้อยละ 3.60 น้อยที่สุดคือสาขาวิชาสังคมศึกษา การศึกษาพิเศษ และวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 0.90

4. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบันของครูสอนวิชาดนตรี ส่วนใหญ่เป็นครูประจำวิชาดนตรี คิดเป็นร้อยละ 85.60 รองลงมา คือ ครูพิเศษ ร้อยละ 41.40 น้อยที่สุดคือครูประจำชั้น ร้อยละ 18.90

5. ภาระงานสอนดนตรี

ครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่รับผิดชอบงานสอนทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมาคือ รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของคุณครูที่สอนเฉพาะในส่วนของดนตรีสากลเท่านั้น ร้อยละ 32.40 น้อยที่สุดคือ รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของคุณครูที่สอนเฉพาะในส่วนของดนตรีไทยเท่านั้น ร้อยละ 18.90

6. ระดับชั้นที่ทำการสอน

ครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่รับภาระงานสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 84.70 รองลงมาคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 83.80 น้อยที่สุดคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 81.10

7. จำนวนคาบ/สัปดาห์ ในการจัดการเรียนรู้อาจารย์

ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมาคือ จำนวน 2 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 7.20 น้อยที่สุด คือ จำนวน 3 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 0.90

8. ระยะเวลาที่จัดการเรียนการสอนใน 1 คาบ

ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำนวน 60 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมาคือ จำนวน 50 นาที/คาบ ร้อยละ 36.90 น้อยที่สุด คือ จำนวน 40 นาที/คาบ ร้อยละ 0.90

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=11)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	8	72.73
1.2 หญิง	3	27.27

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (N=11)	ร้อยละ
2. อายุ		
2.1 21 - 30 ปี	4	36.36
2.2 31 - 40 ปี	4	36.36
2.3 41 - 50 ปี	1	9.09
2.4 มากกว่า 50 ปี	2	18.18
3. สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา		
3.1 จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง	10	90.90
3.2 จบการศึกษาสาขาอื่น ได้แก่		
3.2.1 จบการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทย	1	0.90
4. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์		
4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา	2	18.18
4.2 ครูสอนดนตรีที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนสังกัดโรงเรียน	9	81.82

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. เพศ

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เป็นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.73 และเพศหญิง ร้อยละ 27.27

2. อายุ

ครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี และอายุ 31 - 40 ปี เท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือ มากกว่า 50 ปี ร้อยละ 18.18 และน้อยที่สุดคือ อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 9.09

3. สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

ครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และจบการศึกษาสาขาอื่น ได้แก่ จบการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ร้อยละ 0.90

4. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นครูสอนดนตรีที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนสังกัดโรงเรียน จำนวน 9 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 81.82 และผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 18.18

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีและด้านปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรีตามสาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

2.3.1 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสอบถาม

ในส่วนของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี เกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตราประเมินค่า แต่ละช่วงความคิดเห็นมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 – 1.49	หมายความว่า	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49	หมายความว่า	ไม่มีการปฏิบัติ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีของครูสอนดนตรี

สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน	
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	ระดับการ ปฏิบัติ
1. การสอนวิชาดนตรีโดยวิธีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในสาระดนตรี มากกว่าเน้นกิจกรรม	3.14	1.05	ปานกลาง
2. การสอนวิชาดนตรีโดยการอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์	3.48	0.87	ปานกลาง
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟังเพลง ให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของบทเพลง	4.15	0.89	มาก
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการร้อง เช่น การร้องเพลงตามเนื้อเพลงในบทเรียน เป็นต้น	4.15	0.97	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับการ ปฏิบัติ
5. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเล่นเครื่องดนตรีในชั้นเรียน	3.91	1.28	มาก
6. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ตอบสนองจังหวะและทำนอง	3.81	1.18	มาก
7. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและแปลความหมายตัวโน้ต โดยสอนให้นักเรียนรู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์ทางดนตรี	3.87	1.01	มาก
8. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและแปลความหมายโน้ต โดยบอกชื่อของสัญลักษณ์ทางดนตรีก่อนที่จะอธิบายหรือสาธิตให้นักเรียนเข้าใจ	3.81	1.04	มาก
9. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ การสร้างผลงานทางดนตรี เช่น การสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย เป็นต้น	3.44	1.20	ปานกลาง
10. สอนสาระดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จากง่ายไปหายาก	4.33	0.80	มาก
11. ครูทบทวนบทเรียนในชั่วโมงที่แล้วก่อนเริ่มเรียนเรื่องต่อไปเป็นประจำ	4.28	0.86	มาก
12. ครูมีกิจกรรมที่เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เห็นถึงความสำคัญของดนตรีก่อนทำการสอน	4.05	0.92	มาก
13. โรงเรียนของท่านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านดนตรี เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีต่อไป เช่น การจัดครูเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น	3.56	1.24	มาก
รวม	3.84	1.02	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าครูสอนดนตรีมีความถี่ในการปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี โดยรวมอยู่ในจำนวนมาก ($M = 3.84$, $S.D. = 1.02$) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ครูส่วนใหญ่สอนสาระดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จากง่ายไปหายาก ($M = 4.33$, $S.D. = 0.80$) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการร้อง เช่น การร้องเพลงตามเนื้อเพลงในบทเรียน เป็นต้น ($M = 4.15$, $S.D. = 0.97$) และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟังเพลง ให้นักเรียนเข้าใจ

อารมณ์และความรู้สึกของบทเพลง ($M = 4.15$, $S.D. = 0.89$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสอนวิชาดนตรีโดยวิธีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในสาระดนตรีมากกว่าเน้นกิจกรรม ($M = 3.14$, $S.D. = 1.05$) ซึ่งครูสอนดนตรีมีระดับการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดและประเมินผลดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

การวัดและประเมินผลดนตรี		จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1.	วิธีที่ใช้ในการวัดและประเมินผล		
1.1	แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (ปรนัย)	106	95.00
1.2	แบบทดสอบชนิดเขียนตอบ (อัตนัย)	82	73.90
1.3	แบบสำรวจรายการ	15	13.50
1.4	แบบสัมภาษณ์	24	21.60
1.5	แบบวัดเจตคติ	36	32.40
1.6	แบบบันทึกพฤติกรรม	69	62.20
1.7	แฟ้มสะสมผลงาน	52	46.80
1.8	แบบประเมินภาคปฏิบัติทักษะ	85	76.60
2.	แหล่งที่มาของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล		
2.1	สร้างขึ้นเอง ตามความเข้าใจของท่าน	63	56.80
2.2	สร้างขึ้นเอง โดยคำนึงถึงการประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ความเข้าใจและแนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์	82	73.90
2.3	สร้างโดยร่วมมือกับครูในโรงเรียนที่สอนกิจกรรมดนตรีในระดับชั้นเดียวกัน	21	18.90
2.4	นำมาจากคู่มือครูในแบบเรียนวิชาดนตรี	90	81.10
2.5	อื่นๆ (โปรดระบุ)	15	13.50
	2.5.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์	8	7.20
	2.5.2 กองอำนาจการ	3	2.70
	2.5.3 เพื่อนร่วมงาน	4	3.60
3.	จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลดนตรี		
3.1	เพื่อประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่	101	91.00
3.2	เพื่อทราบพัฒนาการทางดนตรีของนักเรียน	84	75.70
3.3	เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี	98	88.30

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	การวัดและประเมินผลดนตรี	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
3.4	เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับใด	83	74.80
3.5	เพื่อประเมินศักยภาพการเรียนรู้ทางดนตรีต่อไปในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียน	68	61.30
3.6	เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน	95	85.60
3.7	เพื่อประเมินความสามารถทางการสอนของครู	58	52.30
4.	ระยะเวลาในการวัดและประเมินผลดนตรี		
4.1	วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน	84	75.70
4.2	วัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน หลังจากเรียนจบแต่ละชั่วโมงหรือแต่ละข้อย่อย	89	80.20
4.3	วัดและประเมินผลกลางภาคเรียน	69	62.20
4.4	วัดและประเมินผลรวม หลังการเรียนสิ้นสุดลง หรือปลายภาคเรียน	98	88.30

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ด้านการวัดและประเมินผลดนตรีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้อาเซียนดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

1. วิธีที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

วิธีที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (ปรนัย) คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมาคือ แบบทดสอบชนิดเขียนตอบ (อัตนัย) คิดเป็นร้อยละ 73.90 และน้อยที่สุดคือแบบสำรวจรายการคิดเป็นร้อยละ 13.50

2. แหล่งที่มาของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

แหล่งที่มาของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่ครูสอนดนตรีนำมาใช้มากที่สุดคือนำมาจากคู่มือครูในแบบเรียนอาเซียนดนตรี คิดเป็นร้อยละ 81.10 รองลงมาคือสร้างขึ้นเอง โดยคำนึงถึงการประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 73.90 และน้อยที่สุดคือนำมาจากกองอำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 2.70

3. จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลดนตรี

จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลดนตรีที่ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือเพื่อประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 91.00 รองลงมาคือเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี คิดเป็นร้อยละ 88.30 และน้อยที่สุดคือเพื่อประเมินความสามารถทางการสอนของครู คิดเป็นร้อยละ 52.30

4.ระยะเวลาในการวัดและประเมินผลดนตรี

ระยะเวลาในการวัดและประเมินผลดนตรีที่ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ วัดและประเมินผลรวมหลังการเรียนสิ้นสุดลง หรือปลายภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.30 รองลงมาคือวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน หลังจากเรียนจบแต่ละชั่วโมงหรือแต่ละชั่วย่อย คิดเป็นร้อยละ 80.20 และน้อยที่สุดคือ วัดและประเมินผลกลางภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.20

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดและประเมินผลดนตรีแต่ละด้าน ได้แก่ เนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

การวัดและประเมินผลดนตรี	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านเนื้อหาดนตรี	111	100.00	0	0.00
2. ด้านทักษะดนตรี	107	96.54	4	3.60
3. ด้านเจตคติดนตรี	89	80.20	21	18.90

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่าครูสอนดนตรีส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลในด้านเนื้อหา ดนตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ ด้านทักษะดนตรี คิดเป็นร้อยละ 96.54 และ ด้านเจตคติดนตรีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.20

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการ เรียนรู้วิชาดนตรี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้าน การวัดและประเมินผลดนตรีตามสาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี กำหนดเกณฑ์ใน การคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตรประเมินค่า แต่ละช่วงความคิดเห็นมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 – 1.49	หมายความว่า	ปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49	หมายความว่า	ไม่มีปัญหา

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)	ระดับการปฏิบัติ
1. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในหลักสูตรแกนกลางฯ 2551 ไม่ครบถ้วน และไม่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.11	1.56	น้อย
2. ขาดความรู้ความเข้าใจในสาระดนตรีที่จะสอน	1.34	1.46	น้อย
3. เวลาที่กำหนดให้ใช้สอนได้ไม่เต็มเวลา	2.32	1.64	น้อย
4. สอนไม่ครบสาระดนตรีเมื่อจบภาคเรียน	1.88	1.51	น้อย
5. ความยากลำบากในการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งด้านเนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี	2.26	1.65	น้อย
6. ความยากลำบากในการสอนให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาดนตรี	1.65	1.35	น้อย
รวม	1.93	1.53	น้อย

ตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ของครูสอนดนตรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 1.93$, $S.D. = 1.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามระดับปัญหา พบว่า ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เวลาที่กำหนดให้ใช้สอนได้ไม่เต็มเวลา ($M = 2.32$, $S.D. = 1.64$) รองลงมาคือ ความยากลำบากในการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งด้านเนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี ($M = 2.26$, $S.D. = 1.65$) และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในสาระดนตรีที่จะสอน ($M = 1.34$, $S.D. = 1.46$) ซึ่งครูสอนดนตรีมีปัญหาในระดับน้อย

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของการวัดและประเมินผลด้านเนื้อหาดนตรี

ปัญหาการวัดและประเมินผลด้านเนื้อหาดนตรี	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)	ระดับการปฏิบัติ
1. สาระดนตรีที่จะวัดมีมากไม่เหมาะสมกับเวลา	2.11	1.68	น้อย
2. ครูมีภาระงานมากเกินไป ไม่มีเวลาในการสร้างข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ	2.56	1.79	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัญหาการวัดและประเมินผล ด้านเนื้อหาดนตรี	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับการ ปฏิบัติ
3. ความยากลำบากในการออกแบบทดสอบชนิดปรนัย ให้ครอบคลุมสาระดนตรี ทั้งความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการ สังเคราะห์	2.22	1.48	น้อย
4. ความยากลำบากในการเลือกชนิดของเครื่องมือให้ เหมาะสมกับสาระดนตรีที่ต้องการวัดและประเมินผล	1.83	1.39	น้อย
5. เอกสารประเมินผลมีหลายประเภท ซ้ำซ้อนเพิ่มภาระ งานให้มากขึ้น	2.29	1.49	น้อย
6. การแปลผลการสอบมีความคลาดเคลื่อน	1.57	1.37	น้อย
7. เวลาในการตรวจแบบทดสอบมีน้อย เนื่องจากต้อง ประเมินผลนักเรียนมากกว่า 1 ระดับชั้น	2.32	1.80	น้อย
รวม	2.12	1.57	น้อย

ตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการวัดและประเมินผลด้านเนื้อหาดนตรีของครูสอนดนตรีมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.12$, $S.D. = 1.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามระดับปัญหา พบว่า หัวข้อที่ปัญหาในการวัดและประเมินผลด้านสาระดนตรีมากที่สุดได้แก่ ครูมีภาระงานมากเกินไป ไม่มีเวลาในการสร้างข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ ($M = 2.56$, $S.D. = 1.79$) ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ เวลาในการตรวจแบบทดสอบมีน้อย เนื่องจากต้องประเมินผลนักเรียนมากกว่า 1 ระดับชั้น ($M = 2.32$, $S.D. = 1.80$) และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแปลผลการสอบมีความคลาดเคลื่อน ($M = 1.57$, $S.D. = 1.37$) ซึ่งครูสอนดนตรีมีปัญหาในระดับน้อย

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (*M*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ของการวัดและประเมินผลด้านทักษะดนตรี

ปัญหาการวัดและประเมินผล ด้านทักษะดนตรี	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ปัญหา
1. การประเมินผลทำได้ไม่ครบทุกทักษะ	2.37	1.75	น้อย
2. การประเมินผลแต่ละทักษะต้องใช้เวลามาก	2.33	1.49	น้อย
3. นักเรียนไม่สนใจการประเมินผลทักษะดนตรี	2.01	1.52	น้อย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัญหาการวัดและประเมินผล ด้านทักษะดนตรี	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ปัญหา
4. ประสบการณ์เดิมในทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมี ไม่เพียงพอ	2.35	1.61	น้อย
5. ความยากลำบากในการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือ เพื่อประเมินผลทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน	2.07	1.51	น้อย
6. การให้คะแนนจากการประเมินผลทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนทำให้อยู่ติธรรมได้ยาก	2.01	1.49	น้อย
รวม	2.19	1.56	น้อย

ตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการวัดและประเมินผลด้านทักษะดนตรีของครูสอนดนตรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.19$, $S.D. = 1.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามระดับปัญหา พบว่า หัวข้อที่ปัญหาในการวัดและประเมินผลด้านทักษะดนตรีมากที่สุดได้แก่ การประเมินผลทำได้ไม่ครบทุกทักษะ ($M = 2.37$, $S.D. = 1.75$) ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ ประสบการณ์เดิมในทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมีไม่เพียงพอ ($M = 2.35$, $S.D. = 1.61$) และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนไม่สนใจการประเมินผลทักษะดนตรี ($M = 2.01$, $S.D. = 1.52$) และการให้คะแนนจากการประเมินผลทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนทำให้อยู่ติธรรมได้ ($M = 2.01$, $S.D. = 1.49$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและมีปัญหาในระดับน้อย

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (*M*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ของการวัดและประเมินผลด้านเจตคติดนตรี

ปัญหาการวัดและประเมินผล ด้านเจตคติดนตรี	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ปัญหา
1. ความยากลำบากในการประเมินผลทัศนคติจากการ สังเกตนักเรียนทำได้ไม่ทั่วถึง	1.93	1.49	น้อย
2. ความยากลำบากในการกระตุ้นให้นักเรียนกล้า แสดงออกถึงทัศนคติที่แท้จริงออกมา	2.07	1.34	น้อย
3. ความยากลำบากในการสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนในเวลาเรียน	1.64	1.41	น้อย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ปัญหาการวัดและประเมินผล ด้านเจตคติดนตรี	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ปัญหา
4. ความยากลำบากเกี่ยวกับความยุติธรรมในการประเมินคะแนนทัศนคติของนักเรียนแต่ละคน	1.79	1.27	น้อย
5. ความยากลำบากในการประเมินทัศนคติของนักเรียนเป็นคะแนน	2.01	1.46	น้อย
6. ความยากลำบากในการตัดสินประเมินพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ตรงกับทัศนคติที่แท้จริง	2.07	1.53	น้อย
7. ความยากลำบากในการประเมินผลทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรีและต่อครูสอนดนตรี	1.84	1.43	น้อย
รวม	1.91	1.42	น้อย

ตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการวัดและประเมินผลด้านเจตคติดนตรีของครูสอนดนตรีมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 1.91$, $S.D. = 1.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามระดับปัญหา พบว่า หัวข้อที่ปัญหาในการวัดและประเมินผลด้านเจตคติดนตรีมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ความยากลำบากในการตัดสินประเมินพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ตรงกับทัศนคติที่แท้จริง ($M = 2.07$, $S.D. = 1.53$) และความยากลำบากในการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกถึงทัศนคติที่แท้จริงออกมา ($M = 2.07$, $S.D. = 1.134$) รองลงมาคือ ความยากลำบากในการประเมินทัศนคติของนักเรียนเป็นคะแนน ($M = 2.01$, $S.D. = 1.46$) และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความยากลำบากในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเวลาเรียน ($M = 1.64$, $S.D. = 1.41$) ซึ่งครูสอนดนตรีมีปัญหาในระดับน้อย

ตารางที่ 4.12 แสดงระดับปัญหาในวัดและประเมินผลดนตรีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามหัวข้อ 3 ด้าน ได้แก่ สาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

รายการ	ระดับของปัญหา		ความหมาย
	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	
1. ด้านสาระดนตรี	2.12	1.57	น้อย
2. ด้านทักษะดนตรี	2.19	1.56	น้อย
3. ด้านเจตคติดนตรี	1.91	1.42	น้อย
รวม	2.07	1.52	น้อย

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่า ระดับของปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรีในด้านต่าง ๆ ของครูสอนดนตรี ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.07$, $S.D. = 1.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หัวข้อที่มีปัญหาในการวัดและประเมินผลมากที่สุด คือ ด้านทักษะดนตรี ($M = 2.19$, $S.D. = 1.42$) รองลงมาคือด้านสาระดนตรี ($M = 2.12$, $S.D. = 1.57$) และหัวข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านเจตคติดนตรี ($M = 1.91$, $S.D. = 1.42$) มีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในระดับน้อย

ปัญหาอื่น ๆ ที่พบในการจัดการเรียนรู้อาเซียนดนตรี ที่ได้รับเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม 136 ฉบับ มีผู้ให้ข้อมูล 20 ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลโดยจัดเรียงตามลำดับหัวข้อ และลำดับความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงปัญหาอื่น ๆ ที่พบในการจัดการเรียนรู้อาเซียนดนตรี

ปัญหาที่พบ	ครู (T)	นักเรียน (S)	หลักสูตร (C)	การสอน (X)	ความถี่
1. ครูมีภาระงานมากเกินไป	✓				1
2. วิชาดนตรีเป็นวิชาที่ต้องเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนการสอนมาก และต้องใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลายประกอบกับเนื้อหาของหลักสูตรมีมาก ทำให้การเรียนการสอนต้องสอนแบบบูรณาการเพื่อให้ครบตามตัวชี้วัดชั้นปี และเป็นวิชาเดียวกับศิลปะและนาฏศิลป์ การประเมินผลเป็นการรวมทั้ง 3 สาระ			✓		2
3. นักเรียนขาดระเบียบวินัยในการเรียนการสอนทำให้เสียเวลาในการเรียนไปมากเพราะต้องคอยอบรมระเบียบวินัย		✓			1
4. เครื่องมือวัดผลไม่ดีเท่าที่ควร				✓	2
5. สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาเซียนดนตรี ได้แก่ เครื่องดนตรี หนังสือเรียน เป็นต้น				✓	3
6. การสนับสนุนด้านสื่อ อุปกรณ์ และการจัดงบประมาณที่มีน้อยและไม่ต่อเนื่อง เป็นอุปสรรคในการพัฒนาทักษะของนักเรียนไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ จัดซื้อสื่อการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ ทำให้การฝึกทักษะกับนักเรียนฝึกลาย				✓	8

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ปัญหาที่พบ	ครู (T)	นักเรียน (S)	หลักสูตร (C)	การสอน (X)	ความถี่
และสื่ออุปกรณ์ชำรุดเร็วเกินไปทำให้เป็นขยะเก็บไว้ไร้ประโยชน์ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ครูผู้สอนไม่มีส่วนในการจัดซื้อทำให้ได้มาไม่ตรงตามที่ต้องการ โดยเฉพาะคุณภาพของสื่อและอุปกรณ์					
7. ห้องเรียนดนตรีมีขนาดเล็กมากไม่เหมาะสมต่อการเรียนปฏิบัติดนตรี แต่จำนวนนักเรียนต่อห้องมีมากเกินไป				✓	3
รวม	1	2	1	4	20

จากตารางที่ 4.13 แสดงความคิดเห็นของครูสอนดนตรีที่มีการประสบปัญหาจากการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรี เรียงลำดับตามความถี่เป็นรายด้านดังนี้ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน (16 ท่าน) รองลงมาคือ ปัญหาด้านหลักสูตรซึ่งต้องใช้เวลาในการเรียนการสอนมากประกอบกับรวมอยู่ในวิชาศิลปะและนาฏศิลป์ (2 ท่าน) ส่วนด้านครูมีภาระงานมากเกินไปและนักเรียนขาดระเบียบวินัยในการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเท่า ๆ กัน (ด้านละ 1 ท่าน)

จากการวิเคราะห์สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสอบถามทั้งหมด สรุปได้ว่าครูสอนดนตรีมีความถี่ในการปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรี โดยรวมอยู่ในจำนวนมาก ($M = 3.84, S.D. = 1.02$) มีปัญหาอยู่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.07, S.D. = 1.52$) ครูส่วนใหญ่สอนสาระดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จากง่ายไปหายาก มีการวัดและประเมินผลในด้านเนื้อหาดนตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะดนตรี และด้านเจตคติดนตรีน้อยที่สุด ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (ปรนัย) จากคู่มือครูในแบบเรียนอิชาดนตรี มากที่สุด ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เน้นการวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน เวลาที่กำหนดให้ใช้สอนได้ไม่เต็มเวลา ครูมีภาระงานมากเกินไปการประเมินผลทำได้ไม่ครบทุกทักษะ หัวข้อที่มีปัญหาในการวัดและประเมินผลมากที่สุด คือ ด้านทักษะดนตรี รองลงมาคือด้านสาระดนตรี และหัวข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านเจตคติดนตรี

2.3.2 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสัมภาษณ์

จากการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี ในแบบสัมภาษณ์ข้อที่ 4 ผู้วิจัยสัมภาษณ์เฉพาะครูสอนดนตรี จำนวน 9 ท่านเท่านั้น เนื่องจากครูสอนดนตรีปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยน่าจะทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจริง จากการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ สรุปผลได้ว่า สภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (8 ท่าน) และน้อย (1 ท่าน) มีการสอนให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาดนตรีมากกว่าการปฏิบัติทักษะดนตรี (7 ท่าน) เน้นทักษะดนตรีควบคู่เนื้อหาดนตรี (2 ท่าน) ทั้งนี้เนื่องมาจากเวลาในการจัดการเรียนรู้ ไม่เพียงพอให้ปฏิบัติ เนื่องจากมีวันหยุดราชการและกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามารบกวนเวลาสอนเป็นจำนวนมากทำให้จัดการเรียนการสอนไม่ทันตามที่หลักสูตรกำหนด (9 ท่าน) สอนวิชาดนตรีโดยอิงจุดประสงค์หลัก เน้นทักษะการดำเนินชีวิต และระเบียบวินัย (2 ท่าน) เน้นการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีโดยคำนึงถึงความสุขของผู้เรียนเป็นสำคัญ (1 ท่าน) ให้ความสำคัญกับเจตคติดนตรีของนักเรียน (2 ท่าน)

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรี 6 ทักษะ จำแนกรายด้านได้แก่

1) ทักษะการฟัง

มีการจัดการเรียนรู้การฟังบทเพลงแต่ไม่ลึกถึงขั้นลึกซึ้ง ส่วนใหญ่ให้บรรยายความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงมากกว่า โดยให้นักเรียนเขียนบรรยายลงในชิ้นงานหรือใบกิจกรรม (9 ท่าน)

2) ทักษะการร้อง

ครูส่วนใหญ่มีการสอนปฏิบัติทักษะการขับร้องเพลงแบบแนวเดี่ยว เนื่องจากถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง บางโรงเรียนให้นักเรียนร้องเพลงสมัยนิยม (3 ท่าน) ร้องเพลงตามหนังสือเรียน (4 ท่าน) ร้องเพลงสำคัญของแผ่นดิน (1 ท่าน) การร้องเพลงตามเทศกาล (1 ท่าน) มีการวัดและประเมินผลการขับร้องโดยเน้นเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพในส่วนของการขับร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon และ Round ครูส่วนใหญ่ไม่มีการจัดการเรียนการสอน (8 ท่าน) เนื่องจากนักเรียนมีทักษะพื้นฐานมาไม่เพียงพอ และมีการจัดการเรียนการสอน (1 ท่าน)

3) ทักษะการเล่น

เครื่องดนตรีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรี เครื่องประกอบจังหวะไทย เช่น ฉิ่ง เป็นต้น (1 ท่าน) ขลุ่ยไทย (1 ท่าน) รีคอร์ดอร์ (2 ท่าน) เครื่องดนตรีสากลในวงดุริยางค์ และเครื่องดนตรีไทยเช่น ระนาด ขิม เป็นต้น (2 ท่าน) ไม่มีการจัดกิจกรรมการปฏิบัติเครื่องดนตรี (2 ท่าน)

4) ทักษะการเคลื่อนไหว

ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนเคลื่อนไหวตามบทเพลง (6 ท่าน) มีการจัดการเคลื่อนไหวแต่ บูรณาการไว้ในวิชานาฏศิลป์ (2 ท่าน) ไม่มีการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเนื่องจากไม่มีห้องเรียน ดนตรีเฉพาะ และห้องเรียนมีขนาดจำกัดคับแคบ (1 ท่าน)

5) ทักษะการอ่าน

ครูส่วนใหญ่มีการสอนให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะการอ่าน โดยเน้นการอ่านตามทฤษฎี ที่หนังสือเรียน เน้นการอ่านในเบื้องต้น ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติแค่พอรู้เท่านั้น วัดผลจากแบบฝึกหัด ทำยบทเรียน (7 ท่าน) ให้นักเรียนอ่านบทเพลงที่ครูคัดสรรมาเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่น เครื่องดนตรีต่อไป (2 ท่าน)

6) ทักษะการสร้างสรรค์

ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการสร้างสรรค์ (2 ท่าน) มีการจัดให้เน้นการ สร้างสรรค์ทำทางประกอบเพลง (3 ท่าน) รูปแบบจังหวะ (3 ท่าน) ประดิษฐ์เครื่องดนตรีสร้างสรรค์ (1 ท่าน)

จากการวิเคราะห์สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าครูสอนดนตรีส่วนใหญ่มีระดับปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก จัดการเรียนการสอนไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร ได้รับผลกระทบในเรื่องของเวลาในการจัดการเรียนการสอนซึ่งไม่สามารถใช้สอนได้เต็มเวลา ส่วนใหญ่เน้นการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามเนื้อหาดนตรีตามหนังสือเรียน ในด้านการสอน ทักษะดนตรีมีการสอนให้นักเรียนปฏิบัติครบทุกทักษะ ครูแต่ละท่าน เน้นทักษะแตกต่างกันไป ด้านการปฏิบัติการฟังไม่เน้นความซาบซึ้งในดนตรี การร้องเพลงส่วนใหญ่ปฏิบัติการขับร้อง แบบแนวเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ ไม่เน้นการขับร้องประสานเสียง มีการเล่นเครื่องดนตรีและการ เคลื่อนไหวตามบทเพลง แต่ไม่มีเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการทางด้านดนตรี ส่วนใหญ่เน้นการอ่าน ตามทฤษฎีในหนังสือเรียนเพียงพอเท่านั้น มีการสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะอย่างง่ายแต่ไม่มี การสร้างสรรค์การแต่งเพลงอย่างง่าย มีการคำนึงถึงเจตคติดนตรีเพียงเล็กน้อย

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบ การศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีเพิ่มเติมของ ครูสอนวิชาดนตรี ผู้วิจัยจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาได้แก่ ครูสอนดนตรีที่จบสาขาวิชา ดนตรี และครูสอนดนตรีที่จบสาขาอื่น

เกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนของข้อมูลเป็นมาตราประเมินค่า แต่ละช่วงความคิดเห็นมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 – 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49	หมายความว่า	ไม่มีปัญหา

การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (*M*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) ของเนื้อหาดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

หัวข้อ	สาขาดนตรี			สาขาอื่น		
	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ปัญหา	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ปัญหา
7.1 องค์ประกอบดนตรีและศัพท์ สังคีต	1.70	1.47	น้อย	1.82	1.45	น้อย
7.2 ประเภทและหน้าที่ของ เครื่องดนตรีไทย สากล และ พื้นบ้าน	1.22	1.28	น้อยที่สุด	1.38	1.23	น้อยที่สุด
7.3 ประเภทและหน้าที่ของวง ดนตรีไทย สากล และ พื้นบ้าน	1.24	1.30	น้อยที่สุด	1.39	1.26	น้อยที่สุด
7.4 ประวัติดนตรีไทย ดนตรี สากล และดนตรีพื้นบ้าน	1.68	1.51	น้อย	1.72	1.40	น้อย
7.5 วิวัฒนาการของดนตรี ประเภทต่าง ๆ	1.53	1.57	น้อย	1.63	1.46	น้อย
7.6 อิทธิพลของประเพณี และวัฒนธรรมที่มีต่อ ดนตรีในห้องถิ่น	1.49	1.43	น้อยที่สุด	1.55	1.32	น้อย
รวม	1.47	1.43	น้อยที่สุด	1.58	1.35	น้อย

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรี มีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี โดยเฉลี่ยในระดับน้อยที่สุด ($M = 1.47$, $S.D. = 1.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ องค์กรประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต ($M = 1.70$, $S.D. = 1.47$) รองลงมาคือ ประวัติดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน ($M = 1.72$, $S.D. = 1.40$) และหัวข้อที่เป็นหาในการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีไทยสากล และพื้นบ้าน ($M = 1.22$, $S.D. = 1.28$)

ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น มีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีโดยเฉลี่ยในระดับ ($M = 1.58$, $S.D. = 1.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ องค์กรประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต ($M = 1.82$, $S.D. = 1.45$) รองลงมาคือ ประวัติดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน ($M = 1.68$, $S.D. = 1.51$) และหัวข้อที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดคือ ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน ($M = 1.38$, $S.D. = 1.23$)

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูสอนวิชาดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

สาขาวิชาเอก ที่จบการศึกษา	สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้		
	คะแนนเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)	ความหมาย
1. สาขาดนตรี	1.47	1.43	น้อยที่สุด
2. สาขาอื่น	1.58	1.35	น้อย
รวม	1.53	1.39	น้อย

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่า ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมมีปัญหาน้อยในระดับน้อย ($M = 1.53$, $S.D. = 1.39$) เมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาพบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น ($M = 1.58$, $S.D. = 1.35$) มีปัญหาในการจัดการเรียนตามสาระดนตรีมากกว่าครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรีโดยตรง ($M = 1.47$, $S.D. = 1.43$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูสอนดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

หัวข้อ	สาขาดนตรี			สาขาอื่น		
	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	ระดับ ปัญหา	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	ระดับ ปัญหา
8.1 การฟังเพลงให้เกิด ความซาบซึ้ง	1.79	1.58	น้อย	1.96	1.55	น้อย
8.2 การร้องเพลงประเภท ต่าง ๆ แนวเดี่ยว	1.64	1.59	น้อย	1.88	1.56	น้อย
8.3 การร้องประสานเสียง แบบ Canon และ round	2.21	1.74	น้อย	2.60	1.71	ปานกลาง
8.4 การเล่นเครื่องดนตรี	1.75	1.62	น้อย	2.20	1.64	น้อย
8.5 การเคลื่อนไหวให้ เข้ากับจังหวะดนตรี	1.29	1.31	น้อยที่สุด	1.41	1.34	น้อยที่สุด
8.6 การอ่านเครื่องหมาย และสัญลักษณ์ทาง ดนตรี	1.57	1.42	น้อย	1.84	1.39	น้อย
8.7 การสร้างสรรค์รูปแบบ จังหวะ ทำนอง หรือ บทเพลงง่าย ๆ	1.97	1.61	น้อย	2.16	1.58	น้อย
รวม	1.75	1.50	น้อย	2.01	1.54	น้อย

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรี มีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรี โดยเฉลี่ยในระดับน้อย ($M = 1.75$, $S.D. = 1.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ การร้องประสานเสียงแบบ Canon และ round ($M = 2.21$, $S.D. = 1.74$) มีปัญหายู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ ทำนอง หรือบทเพลงง่าย ๆ ($M = 1.97$, $S.D. = 1.61$) และทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด คือ การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ($M = 1.29$, $S.D. = 1.31$)

ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น มีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรี โดยเฉลี่ยในระดับน้อย ($M = 2.01$, $S.D. = 1.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ การร้องประสานเสียงแบบ Canon และ round ($M = 2.60$, $S.D. = 1.71$) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การเล่นเครื่องดนตรี ($M = 2.20$, $S.D. = 1.64$) และทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ($M = 1.41$, $S.D. = 1.34$)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูสอนดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

สาขาวิชาเอก ที่จบการศึกษา	ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้		
	คะแนนเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)	ความหมาย
1. สาขาดนตรี	1.75	1.50	น้อย
2. สาขาอื่น	2.01	1.54	น้อย
รวม	1.88	1.52	น้อย

จากตารางที่ 4.17 แสดงว่า ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรีของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($M = 1.88$, $S.D. = 1.52$) เมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาพบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น ($M = 2.01$, $S.D. = 1.54$) มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามทักษะดนตรีมากกว่าครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรีโดยตรง ($M = 1.75$, $S.D. = 1.50$)

การวิเคราะห์สาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม กำหนดเกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ยในส่วนที่ข้อมูลเป็นมาตรประเมินค่า แต่ละช่วงความคิดเห็น มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า	ต้องการเข้าร่วมอบรมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า	ต้องการเข้าร่วมอบรมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายความว่า	ต้องการเข้าร่วมอบรมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ต้องการเข้าร่วมอบรมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 – 1.49	หมายความว่า	ต้องการเข้าร่วมอบรมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.49	หมายความว่า	ไม่ต้องการเข้าร่วมอบรม

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (*M*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D.*) เปรียบเทียบความต้องการในการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีเพิ่มเติมของครูสอนวิชาดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

หัวข้อ	สาขาดนตรี			สาขาอื่น		
	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ความ ต้องการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับความ ต้องการ
1. การสร้างสื่อการเรียนการสอนดนตรี	3.71	1.36	มาก	4.46	0.88	มาก
2. การวิเคราะห์หลักสูตรดนตรี	3.33	1.39	ปานกลาง	3.46	1.02	ปานกลาง
3. วิวัฒนาการดนตรีไทย	3.14	1.42	ปานกลาง	3.21	1.17	ปานกลาง
4. วิวัฒนาการดนตรีสากล	3.06	1.51	ปานกลาง	3.41	1.19	ปานกลาง
5. การพัฒนาการสอนสาระดนตรีในชั้นเรียน	3.99	1.00	มาก	4.26	0.91	มาก
6. การพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน	4.07	1.00	มาก	4.26	0.85	มาก
7. การวัดและประเมินผลดนตรี	3.56	1.37	มาก	3.72	1.46	มาก
8. เกมดนตรี	3.74	1.52	มาก	3.85	1.46	มาก
9. นวัตกรรมการสอนดนตรีตะวันตก	3.53	1.38	มาก	3.33	1.31	มาก
10. การจัดเสียงตามสายวิชาดนตรีในโรงเรียน	3.13	1.74	ปานกลาง	3.56	1.55	มาก
11. การวิจัยทางดนตรี	3.54	1.45	มาก	3.54	1.31	มาก
12. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี ที่บ้าน	3.29	1.59	ปานกลาง	3.59	1.25	มาก
13. การสอนดนตรีตามแนวออร์ฟ (Carl Orff)	3.57	1.21	มาก	2.97	1.42	ปานกลาง
14. การสอนดนตรีตามแนวโคดาเลย์ (Zoltan Kodaly)	3.68	1.15	มาก	3.18	1.36	ปานกลาง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

หัวข้อ	สาขาดนตรี			สาขาอื่น		
	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับ ความ ต้องการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>S.D.</i>)	ระดับความ ต้องการ
15. การสอนดนตรีตาม แนวดาลโครซ (Dalcroze Approach)	3.61	1.24	มาก	3.18	1.37	ปานกลาง
16. การเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้วิชาดนตรี	3.18	1.71	ปานกลาง	3.59	1.29	มาก
17. กลวิธีการสอน เครื่องดนตรีและหลักการ สอนปฏิบัติเครื่องดนตรี ในชั้นเรียน	3.67	1.55	มาก	4.26	1.07	มาก
18. การใช้เปียโน ประกอบการเรียน การสอน	3.35	1.52	ปานกลาง	3.41	1.51	ปานกลาง
19. หลักการเขียน โครงการสอนดนตรี	3.86	1.70	มาก	3.15	1.50	ปานกลาง
20. การขอตำแหน่งทาง วิชาการสำหรับครูดนตรี ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.99	1.80	ปานกลาง	3.23	1.31	ปานกลาง
รวม	3.53	1.41	มาก	3.60	1.27	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ครูสอนดนตรีที่จบสาขาดนตรี มีความต้องการในการเข้าร่วมอบรม
สาระดนตรีโดยเฉลี่ยในระดับมาก ($M = 3.53$, $S.D. = 1.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่ครู
สอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมมากที่สุด คือ การพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน ($M = 4.07$,
 $S.D. = 1.00$) รองลงมาคือ การพัฒนาการสอนสาระดนตรีในชั้นเรียน ($M = 3.99$, $S.D. = 1.00$) และ
หัวข้อที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมน้อยที่สุด คือ การขอตำแหน่งทางวิชาการสำหรับครูดนตรี
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($M = 2.99$, $S.D. = 1.80$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและมีความต้องการเข้าร่วมอบรม
ในระดับปานกลาง

ครูสอนดนตรีที่จบสาขาอื่น มีความต้องการในการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีโดยเฉลี่ยในระดับ
มาก ($M = 3.60$, $S.D. = 1.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขา

อื่น ต้องการเข้าร่วมอบรมมากที่สุด คือ การสร้างสื่อการเรียนการสอนดนตรี ($M = 4.46, S.D. = 0.88$) รองลงมา มี 3 หัวข้อ ได้แก่ กลวิธีการสอนเครื่องดนตรีและหลักการสอนปฏิบัติ ($M = 4.26, S.D. = 1.07$) การพัฒนาการสอนสาระดนตรีในชั้นเรียน ($M = 4.26, S.D. = 0.91$) และการพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน ($M = 4.26, S.D. = 0.85$) รองลงมา คือ การพัฒนาการสอนสาระดนตรีในชั้นเรียน ($M = 3.99, S.D. = 1.00$) และหัวข้อที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมน้อยที่สุด คือ หลักการเขียนโครงการสอนดนตรี ($M = 3.15, S.D. = 1.50$) มีความต้องการเข้าร่วมอบรมในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของระดับความต้องการเข้าร่วมอบรมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

สาขาวิชาเอก ที่จบการศึกษา	ระดับของความต้องการเข้าร่วมอบรม		
	คะแนนเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)	ความหมาย
1. สาขาดนตรี	3.53	1.41	มาก
2. สาขาอื่น	3.60	1.27	มาก
รวม	3.57	1.34	มาก

จากตารางที่ 4.19 แสดงว่า ระดับของความต้องการเข้าร่วมอบรมของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมอบรมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.57, S.D. = 1.34$) เมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาพบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น ($M = 3.60, S.D. = 1.27$) มีความต้องการในการเข้าร่วมอบรมมากกว่าครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรีโดยตรง ($M = 3.53, S.D. = 1.41$)

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม

สาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการ เข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม	ความถี่
1 การอบรมเชิงปฏิบัติการทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียน	1
2 การจัดการแสดงความสามารถให้กับนักเรียน	1
3 โปรแกรมดนตรีต่างๆ ที่จำเป็นในการสอน	1
4 การแต่งเพลง	1
รวม	4

จากตารางที่ 4.20 พบว่าหัวข้อที่ครูสอนดนตรีต้องการให้เข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียน การจัดการแสดงความสามารถให้กับนักเรียน โปรแกรมดนตรีต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอน และการแต่งเพลง หัวข้อละ 1 ท่าน

ตอนที่ 3 แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมที่ควรใช้ในการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

เวลา	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรีใน		
1 คาบเรียน		
1.1 น้อยกว่า 40 นาที/คาบ	0	0.00
1.2 40 นาที/คาบ	2	1.80
1.3 50 นาที/คาบ	23	20.70
1.4 60 นาที/คาบ	64	57.70
1.5 มากกว่า 60 นาที/คาบ	22	19.80
1.6 อื่น ๆ โปรดระบุ	0	0.00
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้อิชาดนตรีใน 1 คาบเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนอิชาดนตรีมากที่สุดคือ 60 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมาคือ 50 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 20.70 และระยะเวลาที่เหมาะสมน้อยที่สุด คือ 40 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 1.80

ตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนของท่าน

หัวข้อ	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1. สถานที่ที่ใช้จัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี	55	49.50
2. สื่อการเรียนการสอนดนตรี	47	42.30
3. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี	28	25.20
4. หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรี	24	21.60
5. กิจกรรมเสริมพิเศษทางดนตรี	48	43.20
6. ความรู้ความสามารถของผู้สอน	27	24.30
7. ความสนใจและความตั้งใจของผู้เรียน	41	36.90
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหัวข้อที่ควรปรับปรุงมากที่สุดคือ สถานที่ที่ใช้จัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีคิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมาคือกิจกรรมเสริมพิเศษทางดนตรี คิดเป็นร้อยละ 43.20 และหัวข้อที่ควรปรับปรุงน้อยที่สุดคือ หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรี คิดเป็นร้อยละ 24

ตารางที่ 4.23 แสดงความคิดเห็น และความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนของท่าน

หัวข้อที่ครูสอนดนตรีต้องการให้ปรับปรุงเพิ่มเติม	ความถี่
1. การจัดครูสอนให้ตรงวิชาเอก	1
2. การสนับสนุนของผู้บริหาร	4
3. คุณภาพของเครื่องดนตรี	2
4. การพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	1
รวม	8

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่าครูสอนดนตรีมีความต้องการให้ปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ เรียงตามลำดับความถี่ได้ ดังนี้ การสนับสนุนของผู้บริหาร จำนวน 4 ท่าน คุณภาพของเครื่องดนตรี จำนวน 2 ท่าน การจัดครูสอนให้ตรงวิชาเอกและการพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนหัวข้อละ 1 ท่าน

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรฯ กับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

หัวข้อ	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1. เหมาะสม	76	68.50
2. ไม่เหมาะสม	32	28.80
3. ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	2.70
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 68.00 ไม่เหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 28.80 และไม่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 2.70

ตารางที่ 4.25 แสดงความถี่ของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
1. ในมุมมองของผู้สอน ควรจะให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงและได้แสดงผลงานจริง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านความคิด สมာธิ การตัดสินใจ ซึ่งจะมีประโยชน์โดยตรงกับนักเรียนมากที่สุด	1
2. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมในภาพรวม เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นเรามาทำให้แคบลงให้เหมาะกับนักเรียนที่เราสอน ตามสถานการณ์หรือตามบริบทโรงเรียนนั้น ๆ	4
3. ในการจัดการเรียนการสอนจริงไม่เหมาะสมกับเวลา ควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น และสอนให้เต็มเวลา หรือสอน 2 ชั่วโมงต่อกัน เพราะการปฏิบัติดนตรีต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความชำนาญ ธรรมชาติของวิชาดนตรี นักเรียนต้องให้เวลากับดนตรีให้มาก ต้องหมั่นฝึกฝนตลอด	4
4. เนื้อหาที่มีความซับซ้อน บางเนื้อหาไม่ควรสอนในระดับชั้นประถมศึกษา และไม่สามารถสอนให้ประสบความสำเร็จได้ทั้งหมด ตัวชี้วัดมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถวัดได้ครบถ้วน และบางตัวชี้วัดยากไป อาจต้องใช้ระยะเวลาในการวัด บางเนื้อหาซ้ำซ้อน คำศัพท์ ชื่อเครื่องดนตรี บางเล่มพูดไม่เหมือนกันเกิดความสับสน	6

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

	ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
5.	ควรปรับหลักสูตร และระบุนายละเอียดให้ชัดเจนและเจาะจงไปเลยว่าวิชาดนตรีในแต่ละระดับชั้น ควรเรียนเนื้อหาเรื่องอะไร แคไหน ควรแบ่งเป็นช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เมื่อเรียนจบประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องผ่านตัวชี้วัดใดบ้าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เรียนวิชาดนตรีแล้วต้องผ่านตัวชี้วัดใดบ้าง ควรลดเนื้อหาที่คิดว่าหนักเกินไปควรอยู่โลกของความจริงที่สังคมคาดหวังในวิชาหลักมากกว่า	4
6.	ลักษณะแต่ละโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการศึกษาที่ไม่เท่ากัน คุณครูแต่ละท่านมีความสามารถไม่เท่ากัน บางคนจบไม่ตรงวิชาเอก จึงน่าจะเป็นผลให้การสอนไม่สามารถทำตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่	3
7.	เนื้อหาสาระวิชา มีรายละเอียดมากเกินไป ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีข้อจำกัด คือไม่สามารถเรียนรู้และทำได้เป็นเรื่อง ๆ อย่างถ่องแท้ และเพียงแค่อ่านหนังสือในเนื้อหาวิชาได้เพียงเล็กน้อยต่อ 1 เรื่อง	2
8.	ควรเน้นการฝึกทักษะทางดนตรี เพราะนักเรียนจะได้เห็นปัญหา และสนุกกับกิจกรรมดนตรีอย่างแท้จริง นักเรียนจะได้รับรู้และสัมผัสกับเครื่องดนตรีมากขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อดนตรีให้กับนักเรียนอีกด้วย และควรเน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ	5
9.	ควรแยกวิชาออกจากกันอย่างชัดเจน ทศนศิลป์ 1 ชั่วโมง ดนตรี 1 ชั่วโมง นาฏศิลป์ 1 ชั่วโมง เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนของครู เนื่องจากเป็นวิชาที่มีความถนัดเฉพาะของครูแต่ละคน ซึ่งการจัดให้ครูคนเดียวกันสอนสาระศิลปะทั้งหมดทุกสาขาวิชาทำให้การเรียนไม่บรรลุผลเท่าที่ควร	6
10.	ควรเพิ่มเติมให้นักเรียนได้เรียนการฝึกประดิษฐ์เครื่องดนตรีอย่างง่าย ๆ และนำผลงานนั้นมาเผยแพร่	1
	รวม	36

จากตารางที่ 4.25 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูสอนดนตรีจำนวน 34 ท่าน ที่นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง หลักสูตร-แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเรียงลำดับตามความถี่ดังนี้ เนื้อหาที่มีความซับซ้อนบางเนื้อหาไม่ควรสอนในระดับชั้นประถมศึกษา และไม่สามารถสอนให้ประสบความสำเร็จได้ทั้งหมด ตัวชี้วัดมากเกินไปทำให้ไม่สามารถวัดได้ครบถ้วนและบางตัวชี้วัดยากไป อาจต้องใช้ระยะเวลาในการวัดบางเนื้อหาซ้ำซ้อน คำศัพท์ ชื่อเครื่องดนตรี บางเล่มเขียนไม่เหมือนกันเกิดความสับสน ควรแยกวิชาออกจากกันอย่างชัดเจน ทศนศิลป์ 1 ชั่วโมง ดนตรี 1 ชั่วโมง นาฏศิลป์ 1 ชั่วโมง เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนของครู เนื่องจากเป็นวิชาที่มีความถนัดเฉพาะของครูแต่ละคน ซึ่งการจัดให้ครูคน

เดียวกันสอนสาระศิลปะทั้งหมดทุกสาขาวิชาทำให้การเรียนไม่บรรลุผลเท่าที่ควร (หัวข้อละ 6 ท่าน) รองลงมาคือ ควรเน้นการฝึกทักษะทางดนตรี เพราะนักเรียนจะได้เห็นปัญหา และสนุกกับกิจกรรมดนตรีอย่างแท้จริง นักเรียนจะได้รับรู้และสัมผัสกับเครื่องดนตรีมากขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อดนตรีให้กับนักเรียนอีกด้วย และควรเน้นการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ (5 ท่าน) ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมในภาพรวม เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นเรามาทำให้แคบลงให้เหมาะกับนักเรียนที่เราสอน ตามสถานการณ์หรือตามบริบทโรงเรียนนั้น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนจริงไม่เหมาะสมกับเวลา ควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้น และสอนให้เต็มเวลา หรือสอน 2 ชั่วโมงต่อกัน เพราะการปฏิบัติดนตรีต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อม เพื่อให้เกิดความชำนาญ ธรรมชาติของวิชาดนตรี นักเรียนต้องให้เวลากับดนตรีให้มาก ต้องหมั่นฝึกฝนตลอด ควรปรับหลักสูตร และระบุรายละเอียดให้ชัดเจนและเจาะจงไปเลยว่าวิชาดนตรีในแต่ละระดับชั้น ควรเรียนเนื้อหาเรื่องอะไร แคไหน ควรแบ่งเป็นช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เมื่อเรียนจบประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องผ่านตัวชี้วัดใดบ้าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เรียนวิชาดนตรีแล้วต้องผ่านตัวชี้วัดใดบ้าง ควรลดเนื้อหาที่คิดว่าหนักเกินไปควรอยู่โลกของความจริงที่สังคมคาดหวังในวิชาหลักมากกว่า (หัวข้อละ 4 ท่าน) ลักษณะแต่ละโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการศึกษาที่ไม่เท่ากัน คุณครูแต่ละท่านก็มีความสามารถไม่เท่ากัน บางคนจบไม่ตรงวิชาเอก จึงน่าจะเป็นผลให้การสอนไม่สามารถทำตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ (3 ท่าน) เนื้อหาสาระวิชา มีรายละเอียดมากเกินไป ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีข้อจำกัด คือไม่สามารถเรียนรู้และทำได้เป็นเรื่อง ๆ อย่างถ่องแท้ และเพียงแค่อ่านสามารถเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้เพียงเล็กน้อยต่อ 1 เรื่อง (2 ท่าน) ในมุมมองของผู้สอน ควรจะให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงและได้แสดงผลงานจริง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านความคิด สมาธิ การตัดสินใจซึ่งจะมีประโยชน์โดยตรงกับนักเรียนมากที่สุด และควรเพิ่มเติมให้นักเรียนได้เรียนการฝึกประดิษฐ์เครื่องดนตรีอย่างง่าย ๆ และนำผลงานนั้นมาเผยแพร่ (หัวข้อละ 1 ท่าน)

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับการเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

หัวข้อ	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1. ควร	73	65.60
2. ไม่ควร	35	31.50
3. ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	2.70
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับการเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี คิดเป็นร้อยละ 65.60 ไม่ควรเพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.50 และไม่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 2.70

ตารางที่ 4.27 แสดงลำดับความถี่ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลที่ควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
ควรเพิ่มเพราะ	
1. ควรบูรณาการเนื้อหาเข้าไปเหมือนทุกรายวิชา	1
2. เป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านดนตรีของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน เพราะในอนาคตนักเรียนอาจจะได้ไปศึกษาต่อ หรือทำงานในประเทศในกลุ่มอาเซียน การเรียนรู้ดนตรีอาเซียนมีผลดี เพื่อจะได้นำมาพัฒนาหรือสร้างสรรค์ให้เกิดงานดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้น แต่เรายังคงอนุรักษ์ความเป็นดนตรีไทยของเราเอาไว้ เพราะต่อไปจะมีเพื่อนบ้านเขามาอยู่ในประเทศไทยเราด้วย (มาเพื่อทำงาน) อย่างน้อยลูก ๆ ของเขาก็จะต้องเรียนในเมืองไทยเราเป็นการเปิดกว้างทางดนตรี และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน	9
3. เป็นการเปรียบเทียบภูมิปัญญาและสร้างเสริมความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ไทย	2
4. ควรเพิ่มและจัดในรูปแบบการปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้ทฤษฎี	2
5. เป็นการยกระดับการเรียนการสอนดนตรีให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น	3

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

	ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
6.	ควรสอนเพิ่ม แต่ควรให้ความรู้แก่ครูผู้สอนก่อน และจัดหาสื่อการสอนที่ครบ เพราะจะทำให้ผู้สอนมีความถูกต้องแม่นยำเพิ่มขึ้นในการสอน หรือให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มให้ครบทุกวิชาเอก	3
7.	ก่อนทำการสอนต้องมีการระบุให้ชัดเจน ว่าแต่ละระดับชั้น ควรเรียนเรื่องอะไร	1
8.	ควรใช้สอนแคตตาล็อกพื้นฐานของแต่ละชาติ ถ้าลืกลองไม่เหมาะสม	1
	รวม	22

จากตารางที่ 4.26 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูสอนดนตรีจำนวน 22 ท่าน ที่นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลที่ควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี โดยเรียงลำดับตามความถี่ดังนี้ เป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านดนตรีของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน เพราะในอนาคตนักเรียนอาจจะได้ไปศึกษาต่อ หรือทำงานในประเทศในกลุ่มอาเซียน การเรียนรู้ดนตรีอาเซียนมีผลดี เพื่อจะได้นำมาพัฒนาหรือสร้างสรรค์ให้เกิดงานดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้น แต่เรายังคงอนุรักษ์ความเป็นดนตรีไทยของเราเอาไว้ เพราะต่อไปจะมีเพื่อนบ้านเขามาอยู่ในประเทศไทยเราด้วย (มาเพื่อทำงาน) อย่างน้อยลูก ๆ ของเขาก็คงต้องเรียนในเมืองไทยเราเป็นการเปิดกว้างทางดนตรี และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน (9 ท่าน) รองลงมาคือ เป็นการยกระดับการเรียนการสอนดนตรีให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น และควรสอนเพิ่ม แต่ควรให้ความรู้แก่ครูผู้สอนก่อน และจัดหาสื่อการสอนที่ครบ เพราะจะทำให้ผู้สอนมีความถูกต้องแม่นยำเพิ่มขึ้นในการสอน หรือให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มให้ครบทุกวิชาเอก (หัวข้อละ 3 ท่าน) รองลงมาคือ ควรเพิ่มและจัดในรูปแบบการปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้ทฤษฎี เป็นการเปรียบเทียบภูมิปัญญาและสร้างเสริมความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ไทย (หัวข้อละ 2 ท่าน) ก่อนทำการสอนต้องมีการระบุให้ชัดเจน ว่าแต่ละระดับชั้น ควรเรียนเรื่องอะไรควรบูรณาการเนื้อหาเข้าไปเหมือนทุกรายวิชา และควรใช้สอนแคตตาล็อกพื้นฐานของแต่ละชาติ ถ้าลืกลองไม่เหมาะสม (หัวข้อละ 1 ท่าน)

ตารางที่ 4.28 แสดงลำดับความถี่ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่ควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
ไม่ควรเพิ่มเพราะ	
1. ปัจจุบันการเรียนการสอนตามสาระดนตรีที่มีอยู่ ก็สอนได้ไม่ครบตามหลักสูตร เพราะครูไม่ได้สอนอย่างเดียว ครูมีกิจกรรมอย่างหลากหลายทั้งงานในโรงเรียน นอกโรงเรียนและงานชุมชนที่ขอความอนุเคราะห์	2
2. บุคลากรมีความรู้ไม่เพียงพอ สอนได้ไม่มีประโยชน์	2
3. ถ้าสอนจะกระทบเนื้อหาเดิมหรือไม่ อาจจะทำให้สอนไม่ทันกับเวลาที่มีอยู่	1
4. เชื่อมั่นในดนตรีไทยของเราว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติสามารถส่งเสริมและเชิดชูกล้านำเสนอแบบเดิมที่มีมาไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งที่อยู่แล้ว	1
รวม	6

จากตารางที่ 4.28 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูสอนดนตรีจำนวน 6 ท่านที่นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่ควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี โดยเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ ปัจจุบันการเรียนการสอนตามสาระดนตรีที่มีอยู่ ก็สอนได้ไม่ครบตามหลักสูตร เพราะครูไม่ได้สอนอย่างเดียว ครูมีกิจกรรมอย่างหลากหลายทั้งงานในโรงเรียน นอกโรงเรียนและงานชุมชนที่ขอความอนุเคราะห์ และบุคลากรมีความรู้ไม่เพียงพอ สอนได้ไม่มีประโยชน์ (หัวข้อละ 2 ท่าน) รองลงมาคือ ถ้าสอนจะกระทบเนื้อหาเดิมหรือไม่ อาจจะทำให้สอนไม่ทันกับเวลาที่มีอยู่ และเชื่อมั่นในดนตรีไทยของเราว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติสามารถส่งเสริมและเชิดชูกล้านำเสนอแบบเดิมที่มีมาไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งที่อยู่แล้ว (หัวข้อละ 1 ท่าน)

ตารางที่ 4.29 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็น และความถี่เกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดสรรครูดนตรีไทยรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีไทย และครูดนตรีสากลรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีสากล

หัวข้อ	จำนวน (N=111)	ร้อยละ
1. จำเป็น	107	96.40
2. ไม่จำเป็น	1	0.90
3. ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	2.70
รวม	111	100.00

จากตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับการจัดสรรครูดนตรีไทยรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีไทย และครูดนตรีสากลรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีสากล พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดครูให้ตรงภาระงานสอนมีความจำเป็นคิดเป็นร้อยละ 96.40 ไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 0.90 และไม่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 2.70

ตารางที่ 4.30 แสดงลำดับความถี่ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดสรรครูดนตรีไทยรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีไทย และครูดนตรีสากลรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีสากล

ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
1. ครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านก็จะสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเต็มประสิทธิภาพ นักเรียนจะได้รับความรู้ในเชิงลึก และเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนจะได้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูที่เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยจะมีเอกลักษณ์เฉพาะ และครูที่เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากลก็จะมีบุคลิกที่เฉพาะ มีทักษะที่แตกต่างกัน เพื่อให้คุณภาพผู้เรียนดีขึ้น	18
2. ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนก็จะได้มีทักษะทางดนตรีที่แท้จริง และสามารถเลือกดนตรีที่ตนเองสนใจและมีความถนัดและครูก็จะถ่ายทอดความรู้ทางด้านที่ตนเองถนัด เช่นครูสอนดนตรีไทยไปสอนดนตรีสากลก็เกิดผลเสียกับผู้เรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับครูด้วย	5
3. การจัดการเรียนรู้อาเซียนดนตรีดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็น โรงเรียนก็คงอยากให้เป็นเช่นนั้นแต่ความเป็นจริงแล้วขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ไม่สามารถทำตามความต้องการนั้นได้ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละโรงเรียนแต่ในทางปฏิบัตินั้น บางโรงเรียนก็ไม่สามารถจะมีครูดนตรีครบทั้ง 2 คนได้ ครูก็สอนในแขนงที่ตนเองไม่ถนัดก็ต้องสอนไปตามความสามารถเท่าที่จะสอนได้	4
4. ครูที่มีความสามารถทางดนตรีในแต่ละด้านนั้น จะมีความสามารถถ่ายทอดทักษะทางดนตรีได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ช่วยกันแบ่งเบาภาระงานด้านเอกสาร เพราะในวิชาดนตรีจะต้องมีการปฏิบัติจริงและมีการฝึกซ้อม	3
5. การที่ครูที่จบไม่ตรงเอก ก็สอนได้แต่ความรู้พื้นฐาน ได้ไม่เต็มที่ ทำให้นักเรียนมีความเหลื่อมล้ำกัน	2
6. การที่ครูดนตรี 1 คนต้องสอนทั้งดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์และกลองยาว ทำให้การจัดการเรียนรู้อาจจัดกิจกรรมในและนอกโรงเรียนประสบความสำเร็จไม่ดีเท่าที่ควร	1
7. ครูความชำนาญเฉพาะทางโดยเฉพาะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่โรงเรียนแยกครูเพราะกระบวนการและเนื้อหาต่างกัน	1
รวม	34

จากตารางที่ 4.30 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูสอนดนตรีจำนวน 34 ท่าน ที่นำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดสรรครูดนตรีไทยรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีไทย และครูดนตรีสากลรับภาระงานสอนในส่วนของดนตรีสากล โดยเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ ครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านก็จะสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเต็มประสิทธิภาพ นักเรียนจะได้รับความรู้ในเชิงลึก และเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนจะได้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูที่เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยจะมีเอกลักษณ์เฉพาะ และครูที่เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากลก็จะมีบุคลิกที่เฉพาะ มีทักษะที่แตกต่างกัน เพื่อให้คุณภาพผู้เรียนดีขึ้น (18 ท่าน) รองลงมาคือ ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนก็จะได้มีทักษะทางดนตรีที่แท้จริง และสามารถเลือกดนตรีที่ตนเองสนใจและมีความถนัดและครูก็จะถ่ายทอดความรู้ทางด้านที่ตนเองถนัด เช่นครูสอนดนตรีไทยไปสอนดนตรีสากลก็จะเกิดผลเสียกับผู้เรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับครูด้วย (5 ท่าน) การจัดการเรียนรู้อัตนตรีดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็น โรงเรียนก็คงอยากให้เป็นเช่นนั้น แต่ความเป็นจริงแล้วขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ไม่สามารถทำตามความต้องการนั้นได้ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละโรงเรียนแต่ในทางปฏิบัติ นั้น บางโรงเรียนก็ไม่สามารถจะมีครูดนตรีครบทั้ง 2 คนได้ ครูก็สอนในแขนงที่ตนเองไม่ถนัดก็ต้องสอนไปตามความสามารถเท่าที่จะสอนได้ (4 ท่าน) ครูที่มีความสามารถทางดนตรีในแต่ละด้านนั้น จะมีความสามารถถ่ายทอดทักษะทางดนตรีได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ช่วยกันแบ่งเบาภาระงานด้านเอกสาร เพราะในวิชาดนตรีจะต้องมีการปฏิบัติจริงและการฝึกซ้อม (3 ท่าน) การที่ครูที่จบไม่ตรงเอก ก็สอนได้แต่ความรู้พื้นฐาน ได้ไม่เต็มที่ ทำให้นักเรียนมีความเหลื่อมล้ำกัน (2 ท่าน) การที่ครูดนตรี 1 คนต้องสอนทั้งดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์และกลองยาว ทำให้การจัดการเรียนรู้ ทั้งจัดกิจกรรมในและนอกโรงเรียนประสบความสำเร็จไม่ดีเท่าที่ควร และครูมีความชำนาญเฉพาะทางโดยเฉพาะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่โรงเรียนแยกครู เพราะกระบวนการและเนื้อหาต่างกัน (หัวข้อละ 1 ท่าน)

3.2 ผลการวิเคราะห์แนวความคิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสัมภาษณ์

โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษาและครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนในแต่ละสังกัดโรงเรียน จำแนกความคิดเห็นบรรจุลงในตารางที่ 4.31 ดังนี้

ตารางที่ 4.31 แสดงลำดับความถี่ของจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

ประเด็นความคิดเห็น		ความถี่
1.	เวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี	
1.1	50 นาที/คาบ	2
1.2	60 นาที/คาบ	8
1.3	มากกว่า 60 นาที	1
2.	จำนวนคาบเรียนที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี	
2.1	1 คาบ/สัปดาห์	2
2.2	2 คาบ/สัปดาห์	9
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้	
3.1	เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาดนตรี	5
3.2	เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ พัฒนา ความรู้ ทักษะ และเจตคติ มีความรู้ ด้านหลักการทฤษฎี ความคิดรวบยอด รู้อย่างแตกฉาน อธิบายได้ นำไปใช้ได้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผลได้ มีทักษะ ปฏิบัติ คล่องแคล่ว เชี่ยวชาญ และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง เหมาะสมทางดนตรี	8
3.3	เพื่อช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมวัฒนธรรมทางดนตรีของไทยซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะให้คงอยู่ต่อไป	4
3.4	เพื่อใช้ดนตรีเป็นตัวพัฒนาความคิดของผู้เรียน ปลูกฝังความละเอียดอ่อนทางด้านจิตใจ สอดแทรกทักษะการดำเนินชีวิตในชีวิต ในสังคม	4
4.	เนื้อหาสาระการเรียน	
4.1	ความเหมาะสมการสอนตามตัวชี้วัด	8
4.2	ดนตรีอาเซียน	9
5.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	
5.1	เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะดนตรีเป็นหลัก สอดแทรกทฤษฎีเนื้อหา สาระประกอบเข้าไป และศึกษาเจตคติของนักเรียนควรคู่ไปด้วย	6
5.2	สอนเนื้อหาโดยเน้นการบรรยายให้นักเรียนฟังจนเกิดความเข้าใจ แล้วจึงสอนปฏิบัติให้กับนักเรียน	5
5.3	สอนปฏิบัติโดยการคำนึงถึงการสอนเสียงให้ก่อนสัญลักษณ์ทาง ดนตรี	6

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

	ประเด็นความคิดเห็น	ความถี่
5.4	เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ	5
5.5	จัดกิจกรรมจากความคิดที่ว่า ในสมองของผู้เรียนมิได้มีความว่างเปล่า แต่ทุกคนมีประสบการณ์เดิมของตนเอง เมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่สมองจะพยายามปรับปรุงข้อมูลเดิมที่มีอยู่ โดยการต่อเติมเข้าไปในกรณีที่ข้อมูลใหม่ไม่มีความขัดแย้งกัน แต่ถ้าขัดแย้งกันก็จะปรับโครงสร้างเพื่อให้สามารถรับข้อมูลใหม่ได้ ควรทบทวนความรู้เดิมก่อนเพิ่มเติมความรู้ใหม่	2
5.6	ควรเน้นคุณธรรม ระเบียบวินัยมาก่อนการสอนเนื้อหาความรู้ เพราะปัจจุบันความรู้หาเพิ่มเติมได้ง่ายตามสื่อทั่ว ๆ ไป แต่คนขาดคุณธรรมเป็นอย่างมาก	3
5.7	จัดกิจกรรมโดยเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ เป็นการฝึกให้นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองลดภาระงาน	4
5.8	จัดกิจกรรมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันให้มาก เพราะนักเรียนขาดการฝึกฝนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	9
5.9	จัดกิจกรรมให้สนุกสนาน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งเสริมความคิดจินตนาการและสร้างสุนทรียภาพให้กับนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างความรู้ และความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมของครู	6
5.10	เรียนอย่างสุข คิดและปฏิบัติให้เป็น “เรียนด้วยสมอง และสองมือ”	3
5.11	ดึงเนื้อหาที่จำเป็นมาเป็นอันดับแรก ออกแบบกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมเพื่อลดภาระงาน	3
5.12	ระยะเวลา 1 ชั่วโมงควรพัฒนาทักษะที่หลากหลาย	6
6.	การวัดและประเมินผล	
6.1	ด้านสาระดนตรี	
6.1.1	ควรใช้แบบทดสอบประเภทปรนัยและอัตนัย ประเมินให้ครบทั้งระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอน	11

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น		ความถี่
6.2	ด้านทักษะดนตรี	
6.2.1	ควรประเมินให้ครบทุกด้าน อยู่ในขอบเขต และข้อสำคัญคือคำนึงถึงคุณภาพของการวัดผลด้วย นอกจากนี้เกณฑ์ต้องกำหนดให้ถูกต้องชัดเจน	10
6.2.2	ถ้ากังวลในเรื่องของระยะเวลา อาจวัดผลเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้	6
6.2.3	เครื่องมืออาจเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) แล้วมาสรุปใส่ใบคะแนนจริงก็ได้	1
6.2.4	เครื่องมืออาจใช้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์	2
6.3	ด้านเจตคติดนตรี	
6.3.1	ต้องสังเกตผู้เรียนตลอดเวลาว่ามีพฤติกรรมในวิชาเรียนดนตรีอย่างไร	9
6.3.2	ส่วนใหญ่มีการประเมินอยู่ตลอดเวลา เช่น การสังเกต การเข้าร่วมกิจกรรม ความตั้งใจเรียน เป็นต้น แต่ไม่มี การบันทึกออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร	7
6.2.3	เครื่องมืออาจใช้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์	3
7.	ระยะเวลาในการวัดและประเมินผลดนตรี	
7.1	สอน 1 เดือน อีก 3 เดือนสอนและประเมินผลควบคู่กันไป	1
7.2	วัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อให้ผลครบถ้วน	11

จากตารางที่ 4.31 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้อาจารย์ ดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี พบว่าเวลาที่ เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้อาจารย์ดนตรีคือ 60 นาที/คาบ (8 คาบ) และจำนวน 2 คาบ/สัปดาห์ (9 คาบ) จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ พัฒนา ความรู้ทักษะและเจตคติ มี ความรู้ ด้านหลักการทฤษฎี ความคิดรวบยอดรู้อย่างแตกฉานอธิบายได้นำไปใช้ได้วิเคราะห์สังเคราะห์ ประเมินผลได้ มีทักษะปฏิบัติ คล่องแคล่ว เชี่ยวชาญ และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทางดนตรี (8 คาบ) ตัวชี้วัดมีความเหมาะสม (8 คาบ) ควรเพิ่มดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้อาจารย์ ดนตรี (9 คาบ) ครูควรคำนึงการจัดกิจกรรมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันให้มากเพราะนักเรียน ขาดการฝึกฝนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (9 คาบ) การประเมินผลด้านสาระดนตรีที่ดีควรใช้

แบบทดสอบประเภทปรนัยและอัตนัย ประเมินให้ครบทั้งระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอน (11 ท่าน) ด้านทักษะดนตรีควรประเมินให้ครบทุกด้าน อยู่ในขอบเขต และข้อสำคัญคือคำนึงถึงคุณภาพของการวัดผลด้วย นอกจากนี้เกณฑ์ต้องกำหนดให้ถูกต้องชัดเจน ด้านเจตคติต้องสังเกตผู้เรียนตลอดเวลาว่ามีพฤติกรรมในวิชาเรียนดนตรีอย่างไร และระยะเวลาควรมีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อให้ผลครบถ้วน (11 ท่าน)

ตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบจัดการเรียนรู้อัตนัยที่เหมาะสมสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

การจัดการเรียนรู้อัตนัยนั้นสิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ 1) หลักการ ทฤษฎีทางด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้อัตนัยในระดับชั้นประถมศึกษา และ 2) บริบทของสังคมไทย ซึ่งในที่นี้หมายถึงสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้อัตนัยในประเทศไทย ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้จำเป็นต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาเป็นกรอบในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้อัตนัยที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 4 - 6 ต่อไป โดยรูปแบบดังกล่าว ประกอบด้วยข้อมูลจาก 3 ส่วน คือ

1. หลักการ ทฤษฎีทางด้านดนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้อัตนัยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งประกอบด้วย

1.1 พัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษา

1.2 องค์ประกอบของสาระดนตรี

1.3 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามสาระดนตรี และการจัดสาระดนตรีในหลักสูตร

1.4 หลักการและวิธีการวัดและการประเมินผลดนตรี

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามครูสอนวิชาดนตรี ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่

2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 สภาพการจัดการเรียนรู้อัตนัยสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

2.3 ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้อัตนัยสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

2.4 ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้อัตนัยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

3. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีศึกษา และครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนของแต่ละสังกัดโรงเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ครูสอนดนตรีนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ครบถ้วนทั้งเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด หรือนำไปเป็นพื้นฐานแนวคิด ปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้ควรยึดตามหลักการของรูปแบบนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และครบถ้วนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้

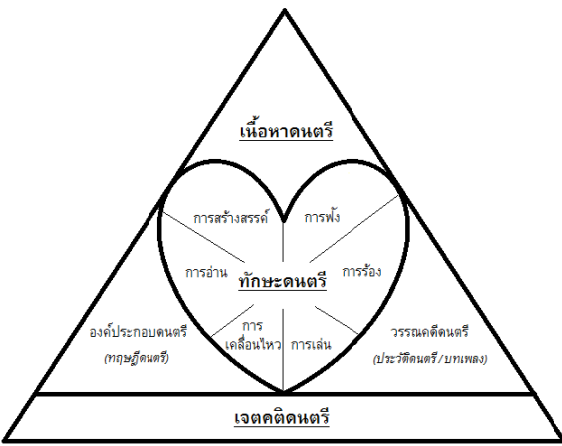
อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่ดี ขึ้นอยู่กับว่าครูผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน จะทำอย่างไร ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคการสอน และมีจิตวิทยาที่ดี ทำอย่างไรให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ขึ้น จากสภาพ ปัญหา และความต้องการของครูสอนดนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบกับทฤษฎี การศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สาระดนตรี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลดนตรี โดยผู้วิจัยนำเสนอเป็นความเรียงในรูปแบบตารางที่แสดงรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ และที่มาในแต่ละหัวข้อ ดังตารางที่ 4.32 นี้

ตารางที่ 4.32 รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>1. หลักการ</p> <p>หลักการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ ควรยึดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะดนตรีเป็นหลัก โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะโดยตรงทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ เชื่อมโยงเนื้อหาดนตรีเข้าไปในทำนองเดียวกัน และศึกษาเจตคติดนตรีควบคู่ไปด้วยตลอด ไม่ควรมุ่งบรรยายเพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติทักษะดนตรีเป็นแนวทางแห่งการเรียนรู้ถึงปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาล่วงหน้า และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากเวลามีจำกัด ผู้สอนอาจเน้นทักษะดนตรีบางอย่างเป็นสำคัญ แต่เมื่อจบภาคเรียน นักเรียนควรมีโอกาสปฏิบัติครบทุกทักษะ เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ทักษะที่ขาดไม่ได้เลยคือ ทักษะการฟัง ซึ่งจัดได้ว่าเป็นทักษะสำคัญขั้นพื้นฐานที่นำนักเรียนไปสู่ความซาบซึ้งในสุนทรีย์รสของดนตรีต่อไป การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับดนตรีทุกประเภทแล้ว ควรพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการรับรู้ดนตรีที่มีคุณค่า ครูควรคำนึงถึงเทคนิคการสอนเสียงก่อนสัญลักษณ์ด้วย และคัดเลือกเนื้อหาดนตรีให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันโดยตลอด การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบข้างต้นให้ ได้ผลดี ห้องเรียนดนตรีต้องมีความพร้อม มีขนาดใหญ่พอที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 2</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 4 ข้อที่ 2</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2545. <i>สาระดนตรีศึกษา</i>. กรอบการพัฒนาหลักสูตร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. <i>เอกสารประกอบการ ฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6</i>. จุดมุ่งหมายในการจัด กิจกรรมดนตรี ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <i>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</i>. การกำหนดกิจกรรม และหลักการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	แบบสอบถาม*	แบบสัมภาษณ์*	ตำรา แนวคิด ทฤษฎี**	
<p>อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นำเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีในชั้นเรียน โดยนำเสนอเพียงแค่งิจกรรมขั้นพื้นฐานที่ครูควรจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เท่านั้น ครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป จากหลักการดังกล่าวผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพ โดยพัฒนาขึ้นจาก ณรุทธ์ สุทธจิตต์ได้ดังนี้</p> <p>ภาพที่ 4.1 หลักการจัดการเรียนรู้สาระดนตรี</p>		✓	✓	<p>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี ข้อที่ 2 ตำรา แนวคิด ทฤษฎี ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. จุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมดนตรี</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>2. วัตถุประสงค์</p> <p>เพื่อให้ครูสอนดนตรีใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระดนตรี คือ เนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี เป็นพื้นฐานสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนเพิ่มมากขึ้น และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทางดนตรี</p> <p>3. แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดทฤษฎีทางดนตรีศึกษา แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีให้กับครูสอนดนตรี ทั้งนี้ควรนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ค่านิยม ความคิด ภายในสังคมของตนเอง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่สมบูรณ์ ครูควรมีบทบาทในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังนี้</p> <p>1) ครูควรวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง จากนั้นจึงวางแผนระยะยาวในเรื่องการสอนและผลการเรียนรู้ของนักเรียน จัดลำดับความคิดเพื่อไม่ให้เกิดการสับสน</p>		✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 2 และ ข้อที่ 6 <u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์. 2554. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. การกำหนดกิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้ดนตรี</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	แนวคิด ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>2) อธิบายโดยใช้ภาษาและการเปรียบเทียบที่เข้าใจง่ายตามวัยของนักเรียน</p> <p>3) สอนให้นักเรียนเข้าใจทีละเรื่อง</p> <p>4) สอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ หากวิธีการซ้อมของตนเองที่ฉลาดและสร้างสรรค์</p> <p>5) บอกเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผล</p> <p>6) วางเป้าหมายระยะสั้นให้นักเรียนทำให้นักเรียนมีความพยายามที่จะทำเพื่อได้รับสิ่ง นั้น การได้รับก็ถือว่าบรรลุผลสำเร็จ เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ และเป็นการตรวจสอบ ความถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>7) เชื่อมโยงสิ่งใหม่กับสิ่งที่นักเรียนรู้แล้ว ต่อยอดทางความคิดไปเรื่อย ๆ</p> <p>8) พยายามสอดแทรกความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี และโสตทักษะอย่าง สม่ำเสมอ</p> <p>9) ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ควรเสริมสร้างทักษะสังคม ทักษะชีวิต ได้แก่ ทักษะการ สื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมถึงความเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ เข้าใจกติกาของสังคม และรู้จักคำนึงถึงคนรอบข้าง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในด้านอื่น ๆ ในอนาคตข้างหน้า นอกจากนี้ครูควรปลูกฝังให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ทั้งระเบียบวินัยใน การเรียนและการฝึกซ้อมอีกด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้ คือ คุณสมบัติที่สำคัญในการดำเนินชีวิต</p>		✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 6 <u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. จุดประสงค์การเรียนรู้ ดนตรี การกำหนดกิจกรรม หลักการในการ กำหนดสาระดนตรีในหลักสูตร ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541. <u>จิตวิทยาการสอน ดนตรี</u>. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ ตอนที่ 2</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>คนมีวินัยจะสามารถจัดระเบียบชีวิตของเขาได้เป็นอย่างดี วินัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินชีวิต</p> <p>10) ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน อาจทำได้โดยการจัดให้มีสื่อใหม่ ๆ ที่ท้าทายผู้เรียนเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ผู้สอนจะตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ หรืออาจเป็นการให้รางวัลเมื่อนักเรียนทำได้ดี เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากยิ่งขึ้น ของรางวัล เช่น สติกเกอร์ คะแนน เป็นต้น การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากที่สุด แนะนำให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้เพื่อสนองความสนใจเหล่านั้น นอกจากความรู้ และทักษะที่ครูสอนให้กับนักเรียนแล้ว</p> <p>อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ไม่มีรูปแบบใดที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับว่าครูผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน จะทำอย่างไร ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ ทั้งนี้และทั้งนั้นครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้</p>		✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 6 <u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541. <u>จิตวิทยาการสอนดนตรี</u>. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ ตอนที่ 1</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>ความสามารถ มีเทคนิคการสอน และมีจิตวิทยาที่ดี ทำอย่างไรให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการออกแบบแผนการสอนต่อไป</p> <p>ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษานั้นมีขั้นตอนในการสอนประกอบด้วยกัน 5 ขั้นตอน ใช้เวลาสอนประมาณ 50 นาที ถึง 1 ชั่วโมง รายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ มีดังนี้</p> <p>1) <i>กิจกรรมเตรียมพร้อม</i> ได้แก่ ชั้นเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนบทเรียน โดยปกติใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที กิจกรรมขั้นนี้มักจะเป็นการร้องเพลง หรือทบทวนเนื้อหาเดิมของผู้เรียนที่ได้เรียนไปแล้ว</p> <p>2) <i>กิจกรรมเสนอสาระดนตรี</i> ได้แก่ ขั้นตอนการสอนสาระดนตรีที่วางแผนไว้ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที เช่น การสอนร้องเพลง การสอน อ่านโน้ต การสอนการเคลื่อนไหว การสอนเรื่องสีสันดนตรี เป็นต้น ซึ่งได้รับการวางแผนมาเป็นอย่างดี</p> <p>3) <i>กิจกรรมผ่อนคลาย</i> ได้แก่ กิจกรรมแทรกเพื่อให้ผู้เรียนผ่อนคลายอิริยาบถ หรือความคิด หลังจากการสอนในขั้นที่สอง ใช้เวลาประมาณ 5-7 นาที กิจกรรมผ่อนคลายควรมีความแตกต่างจากกิจกรรมเสนอสาระดนตรี เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกับการเรียน และผ่อนคลายไปในตัว ปกติกิจกรรมผ่อนคลายมักเป็นการเคลื่อนไหวตามเพลง การร้องเพลงที่</p>		✓	✓	<p>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี ข้อที่ 6 และ 9 <i>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</i> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. <i>เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL</i> <i>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. หลักการออกแบบแผนการสอน</i></p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	แบบสอบถาม*	แบบสัมภาษณ์*	การสังเกต ทฤษฎี**	
<p>ผู้เรียนชอบ ฟังเพลงไปด้วย การเล่นเกมที่ผู้เรียนชอบ การเล่นิทานเพลง เป็นต้น</p> <p>4) <i>กิจกรรมฝึกทักษะดนตรี</i> ได้แก่ ขั้นตอนการสอนสาระดนตรีเดิมจากชั้นที่สองที่ต่อเนื่องมา หรือ การฝึกฝนทักษะดนตรีบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับชั้นที่สอง หรือ อาจจะเป็นกิจกรรมสอนสาระดนตรีใหม่แตกต่างไปจากชั้นที่สองก็ได้ จัดเป็นขั้นสอนสาระดนตรีอีกช่วงหนึ่ง กิจกรรมขั้นนี้ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที</p> <p>5) <i>กิจกรรมสรุปและประเมินผล</i> ได้แก่ ขั้นตอนสุดท้ายของการสอน ใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยมุ่งใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสรุปผลการสอนสาระดนตรีในคาบนี้ และกิจกรรมประเมินผล เช่น การจัดกลุ่มเครื่องดนตรีที่ได้เรียนไป การร้องเพลง การทำแบบฝึกหัด หรือ ข้อทดสอบสั้น ๆ ง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน</p> <p>นอกจากนี้ครูควรแบ่งเวลาในการสอนดนตรีไว้เพื่อประเมินผลการเรียนในเรื่องทักษะและเนื้อหาดนตรีอย่างครบถ้วนเป็น ระยะ ๆ เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดในการรายงานผลการเรียนให้กับผู้ปกครองทราบต่อไปด้วย</p>		✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 6 และ 9 <u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. <i>เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL</i> <i>ประถมศึกษาปีที่ 4-6. หลักการออกแบบแผนการสอน</i></p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>4. สารคดี</p> <p>สารคดีเป็นสิ่งสำคัญเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าไปจามจุดประสงค์การเรียนรู้ สารคดีควรประกอบไปด้วย</p> <p>4.1 เนื้อหาดนตรี ได้แก่</p> <p>4.1.1 องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสน் รูปพรรณ ลักษณะของเสียง และรูปแบบ</p> <p>4.1.2 วรรณคดีดนตรี ได้แก่ บทเพลง และประวัติดนตรี</p> <p>4.2 ทักษะดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การอ่าน และการสร้างสรรค์</p> <p>เนื้อหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ได้ถูกกำหนดไว้ในเอกสารประกอบหลักสูตร ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเนื้อหาหลัก สรุปได้ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต - ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน - ประเภทและหน้าที่ของวงดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน 		✓	✓	<p>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</p> <p>ข้อที่ 3</p> <p>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</p> <p>ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <i>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</i>. สารคดี</p> <p>ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2545. <i>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</i>. สารคดี</p> <p>ศึกษานิเทศน์, 2551. <i>ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551</i>. สาระการเรียนรู้แกนกลางระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<ul style="list-style-type: none"> - ประวัติดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน - วิวัฒนาการของดนตรีประเภทต่าง ๆ - อิทธิพลของประเพณีและวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรีในท้องถิ่น - การนำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวัน <p>ทักษะดนตรี ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟังเพลงและบรรยายความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง บอกประโยคเพลงอย่างง่าย - การร้องเพลงประเภทต่าง ๆ แนวเดียว และการร้องประสานเสียง - การเล่นเครื่องดนตรี - การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี - การอ่านเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ ทำนอง หรือบทเพลงง่าย ๆ <p>จะเห็นได้ว่าสาระดนตรีที่ถูกกำหนดไว้มีความหลากหลายครบถ้วนตามกรอบแนวคิด สาระดนตรี มีสัดส่วนการเน้นแตกต่างกัน สัดส่วนสาระดนตรีและทักษะดนตรีที่ควรจัดให้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 นั้นควรสอนทักษะต่าง ๆ ในสัดส่วนเท่า ๆ กัน ทั้งนี้ อาจเน้นการฟัง การร้อง การเล่น การสร้างสรรค์ การอ่าน อาจให้นักเรียนเคลื่อนไหวน้อยกว่า</p>		✓	✓	<p>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี ข้อที่ 3 และ ข้อที่ 7 ตำรา แนวคิด ทฤษฎี กระทรวงศึกษาธิการ, 2551. <i>ตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551</i>. สาระการเรียนรู้ แกนกลางระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6.</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	ดูเนื้อหา เบื้องต้น พิเศษ	
<p>นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ก็ได้</p> <p>นอกจากนี้สาระดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้านแล้ว ในอนาคตดนตรีอาเซียน เป็นสาระดนตรีอีกสาระหนึ่งที่น่าจะเป็นที่ควรเพิ่มลงไปถ้ามีการพัฒนาหลักสูตรฯ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านดนตรีแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน สอนให้รู้เครื่องดนตรี ลักษณะดนตรี เชื่อมโยงเข้าสู่สภาพสังคมและภูมิประเทศต่อไป</p> <p>5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรจัดการบริหารในเรื่องของเวลาให้อยู่ระยะเวลาที่เหมาะสมมากที่สุดคือ 60 นาที/คาบ และควรเรียนวิชาดนตรีจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อให้ นักเรียนบรรลุผลตามหลักสูตรอย่างแท้จริง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 1 ข้อที่ 5</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 4 ข้อ 1 และ ข้อที่ 4 ตอนที่ 2 ข้อ ก. ตอนที่ 3 ข้อ ก.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทรจิตต์. 2545. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. แนวคิดการศึกษาดนตรีในยุคโลกาภิวัตน์. ณรุทธ์ สุทรจิตต์. 2554. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. สาระดนตรี อรวรรณ บรรจงศิลป์, 2545. <u>ทำไมต้องศึกษาดนตรีเอเชียในระดับชั้นประถมศึกษา</u>.</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	พัฒนา สอบถาม	แบบสัมภาษณ์	จด บันทึก ทฤษฎี	
<p>5.1 เนื้อหาดนตรี</p> <p>ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านเนื้อหาดนตรี ครูควรวางแผนระยะยาวเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการนำเสนอเนื้อหาในส่วนเฉพาะที่นักเรียนควรเรียนรู้เท่านั้น โดยคำนึงถึงลำดับ ความสำคัญ ที่มีคุณค่าและน่าสนใจ เน้นการสอนสาระดนตรีง่าย ๆ แล้วค่อยเพิ่มระดับความยากขึ้นไปตามความสามารถของนักเรียน กำหนดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันโดยตลอด และเน้นที่กระบวนการคิดจะทำให้นักเรียนเข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สามารถจดจำรูปแบบจังหวะที่ตีขึ้นและเรียนรู้จังหวะและทำนองที่ยากและสลับซับซ้อนขึ้นได้ ควรเริ่มต้นจากการสอนให้รู้จักจังหวะ Pulse ควรมีโอกาสเรียนรู้เสียงประสานและแยกแยะเสียงจากบทเพลง เช่น บทเพลง Round Descants เป็นต้น ผ่านทักษะดนตรี เรียนรู้เพลงที่มีหลายแบบ ทั้งสนุกสนาน หรืออาจจะเบา ๆ บ้างในบางครั้ง หลากหลายทำนอง หลากหลายประเภท รวมทั้งเพลงคลาสสิกด้วย จำแนกประเภทเสียงของมนุษย์ และเสียงของเครื่องดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน และควรจัดหาหนังสือที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทางดนตรีมาให้ให้นักเรียนศึกษา เช่น ประวัตินักดนตรี ประวัติดนตรี เป็นต้น เรียนรู้รูปลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคสมัยของไทยและสากล</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 3, 4 และข้อ 7</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 2 ข้อ ก. ตอนที่ 3 ข้อ ก.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์. 2554. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. สาระดนตรี. อรรรรณ บรรจงศิลป์. 2551. <u>การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ</u>. การจัดการประสบการณ์ทางดนตรีสำหรับเด็ก. จเร สำอางค์. 2550. <u>สมองดี ดนตรีทำได้</u>. ดนตรีกับเด็ก.</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	แบบสอบถาม*	แบบสัมภาษณ์*	ดิฉันหา แบบนี้ อยู่ ที่	
<p>5.2 ทักษะดนตรี</p> <p>ด้านทักษะดนตรีมีความสำคัญมาก ครูควรกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะดนตรีเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ดนตรีเป็นเรื่องของทักษะ ครูต้องเตรียมตัวในการสอนเป็นอย่างดี และต้องมีทักษะที่เพียงพอ การสอนทักษะดนตรีที่ดี ควรมีครูที่จบเฉพาะทางมาสอนซึ่งในความเป็นจริงการเรียนการสอนดนตรีประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ยังขาดแคลนครูที่จบเฉพาะทางอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้การเรียนการสอนทักษะดนตรียังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร สิ่งที่ครูควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรกคือ การสอนให้นักเรียนรู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง และคำนึงถึงความถูกต้องในการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน นอกจากนี้ควรสอนให้นักเรียนประเมินผลตนเอง เพื่อการแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะให้ดีขึ้นต่อไป เนื่องจากบางโรงเรียนถูกจำกัดด้วยเวลา ทำให้ไม่สามารถสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกทักษะในคาบเรียนเดียว ครูอาจจะเน้นในบางทักษะโดยคำนึงถึงความสำคัญเป็นหลัก แต่เมื่อจบภาคเรียน นักเรียนควรมีโอกาสได้ปฏิบัติครบทุกทักษะทั้ง 6 ด้าน นอกจากนี้การเน้นทักษะดนตรี อาจขึ้นอยู่กับครูสอนดนตรีอีกด้วย แต่ไม่ควรเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งเพียงอย่างเดียวหรือมากเกินไป ถ้าครูมีความต้องการเน้นทักษะใดมาก ๆ ควรจะนำไปเน้นในกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมชมรมมากกว่า การจัดการโดยเน้นทักษะมีแนวทางดังนี้</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u></p> <p>ข้อที่ 4 และ 7</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u></p> <p>ตอนที่ 2 ข้อ ก. ตอนที่ 3 ข้อ ก.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u></p> <p>ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. การสอนทักษะปฏิบัติดนตรี</p> <p>อรวรรณ บรรจงศิลป์. 2551. <u>การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ</u>. การจัดการประสบการณ์ทางดนตรีสำหรับเด็ก.</p> <p>จเร สำอางค์. 2550. <u>สมองดี ดนตรีทำได้</u>. ดนตรีกับเด็ก.</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ รูปแบบ)
	แบบสอบถาม*	แบบสัมภาษณ์*	จดคิด หา ทฤษฎี**	
<p>- การฟัง ควรเน้นการฟังลักษณะบทเพลงที่ถ่ายทอดมิใช่เน้นความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง ถ้าบทเพลงนั้นยาวเกินไปควรให้นักเรียนฟังเพียงบางท่อน ให้นักเรียนมีโอกาสฟังเพลงคลาสสิกบ้าง</p> <p>- การร้อง นักเรียนระดับชั้นนี้สามารถร้องเพลงได้ช่วงเสียงมากขึ้น อยู่ในช่วงพัฒนาเสียงอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมระดับเสียง ให้นักเรียนร้องเพลงหลากหลายรูปแบบ เช่น ร้องตามเนื้อเพลง ร้องบันไดเสียง ร้องตามคอร์ด หรือร้องตามเนื้อร้อง เน้นให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของเพลงและความสำคัญของอารมณ์และความรู้สึกของเพลง</p> <p>- การเล่น ให้นักเรียนทราบวิธีการเล่นเครื่องดนตรีที่ถูกแบบแผน และทราบการทำให้เกิดเสียงที่ถูกต้องการปฏิบัติเครื่องดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชิ้นก่อนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p> <p>- การเคลื่อนไหว ควรให้นักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองต่อดนตรี และเพื่อการปฏิบัติทักษะดนตรีด้วย เช่น การฝึกการหายใจก่อนการร้องเพลง เป็นต้น</p> <p>- การสร้างสรรค์ ให้นักเรียนสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ ทำนอง และความคิดสร้างสรรค์เพลงอย่างง่ายได้</p> <p>- การอ่าน นักเรียนมีความสามารถในการอ่านที่ดีขึ้น ควรแนะนำเริ่มต้นจากรูปแบบจังหวะ และสังเกตการเคลื่อนไหวของทำนอง เชื่อมโยงไปสู่การอ่าน และการร้องเข้าใจวรรคที่ซ้ำกัน หรือต่างกัน</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 4 และ 7</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 2 ข้อ ก. ตอนที่ 3 ข้อ ก.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <u>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</u>. การสอนทักษะปฏิบัติดนตรี</p> <p>อรวรรณ บรรจงศิลป์. 2551. <u>การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ</u>. การจัดการประสบการณ์ทางดนตรีสำหรับเด็ก.</p> <p>จเร สำอางค์. 2550. <u>สมองดี ดนตรีทำได้</u>. ดนตรีกับเด็ก.</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ แนวทาง)
	แบบสอบถาม*	แบบสัมภาษณ์*	ค้นคว้า เปรียบเทียบ*	
<p>5.3 เจตคติดนตรี</p> <p>การปลูกฝังและสร้างเจตคติที่ดีต่อดนตรีให้กับผู้เรียนนั้นตัวผู้สอนเองจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีเสียก่อน และก่อนที่จะเริ่มให้ประสบการณ์ดนตรีแก่ผู้เรียน ผู้สอนควรสำรวจเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อดนตรี เพื่อใช้ข้อมูลในส่วนนี้ไปปรับสร้างกระบวนการสอนให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องคอยสังเกตนักเรียนของตนเองอยู่ตลอดเวลาว่านักเรียนมีเจตคติอย่างไร ทั้งนี้เพราะถ้านักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อครู หรือวิชาเรียนแล้ว ก็จะเรียนวิชานั้นได้ดี ตรงกันข้าม ถ้ามีเจตคติที่ไม่ดี นักเรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ควรมุ่งให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรักดนตรี ซึ่งเป็นสิ่งพื้นฐานในการเรียนดนตรีให้ประสบความสำเร็จต่อไป และเป็นรากฐานในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีได้ ชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับดนตรีโดยใช้คำแนะนำ บอกเล่าโดยเน้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญของสิ่งที่เขาจะเรียน จัดกิจกรรมที่เร้าใจให้เกิดการยอมรับ หรือจัดกิจกรรมให้ตรงกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีอย่างหลากหลาย เพราะการได้รับประสบการณ์ตรงอาจช่วยเปลี่ยนเจตคติที่มีต่อดนตรีได้ รวมทั้งอาจช่วยให้มีความเข้าใจในงานดนตรีที่แท้จริง และสร้างความประทับใจให้กับผู้เรียน อาจเป็นในรูปแบบการเสริมแรง หรือการมอบหมายบทบาทสำคัญให้รับผิดชอบ เป็นต้น</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 4 และ 7</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 2 ข้อ ก. ตอนที่ 3 ข้อ ก.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. <u>เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL</u> <u>ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. ตัวอย่างการปลูกฝังและสร้างเจตคติที่ดีต่อดนตรี</u></p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ แนวทาง)
	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	จดหมาย ทฤษฎี	
<p>6. การวัดและประเมินผลดนตรี</p> <p>6.1 การวัดและประเมินผลดนตรี เป็นสิ่งสำคัญ ควรเป็นการวัดและประเมินผลที่มีรูปแบบการประเมินที่ครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ซึ่งประกอบไปด้วย ควรมีให้ครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา ทักษะและเจตคติดนตรี โดยมีการออกแบบเครื่องมือวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น และมีเครื่องมือที่หลากหลายแต่ไม่ซ้ำซ้อน เพื่อประเมินผลให้ได้ตามความเป็นจริง รูปแบบการประเมินควรเป็นทั้งการสอน และการประเมินตามสภาพความเป็นจริง ควรกำหนดรูปแบบให้รัดกุมเหมาะสมกับเวลา</p> <p>6.1.1 ด้านเนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรีและวรรณคดีดนตรี ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบประเภทปรนัยและอัตนัย ประเมินให้ครบทั้งระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ทั้งนี้น้ำหนักของการวัดผลเนื้อหาดนตรีขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของครูสอนดนตรี นอกจากนี้สิ่งที่สามารถวัดได้ในลักษณะของเนื้อหาด้วยเช่นกันคือ ทักษะการฟัง ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบ เพราะสามารถแสดงออกได้โดยการเขียนบรรยาย หรือการทำข้อสอบหลังจากการฟังเพลง และการสร้างสรรค์โดยเฉพาะการประพันธ์สามารถวัดได้โดยให้ผู้เรียนประพันธ์คล้ายเขียนเรียงความได้</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 7 และข้อที่ 8</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 2 ข้อ ข. ตอนที่ 3 ข้อ ข.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. <i>เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6</i>. ตัวอย่างการปลูกฝังและสร้างเจตคติที่ดีต่อดนตรี และหลักการประเมินผลทางดนตรี</p> <p>ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <i>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ</i>. การวัดและประเมินผลดนตรี</p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ แนวทาง)
	*แบบสอบถาม	*แบบสัมภาษณ์	**ตำรา แนวคิด ทฤษฎี	
<p>6.1.2 ด้านทักษะดนตรี ควรประเมินให้ครบทุกด้าน อยู่ในขอบเขต และข้อสำคัญคือ คำนึงถึงคุณภาพของการวัดผลเป็นอันดับแรก นอกจากนี้เกณฑ์ต้องกำหนดให้ถูกต้องชัดเจน นอกจากเกณฑ์แล้วครูยังต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการวัดประเมินด้วย ซึ่งสามารถแก้ปัญหาโดยการวัดผลเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็ก ประมาณ 4-5 คน ก็ได้ เครื่องมืออาจเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) แล้วมาสรุปใส่ใบคะแนนจริงก็ได้ ทักษะการฟัง การสร้างสรรค์ อาจใช้แบบทดสอบในการวัดก็ได้ เช่น การฟังเพลงแล้วเขียนบรรยายความรู้สึก เป็นต้น ควรแบ่งคะแนนออกเป็นสองส่วนทั้งเชิงปริมาณได้แก่ทักษะที่นักเรียนควรปฏิบัติได้ หลังจากเรียนรู้ไปแล้ว และเชิงคุณภาพได้แก่ ความไพเราะและลีลาในการเคลื่อนไหว เป็นต้น</p>	✓	✓	✓	<p><u>แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี</u> ข้อที่ 7 และข้อที่ 8</p> <p><u>แบบสอบถามครูสอนดนตรี</u> ตอนที่ 2 ข้อ ข. ตอนที่ 3 ข้อ ข.</p> <p><u>ตำรา แนวคิด ทฤษฎี</u> ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. <i>เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. หลักการประเมินผลทางดนตรี</i> ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. <i>ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ. การวัดและประเมินผลดนตรี</i> ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2545. <i>สาระดนตรีศึกษา. การจัดการเรียนโดยใช้ทักษะดนตรีเป็นแกน.</i></p>

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ที่มาของรูปแบบ			แหล่งอ้างอิงที่มา * (ชื่อแบบสอบถาม/ตอนที่/ข้อที่/ข้อย่อย) ** (ชื่อผู้แต่ง/ปีพิมพ์/ชื่อหนังสือ/ส่วนที่แสดงถึงหัวข้อ แนวทาง)
	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	สังเกต ภาคปฏิบัติ	
6.1.3 ด้านเจตคติดนตรี เป็นด้านที่วัดยากมากที่สุดต้องมีความระมัดระวัง ซึ่งมีวัดได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ ตลอดระยะเวลาการเรียนการสอน ครูต้องคอยสังเกตผู้เรียนตลอดเวลาว่ามีพฤติกรรมในวิชาเรียนดนตรีอย่างไร เช่น การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การสมัครการเรียนพิเศษดนตรี ความตั้งใจเรียน การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเมื่อผู้สอนท่ามกลางกลุ่มนักเรียนที่กำลังทำงานและกิจกรรม อาจเป็นการสังเกตแบบไม่ตั้งใจ หรือการสังเกตแบบตั้งใจและบันทึกลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ เช่น แบบสำรวจ แบบมาตรฐานค่า เป็นต้น เครื่องมืออาจใช้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบวัดเจตคติก็ได้ ครูควรหาวิธีการที่จะวัดเจตคติของนักเรียนให้ได้อย่างแท้จริง ควรกระทำเป็นรูปของการเสนอข้อมูลอาจทำเป็นตารางหรือการเขียนบรรยายมากกว่าการให้เป็นคะแนนเพื่อให้เห็นลักษณะเจตคติของนักเรียน นอกจากนี้ควรกระทำประเมินผลสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ในแต่ละเดือน แต่ละภาคการศึกษา ผู้สอนควรทบทวนและวางแผนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสนับปฏิบัติทักษะดนตรีทุกทักษะได้อย่างเท่าเทียมกัน	✓	✓	✓	แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี ข้อที่ 7 และข้อที่ 8 แบบสอบถามครูสอนดนตรี ตอนที่ 2 ข้อ ข. ตอนที่ 3 ข้อ ข. ตำรา แนวคิด ทฤษฎี ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2552. เอกสารประกอบการฝึกอบรม ครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. หลักการประเมินผล ทางดนตรี ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. ดนตรีศึกษา: หลักการและ สาระสำคัญ. การวัดและประเมินผลดนตรี อรรวรรณ บรรจงศิลป์. 2551. การสอนดนตรีใน ระดับชั้นประถมศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ. การประเมินผล

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำมาเสนอเป็นตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้อัตนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยกำหนดกิจกรรมดนตรีเชื่อมโยงเนื้อหาดนตรีตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการวัดประเมินผลดนตรี โดยจำแนกเป็นระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งครูสอนดนตรีสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ แต่ควรกำหนดเวลา และเลือกบทเพลงให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตน ในการจัดการเรียนรู้อัตนตรีนั้นครูสอนดนตรีควรสอนทักษะดนตรีให้ครบทั้ง 6 ทักษะ เมื่อครบภาคเรียน แต่อาจเน้นการปฏิบัติทักษะใดทักษะหนึ่งมากขึ้นน้อยต่างกันไปได้ในแต่ละคาบเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด ในส่วนของการสอนดนตรีที่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครจะแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นนั้น ๆ การคัดเลือกการแสดงหรือดนตรีที่บ้านเข้ามาไว้ในหลักสูตร มาตรฐาน ศ 2.2 นั้น ขึ้นอยู่กับครูสอนดนตรี ซึ่งบางโรงเรียนอาจมีครูสอนดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญมาจากภาคอื่น ๆ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญแตกต่างกันไป อาทิเช่น มีความเชี่ยวชาญด้านลูกทุ่ง ดนตรีล้านนา ดนตรีโปงลาง ฯลฯ ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตนได้ ส่วนการแสดงดนตรีในท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครยังไม่มีการแสดงที่โดดเด่นมาก เท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้ามาได้ เช่น การแสดงลำตัดคณะโชะเขี้ยวแก้ว (นายโชะเขี้ยวมณี) ของหมู่บ้านชุมชนพัฒนา เขตคลองเตย และการร้องเพลงมอญของชุมชนชาวมอญ บ้านบางกระดี แขวงสามคน เชนบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เป็นต้น ในกรณีที่โรงเรียนที่ไม่มีครูสอนดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านดนตรีที่บ้าน ครูสามารถสอนเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียน แต่ควรเน้นดนตรีที่บ้านในภาคกลางมากกว่าภาคอื่น ๆ ก็ได้บางครั้งโรงเรียนในบริเวณชุมชนนั้น ๆ อาจมีความนิยมในบทเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากลที่ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนดนตรีให้เหมาะสมกับนักเรียนได้เช่นกัน

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมโดยเน้นทักษะดนตรี มีนักการดนตรีศึกษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงด้านดนตรีศึกษา กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องของทักษะดนตรีไว้อย่างเด่นชัด จำนวน 3 ท่านได้แก่ โซลตาน โคดา (Zoltan Kodaly) เน้นการจัดกิจกรรมทักษะการร้อง การร้องเพลงให้ไพเราะ ดาลโครซ (Dalcroze) เน้นการจัดกิจกรรมผ่านการเคลื่อนไหว และ คาร์ล ออร์ฟ (Orff Schulwerk) เน้นทักษะการเล่น ซึ่งครูสอนดนตรีสามารถศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตนตรีที่ลึกซึ้งต่อไป

ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้อัตนตรีนี้จัดทำขึ้นเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตนตรี โดยนำเสนอเพียงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เท่านั้น (มีรายละเอียดซึ่งบรรจุไว้ในภาคผนวก ฉ ยกตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้อัตนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี ของครูสอนวิชาดนตรีในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสาระดนตรีและทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของครู และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด ได้แก่
  - 1.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
จำนวน 405 โรงเรียน
  - 1.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร
จำนวน 436 โรงเรียน
  - 1.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
จำนวน 37 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด รวมจำนวนทั้งสิ้น 878 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดทฤษฎีของ แวน ดาลัน (Van Dalan, 1979) กล่าวไว้ว่าในการวิจัยเชิงบรรยายควรใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 10 - 20 ของประชากรก็เพียงพอ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตัวอย่างประมาณร้อยละ 15 ของประชากรแต่ละสังกัด และถือว่าครูสอนวิชาดนตรี 1 คน เป็นตัวแทนของ 1 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 132 โรงเรียน จำแนกตามสังกัดได้ดังนี้

- 2.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
จำนวน 61 โรงเรียน
- 2.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร
จำนวน 65 โรงเรียน
- 2.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
จำนวน 6 โรงเรียน
3. ครูสอนวิชาดนตรี ที่เลือกให้เป็นตัวแทนสังกัดโรงเรียน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
- 3.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 4 ท่าน ได้แก่
3.1.1 อาจารย์ประพันธ์	ลือชัยคาม	โรงเรียนบูรณะศึกษา
3.1.2 อาจารย์ปริญญา	เอี่ยมยี่สุน	โรงเรียนสารสาสน์สุขสวัสดิ์
3.1.3 อาจารย์อภิญญาวุฒิ	วิโรจน์เวชภัณฑ์	โรงเรียนรุ่งอรุณ
3.1.4 อาจารย์พีระพงศ์	ชอบชื่นสุข	โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา
- 3.2 สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ท่าน ได้แก่
3.2.1 อาจารย์วิทยา	อรุณเนตร	โรงเรียนวัดบางปะกอก
3.2.2 อาจารย์นรินทร์	มันสุทธิ	โรงเรียนนาหลวง
3.2.3 อาจารย์ชัชเวช	ฉันทประเสริฐวุฒิ	โรงเรียนวัดราชสิงขร
3.2.4 อาจารย์ณัฐชรัตน์	เปี่ยมวัตถาภรณ์	โรงเรียนวัดนางนอง
- 3.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ท่าน
ได้แก่
3.3.1 อาจารย์สุทัศน์พันธ์	ปิ่นสุวรรณบุตร	โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส
- โดยกำหนดให้ครูสอนวิชาดนตรี 1 คน เป็นตัวแทนของ 1 โรงเรียน รวมจำนวน
ครูสอนวิชาดนตรีทั้งหมด 9 ท่าน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีศึกษา จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ อรรวรรณ
บรรจงศิลป์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชั้น ประกอบด้วย แบบสอบถามครูสอนวิชาดนตรี
แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษาและครูสอนดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนแต่ละสังกัด
โรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามครูสอนวิชาดนตรีซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) และชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) พร้อมทั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สภาพการจัดการเรียนรู้

วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี 3) ปัญหาต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี 4) สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา 5) ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษาและครูสอนดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาคที่คัดเลือกเป็นตัวแทนแต่ละสังกัดโรงเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด มีประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 132 ฉบับ โดยแนบซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อการส่งคืนทางไปรษณีย์ บางส่วนผู้วิจัยจัดส่งให้ที่โรงเรียน และบางส่วนจัดส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 111 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.09 และในส่วนของแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษาและครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกให้เป็นตัวแทนแต่ละสังกัด ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยวิธีทางสถิติ วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่าง ๆ และข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาสรุปและจัดลำดับความถี่

การสังเคราะห์ข้อมูล

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และทฤษฎีต่าง ๆ ทางด้านการจัดการเรียนการสอนดนตรีและการวัดและประเมินผลดนตรีที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยรูปแบบดังกล่าว แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สาระดนตรี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลดนตรี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 สามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรี

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรีตามสาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

2.3.1 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสอบถาม

2.3.2 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสัมภาษณ์

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสอบถาม

3.2 ผลการวิเคราะห์แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในแต่ละตอนสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรี

จากการที่ผู้วิจัยแนวคิดสาระดนตรี จากนักดนตรีศึกษาจำนวน 10 ท่าน วิเคราะห์และจำแนกได้ดังนี้

1.1.1 สารระดนตรีที่ดีประกอบด้วย เนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554; อรรวรรณ บรรจงศิลป์, 2551; ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2541; วิญญู ททรัพย์ประภา, 2543; Bergeton and Boardman, 1979; Roussos, 2003)

1.1.2 สารระดนตรีที่ดี มุ่งไปที่องค์ประกอบดนตรี (Stark, 1976; Miller, 1978;)

1.1.3 สารระดนตรีที่ดี มุ่งไปที่ทักษะดนตรี (วิมลศรี อุปรมัย, 2527; Shuter and Ploghoft, 1970; Lois Choksy, 1986)

หลังจากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าการจัดสารระดนตรีของแต่ละท่านมีความใกล้เคียงกันมีจุดเน้น ที่แตกต่างกันไป บางท่านเน้นทั้งเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรีบางท่านมุ่งไปที่รายละเอียดขององค์ประกอบดนตรี และบางท่านเน้นทักษะดนตรีเท่านั้น อย่างไรก็ตามควรสอนวิชาดนตรีให้ครบถ้วนทั้งเนื้อหาสาระและทักษะดนตรี เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีอย่างดีที่สุด นอกจากเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรีแล้ว เจตคติดนตรีก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดแนวคิดของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัย เนื่องจากเนื้อหาที่มีความครอบคลุมและมีการปรับปรุงแก้ไขฉบับล่าสุดมากกว่า นักดนตรีศึกษาท่านอื่น ๆ ซึ่งมีรายละเอียดโดยรวมสรุปได้ดังนี้

สารระดนตรีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี

1) เนื้อหาดนตรี ได้แก่

1.1) องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ สีสัน ลักษณะของเสียง และรูปแบบ เป็นต้น

1.2) วรรณคดีดนตรี ได้แก่ บทเพลงและประวัติดนตรี

2) ทักษะดนตรี ได้แก่

2.1) การฟัง

2.2) การร้อง

2.3) การเล่น

2.4) การเคลื่อนไหว

2.5) การอ่าน

2.6) การสร้างสรรค์

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสารระดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยนำเสนอรายละเอียดไว้ในตารางที่ 4.1 ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ดนตรีประกอบด้วยเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี นอกจากนี้ควรสอดแทรกเจตคติดนตรีเข้าไปด้วย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยแนวทางต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปจากประเด็นสำคัญที่มีความจำเป็นมากในแต่ละหัวข้อเท่านั้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง

จากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ศ 2.1 สาระที่ 2 ดนตรี ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แสดงให้เห็นว่า สาระการเรียนรู้แกนกลางเน้นเนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี มีทั้งการร้องเพลง การฟังเพลง การเคลื่อนไหวตามบทเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การอ่านเขียนโน้ต ดนตรีและการสร้างสรรค์ดนตรี ส่วนเนื้อหาดนตรี มีการกล่าวถึงเรื่องของจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ ลีลาเสียงร้อง ลีลาเครื่องดนตรี และลักษณะของเสียง ซึ่งมีปริมาณลดหลั่นไปตามระดับชั้น กล่าวถึงทั้งดนตรีไทยและสากล ในมาตรฐานที่ ศ 2.2 เป็นการกล่าวถึงสาระดนตรี ในส่วนของวรรณคดีดนตรีซึ่งเน้นในเรื่องของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน แต่ไม่มีการนำเสนอดนตรีอาเซียนแต่อย่างใด

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลดนตรี

การวัดและประเมินผลที่สมบูรณ์ต้องมีการวัดและประเมินผลครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา ดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี วัดทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ นอกจากนี้เกณฑ์ในการวัด ต้องถูกต้อง และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดมีความเหมาะสม

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

จากแนวคิดรูปแบบการสอน ผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดความหมายไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่พัฒนาขึ้นและจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ หลักการ วัดดูประสงค์ แนวทางในการนำไปใช้ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สาระดนตรีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลดนตรี

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของครูสอนวิชาดนตรี

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูสอนดนตรีที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 111 ท่านเมื่อพิจารณาจำนวนครูสอนดนตรี ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศพบว่า ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.60 และเพศหญิง ร้อยละ 36.40 ในช่วงอายุ 21 - 30 ปีจำนวนมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมาคือช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 32.70 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 64.90 และจบการศึกษาสาขาอื่น ร้อยละ 35.10 ซึ่งได้แก่สาขาวิชานาฏศิลป์ บริหารการศึกษาเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการ ศิลปะ สังคมศึกษา การศึกษาพิเศษ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เมื่อพิจารณาตำแหน่งหน้าที่งานใน

ปัจจุบันของครูสอนวิชาดนตรี ส่วนใหญ่เป็นครูประจำวิชาดนตรี คิดเป็นร้อยละ 85.60 รองลงมา คือ ครูพิเศษ ร้อยละ 41.40 รับภาระงานสอนดนตรีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมาคือ รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของคุณครูที่สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 32.40 ส่วนใหญ่ รับภาระงานสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 84.70 รองลงมาคือ ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 83.80 จัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็น ร้อยละ 51.40 รองลงมาคือ จำนวน 2 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 7.20 และจำนวน 60 นาที/คาบ คิดเป็น ร้อยละ 51.40 รองลงมาคือ จำนวน 50 นาที/คาบ ร้อยละ 36.90 น้อยที่สุด คือ จำนวน 40 นาที/คาบ ร้อยละ 0.90

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสรุปรายละเอียดได้ดังนี้ ผู้ให้ สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เป็นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 72.73 และเพศหญิง ร้อยละ 27.27 มีอายุอยู่ในช่วง 21 - 30 ปี และอายุ 31 - 40 ปี เท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือ มากกว่า 50 ปี ร้อยละ 18.18 และน้อยที่สุดคือ อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 9.09 ส่วนใหญ่ จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 90.90 และจบการศึกษาสาขาอื่น ได้แก่ จบการศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ ร้อยละ 0.90 ถูกคัดเลือกให้เป็นครูสอนดนตรีซึ่งเป็นตัวแทนสังกัดโรงเรียน จำนวน 9 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 81.82 และผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษา จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 18.18

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนวิชาดนตรีสำหรับ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรีตามสาระดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

2.3.1 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสอบถาม สรุปได้ว่าครูสอนดนตรีมี ความถี่ในการปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี โดยรวมอยู่ในจำนวนมาก ($M = 3.84$, $S.D. = 1.02$) มีปัญหาอยู่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.07$, $S.D. = 1.52$) ครูส่วนใหญ่สอนสาระ ดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จากง่ายไปหายาก มีการวัดและประเมินผลในด้าน เนื้อหาดนตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะดนตรี และด้านเจตคติดนตรีน้อยที่สุด ส่วนใหญ่ใช้ แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (ปรนัย) จากคู่มือครูในแบบเรียนวิชาดนตรี มากที่สุด ให้ความสำคัญ มากที่สุดกับการประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เน้นการวัดและ ประเมินผลปลายภาคเรียน เวลาที่กำหนดให้ใช้สอนได้ไม่เต็มเวลา ครูมีภาระงานมากเกินไป การประเมินผลทำได้ไม่ครบทุกทักษะ หัวข้อที่มีปัญหาในการวัดและประเมินผลมากที่สุด คือ

ด้านทักษะดนตรี รองลงมาคือด้านสาระดนตรี และหัวข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านเจตคติดนตรี

2.3.2 สภาพและปัญหาที่พบจากแบบสัมภาษณ์

จากการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (8 ท่าน) มีการสอนให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาดนตรีมากกว่าการปฏิบัติทักษะดนตรี (7 ท่าน) ทั้งนี้ เนื่องมาจากเวลาในการจัดการเรียนรู้ ไม่เพียงพอให้ปฏิบัติ เนื่องจากมีวันหยุดราชการและกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาบกรบกวนเวลาสอนเป็นจำนวนมากทำให้จัดการเรียนการสอนไม่ทันตามที่หลักสูตรกำหนด (9 ท่าน) สอนวิชาดนตรีโดยอิงจุดประสงค์หลัก เน้นทักษะการดำเนินชีวิต และระเบียบวินัย (2 ท่าน) เน้นการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีโดยคำนึงถึงความสุขของผู้เรียนเป็นสำคัญ (1 ท่าน) ให้ความสำคัญกับเจตคติดนตรีของนักเรียน ในด้านการสอนทักษะดนตรีมีการสอนให้นักเรียนปฏิบัติครบทุกทักษะ ครูแต่ละท่าน เน้นทักษะแตกต่างกันไป ทักษะการฟังส่วนใหญ่โดยให้นักเรียนเขียนบรรยายลงในชิ้นงานหรือใบกิจกรรม ไม่เน้นความซาบซึ้งในดนตรี ครูส่วนใหญ่มีการสอนปฏิบัติทักษะการขับร้องเพลงแบบแนวเดี่ยวแต่ไม่เน้นการขับร้องประสานเสียง มีการให้นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีขลุ่ย เครื่องประกอบจังหวะอย่างง่าย และเครื่องดนตรีไทย เช่น ขิม ระนาด เป็นต้น ไม่มีเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาการทางด้านดนตรีเน้นการอ่านตามทฤษฎีในหนังสือเรียนเพียงพอรู้เท่านั้น นอกจากโรงเรียนที่เรียนเครื่องดนตรีไทย จำนวน 2 โรงเรียนเท่านั้น ครูมีบทเพลงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง การสร้างสรรค์ส่วนใหญ่เป็นการสร้างสรรค์ทำทางประกอบเพลงและรูปแบบจังหวะไม่มีการสร้างสรรค์การแต่งเพลงอย่างง่าย และมีการคำนึงถึงเจตคติดนตรีเพียงเล็กน้อย

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสาระดนตรีที่ครูสอนดนตรีต้องการเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา

ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรี มีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรี โดยเฉลี่ยในระดับน้อย ($M = 1.75$, $S.D. = 1.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ การร้องประสานเสียงแบบ Canon และ round ($M = 2.21$, $S.D. = 1.74$) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะทำนอง หรือบทเพลงง่าย ๆ ($M = 1.97$, $S.D. = 1.61$) และทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด คือ การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ($M = 1.29$, $S.D. = 1.31$)

ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น มีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรีโดยเฉลี่ยในระดับน้อย ($M = 2.01$, $S.D. = 1.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทักษะที่เป็นปัญหาใน

การจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ การร้องประสานเสียงแบบ Canon และ round ($M = 2.60$, $S.D. = 1.71$) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ ทำนอง หรือ บทเพลงง่าย ๆ ($M = 2.16$, $S.D. = 1.58$) และทักษะที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุด คือ การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ($M = 1.41$, $S.D. = 1.34$)

ระดับปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามทักษะดนตรีของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($M = 1.88$, $S.D. = 1.52$) เมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาพบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น ($M = 2.01$, $S.D. = 1.54$) มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนตามทักษะดนตรีมากกว่าครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรีโดยตรง ($M = 1.75$, $S.D. = 1.50$)

ตอนที่ 3 แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสอบถาม

ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีใน 1 คาบเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีมากที่สุดคือ 60 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมาคือ 50 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 20.70 และระยะเวลาที่เหมาะสมน้อยที่สุด คือ 40 นาที/คาบ คิดเป็นร้อยละ 1.80 และมีความต้องการเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่หัวข้อที่ควรปรับปรุงมากที่สุดคือ สถานที่ที่ใช้จัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมาคือกิจกรรมเสริมพิเศษทางดนตรี คิดเป็นร้อยละ 43.20 และหัวข้อที่ควรปรับปรุงน้อยที่สุด คือ หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรีคิดเป็นร้อยละ 24 นอกจากนี้มีความต้องการให้ปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ เรียงตามลำดับความถี่ได้ดังนี้ การสนับสนุนของผู้บริหาร จำนวน 4 ท่าน คุณภาพของเครื่องดนตรี จำนวน 2 ท่าน การจัดครูสอนให้ตรงวิชาเอกและการพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนหัวข้อละ 1 ท่าน

การวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 68.00 ไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 28.80 และไม่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 2.70

การจัดการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื้อหาที่มีความซับซ้อน บางเนื้อหาไม่ควรสอนในระดับชั้นประถมศึกษา และไม่สามารถสอนให้ประสบความสำเร็จได้ตามที่หลักสูตรกำหนดทั้งหมดในอนาคตมีความเห็นว่ควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี

สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เพราะเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านดนตรีของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ควรสอนแค่พื้นฐานของแต่ละชาติ ถ้าลึกคงไม่เหมาะสม

ครูส่วนใหญ่มีความต้องการให้ทางผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา จัดครูให้ตรงภาระงานสอน คิดเป็นร้อยละ 96.40 ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่ดีควรมีครูที่จบเฉพาะ และควรมีครูดนตรีอย่างน้อย 2 ท่าน ได้แก่ ครูที่มีความถนัดเฉพาะดนตรีไทย ครูที่มีความถนัดเฉพาะดนตรีสากล เพราะครูจะสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและเต็มประสิทธิภาพ นักเรียนจะได้รับความรู้ในเชิงลึก และเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง

3.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากแบบสัมภาษณ์

โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีศึกษาและครูสอนวิชาดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนในแต่ละสังกัดโรงเรียน

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรี พบว่าเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีคือ 60 นาที/คาบ (8 ท่าน) และจำนวน 2 คาบ/สัปดาห์ (9 ท่าน) จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ พัฒนา ความรู้ ทักษะ และเจตคติ มีความรู้ ด้านหลักการทฤษฎี ความคิดรวบยอด รู้อย่างแตกฉานอธิบายได้นำไปใช้ได้ วิเคราะห์สังเคราะห์ ประเมินผลได้ มีทักษะปฏิบัติ คล่องแคล่ว เชี่ยวชาญ และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทางดนตรี (8 ท่าน) ตัวชี้วัดมีความเหมาะสม (8 ท่าน) ควรเพิ่มดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี (9 ท่าน) ครูควรคำนึงการจัดกิจกรรมโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันให้มากเพราะนักเรียนขาดการฝึกฝนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (9 ท่าน) การประเมินผลด้านสาระดนตรีที่ดีควรใช้แบบทดสอบประเภทปรนัยและอัตนัย ประเมินให้ครบทั้งระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอน (11 ท่าน) ด้านทักษะดนตรีควรประเมินให้ครบทุกด้าน อยู่ในขอบเขตและข้อสำคัญคือคำนึงถึงคุณภาพของการวัดผลด้วย นอกจากนี้เกณฑ์ต้องกำหนดให้ถูกต้องชัดเจนด้านเจตคติต้องสังเกตผู้เรียนตลอดเวลาว่ามีพฤติกรรมในวิชาเรียนดนตรีอย่างไร และระยะเวลาควรมีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อให้ผลครบถ้วน (11 ท่าน)

ตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

4-6

การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีนั้นสิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ 1) หลักการ ทฤษฎีทางด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา และ 2) บริบทของสังคมไทยซึ่งในที่นี้หมายถึงสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในประเทศไทย ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้จำเป็นต้องมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนาเป็นกรอบในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 4 - 6 ต่อไป โดยรูปแบบดังกล่าว ประกอบด้วยข้อมูลจาก 3 ส่วน คือ ข้อมูลจากแบบสอบถามครูสอนดนตรี แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนสังกัด ซึ่งจากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีซึ่งครูสอนดนตรีส่วนใหญ่ที่จบการศึกษาสาขาอื่นแต่มารับภาระงานสอนดนตรี ยังมุ่งเน้นแต่การบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีเท่าที่ควร ทำให้นักเรียนเกิดความเหลื่อมล้ำกันในด้านมาตรฐานของการเรียนรู้ของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ขึ้นมาประกอบกับทฤษฎีทางดนตรีศึกษา นำเสนอโดยแบ่งเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้ หลักการ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ สาระดนตรี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลดนตรี

1. หลักการ

หลักการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เน้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะดนตรีเป็นแกนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ สอดแทรกเนื้อหาดนตรี และเจตคติดนตรีเข้าไปตามลำดับ ไม่ควรมุ่งบรรยายเพียงอย่างเดียวการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นแนวทางแห่งการเรียนรู้ถึงปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาล่วงหน้านอกจากนี้การสอนโดยเน้นทักษะเป็นเรื่องที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนได้เป็นอย่างดีได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากเวลามีจำกัด ผู้สอนอาจเน้นทักษะดนตรีบางอย่างเป็นสำคัญ แต่ใน 1 ภาคเรียน ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติครบทุกทักษะ เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ทักษะที่ขาดไม่ได้เลยคือ ทักษะการฟัง ซึ่งจัดได้ว่าเป็นทักษะสำคัญขั้นพื้นฐานที่นำนักเรียนไปสู่สุนทรียประสบการณ์และความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป ครูควรคำนึงถึงเทคนิคการสอนเสียงก่อนสัญลักษณ์ด้วย และควรคัดเลือกเนื้อหาดนตรีให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันโดยตลอด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบข้างต้นให้ได้ผลดี ห้องเรียนดนตรีต้องมีความพร้อม มีขนาดใหญ่พอที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระดนตรี คือ เนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี เป็นพื้นฐานสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนเพิ่มมากขึ้น และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทางดนตรี

3. แนวทางในการนำไปใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดทฤษฎีทางดนตรีศึกษา แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีให้กับครูสอนดนตรี ทั้งนี้ควรนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ค่านิยม ความคิด ภายในสังคมของตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้ให้ได้ผลดี ห้องเรียนดนตรีต้องมีความพร้อม มีขนาดใหญ่พอที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ครูไม่ควรเน้นการบรรยายเพียงอย่างเดียว เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่สมบูรณ์

อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ไม่มีรูปแบบใดที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับว่าครูผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน จะทำอะไร ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคการสอน และมีจิตวิทยาที่ดี ทำอย่างไรให้นักเรียนเกิดความอยากที่จะเรียน

4. สาระดนตรี

สาระดนตรีเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปจามจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระดนตรีควรประกอบไปด้วย

4.1 เนื้อหาดนตรี ได้แก่

4.1.1 องค์ประกอบดนตรี ได้แก่ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน ลีลาธิ รูปพรรณ ลักษณะของเสียง และรูปแบบ

4.1.2 วรรณคดีดนตรี ได้แก่ บทเพลง และประวัติดนตรี ประวัติผู้ประพันธ์เพลง

4.2 ทักษะดนตรี ได้แก่ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่น การอ่าน และการสร้างสรรค์

เนื้อหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ได้ถูกกำหนดไว้ในเอกสารประกอบหลักสูตร ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเนื้อหาหลัก สรุปได้ดังต่อไปนี้

- องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต
- ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน
- ประเภทและหน้าที่ของวงดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน

- ประวัติดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน
- วิวัฒนาการของดนตรีประเภทต่าง ๆ
- อิทธิพลของประเพณีและวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรีในท้องถิ่น
- การนำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ทักษะดนตรี ได้แก่

- การฟังเพลงและบรรยายความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง บอกประโยคเพลงอย่างง่าย
- การร้องเพลงประเภทต่าง ๆ แนวเดียว และการร้องประสานเสียง
- การเล่นเครื่องดนตรี
- การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี
- การอ่านเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี
- การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ ทำนอง หรือบทเพลงง่าย ๆ

จะเห็นว่าสาระดนตรีที่ถูกกำหนดไว้มีความหลากหลายครบถ้วนตามกรอบแนวคิดสาระดนตรี มีสัดส่วนการเน้นแตกต่างกัน สัดส่วนสาระดนตรีและทักษะดนตรีที่ควรจัดให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 นั้นควรสอนทักษะต่าง ๆ ในสัดส่วนเท่า ๆ กัน ทั้งนี้อาจเน้นการฟัง การร้อง การเล่น การสร้างสรรค์ การอ่าน อาจให้นักเรียนเคลื่อนไหวน้อยกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ก็ได้

นอกจากนี้สาระดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้านแล้ว ในอนาคตดนตรีอาเซียนเป็นสาระดนตรีอีกสาระหนึ่งที่น่าจะควรเพิ่มลงไปถ้ามีการพัฒนาหลักสูตรฯ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านดนตรีแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน สอนให้รู้เครื่องดนตรี ลักษณะดนตรี เชื่อมโยงเข้าสู่สภาพสังคมและภูมิประเทศต่อไป

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรจัดการบริหารในเรื่องของเวลาให้อยู่ระยะเวลาที่เหมาะสมมากที่สุดคือ 60 นาที/คาบ และควรเรียนวิชาดนตรีจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อให้ นักเรียนบรรลุผลตามหลักสูตรอย่างแท้จริง ผู้วิจัยนำเสนอเป็นโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยกำหนดกิจกรรมดนตรีเชื่อมโยงเนื้อหาดนตรีตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 20 ชั่วโมง

6. การวัดและประเมินผลดนตรี

การวัดประเมินผลดนตรีควรคำนึงถึงเกณฑ์และรูปแบบการประเมินที่ถูกต้องสอดคล้องและครอบคลุมกับเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยขอแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 อภิปรายผลจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเปรียบเทียบสภาพการใช้กับสภาพปัญหา

ตอนที่ 2 อภิปรายผลจากสภาพปัญหารายด้านวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีการศึกษาของ สไตเนอร์ (Stiener, 1988)

เพื่อให้เห็นปัญหาภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ ครู (T) นักเรียน (S) หลักสูตร (C) และการเรียนการสอน (X) สรุปการอภิปรายจำแนกเป็น 4 หัวข้อดังนี้

2.1 ด้านตัวครู (T)

2.2 ด้านหลักสูตร (C)

2.3 ด้านการเรียนการสอน (X)

2.4 ด้านนักเรียน (S) (เป็นประเด็นที่ค้นพบเพิ่มเติมระหว่างงานวิจัย)

ตอนที่ 1 อภิปรายผลจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเปรียบเทียบสภาพการใช้กับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้

จากผลการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.84, S.D. = 1.02$) แต่ระดับของปัญหาการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลดนตรีอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.07, S.D. = 1.52$) ซึ่งขัดแย้งจากผลการสัมภาษณ์ครูสอนดนตรี พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก (8 ท่าน) และมีความต้องการให้ผู้บริหารพัฒนาระบบการจัดการศึกษาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาให้ดีขึ้นมากกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้วิจัยที่ได้ไปสัมภาษณ์ พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับมาก จากกรณีดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากการรับรู้ว่าจะไม่ตรงกับสถานการณ์จริง การประเมินผลการปฏิบัติงานในมุมมองที่ต่างกัน กล่าวคือ การตีความเหตุการณ์หรือปัญหาหนึ่ง ๆ ในลักษณะที่แยกส่วน ทั้ง ๆ ที่ปัญหาทั้งหลายเหล่านั้นเป็นเพียงแค่ด้านหรือมุมต่าง ๆ ของปัญหาเดียวกัน เป็นเรื่องเดียวกัน และไม่สามารถแยกออกจากกันได้ บางครั้งปัญหาเดียวกัน เพียงแต่เราได้รับผลกระทบจากปัญหานั้นมากน้อยแค่ไหนแตกต่างกันไปตามปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้การประเมินค่าระดับปัญหาแตกต่างกันไปตามมุมมองของผู้ตอบแบบประเมินเอง เพราะฉะนั้นการมองปัญหาในแง่มุมต่างกัน ในจุดต่างกันจะทำให้รับรู้ปัญหาได้ต่างกัน นอกจากนี้สาเหตุอาจมาจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีข้อคำถามที่เป็นกลาง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง และประการสุดท้ายคือการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนไม่ครอบคลุมโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อน เนื่องจากแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนเป็นโรงเรียน

ขนาดใหญ่ซึ่งมีปัญหาในการจัดการเรียนรู้น้อยเนื่องจากมีครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากเป็นไปได้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างต้องครอบคลุมมากขึ้น ครอบคลุมทั้ง โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ทางที่ดีผู้วิจัยควรลงเก็บ ข้อมูลภาคสนาม และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมหลีกเลี่ยงการทำแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามสภาพจริงและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 อภิปรายผลจากสภาพปัญหาวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีการศึกษาของสไตเนอร์

(Stiener, 1988)

เพื่อให้เห็นปัญหาภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ ครู (T) นักเรียน (S) หลักสูตร (C) และการเรียนการสอน(X) สรุปการอภิปรายจำแนกเป็น 4 หัวข้อดังนี้

2.1 ด้านตัวครู (T)

2.1.1 ครูสอนดนตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปีมากที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูสอนส่วนใหญ่ยังมีอายุน้อย อาจจะไม่มีความประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนไม่มากเท่ากับครูที่มีอายุมากซึ่งอาจจะมีประสบการณ์มากกว่า แต่อีกด้านหนึ่งการที่ครูส่วนใหญ่มีอายุน้อยทำให้มีอายุงานอีกมากทำให้มีโอกาสพัฒนาการจัดการเรียนรู้อของตนเองได้อีกนาน

2.1.2 ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านดนตรีมากกว่าจบการศึกษาสาขาอื่น ซึ่งได้แก่สาขาวิชานาฏศิลป์ บริหารการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการ ศิลปะ สังคมศึกษา การศึกษาพิเศษ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่เป็นครูที่จบสาขาดนตรีโดยตรง ทั้งนี้ครูสอนดนตรีส่วนใหญ่เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และเป็นครูเพิ่งได้รับการบรรจุมาตรงสาขาวิชาเอกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร และรับหน้าที่เป็นครูประจำวิชาดนตรี และเป็นผลมาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ครอบคลุมโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อีกทั้งการได้รับแบบสอบถามกลับคืนส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ทำให้พบว่าครูสอนดนตรีส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านดนตรีโดยตรง จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าครูรับภาระงานสอนทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล นอกจากนี้บางท่านยังรับภาระงานสอนวิชาอื่น ๆ เช่น นาฏศิลป์ ครูประจำชั้น เป็นต้น

2.1.3 ภาระงานของครูมีมากขึ้นและซ้ำซ้อน ผลการศึกษาตั้งกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัช ธีรภักดิ์สิริ ซึ่งผลการวิจัยระบุไว้ว่า ครูสอนดนตรีได้รับมอบหมายงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนหลายอย่าง บางท่านต้องทำหน้าที่ครูประจำชั้นและต้องสอนหลายวิชาจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ ส่วนในเรื่องของระยะเวลาในการสอนจำนวน 60 นาที/คาบ

2.1.4 ความต้องการในการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีของครูสอนดนตรี จำแนกตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมอบรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษาพบว่า ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น มีความต้องการในการเข้าร่วมอบรมมากกว่าครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาดนตรีโดยตรง ครูที่จบการศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีความต้องการในการเข้าร่วมอบรมแตกต่างกัน กล่าวคือ หัวข้อที่ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น ต้องการเข้าร่วมอบรมมากที่สุด คือ การสร้างสื่อการเรียนการสอนดนตรี รองลงมาคือกลวิธีการสอนเครื่องดนตรีและหลักการสอนปฏิบัติ การพัฒนาการสอนสาระดนตรีในชั้นเรียน และการพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน ส่วนครูที่จบสาขาวิชาดนตรี มีความต้องการในการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีในหัวข้อการพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน รองลงมาคือ การพัฒนาการสอนสาระดนตรีในชั้นเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูสอนดนตรีส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองโดยการเข้าร่วมอบรมเพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มเติมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน โดยเฉพาะความต้องการในการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนสาระดนตรีและทักษะดนตรีในชั้นเรียน ครูทั้ง 2 สาขาต่างมีความต้องการเหมือน ๆ กัน แต่ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาสาขาอื่น ต้องการอบรมเพิ่มเติมในส่วนของการสร้างสื่อการเรียนการสอนดนตรีเพิ่มมากขึ้น จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าครูสอนดนตรีคิดว่าสามารถนำเนื้อหาที่ได้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีได้ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรีนั้นต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า บทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีนั้นอยู่ที่ครูผู้สอนที่จะเป็นให้ความรู้สาระดนตรีที่ครบถ้วน ซึ่งครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้มีความเชี่ยวชาญในกระบวนการสอนแบบต่าง ๆ ต่อไป

2.2 ด้านหลักสูตร (C)

การวิเคราะห์ด้านความคิดเห็น ความต้องการเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว ร้อยละ 68.00 ไม่เหมาะสม ร้อยละ 28.80 แต่ยังคงมีครูสอนดนตรีบางส่วน มีความคิดเห็นว่าตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในหลักสูตรแกนกลางฯ พุทธศักราช 2551 ไม่ครบถ้วน และไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด ควรปรับหลักสูตร และระบุรายละเอียดให้ชัดเจนและเจาะจงไปเลยว่าวิชาดนตรีในแต่ละระดับชั้น ควรเรียนเนื้อหาเรื่องอะไร แค่นั้น ควรแบ่งเป็นช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 เมื่อเรียนจบประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องผ่านตัวชี้วัดใดบ้าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เรียนวิชาดนตรีแล้วต้องผ่านตัวชี้วัดใดบ้าง ควรลดเนื้อหาที่คิดว่าหนักเกินไปควรอยู่โลกของความจริงที่สังคมคาดหวังในวิชาหลักมากกว่า และอยากให้แยกออกมาเป็นวิชาดนตรี โดยไม่รวมอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งนี้เป็นผลมาจากเวลาที่กำหนดให้ใช้สอนได้ไม่เต็มเวลา และครูไม่ได้วางแผนระยะยาวเพื่อกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรีนั้นต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ถึงแม้ว่าเวลาเรียนในชั่วโมงอาจไม่เพียงพอ แต่หากครูผู้สอนปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชาดนตรีและการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองในการเรียนดนตรีได้ แต่จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมครูสังกัดโรงเรียนเอกชนมีทีมงานจัดทำและพัฒนาหลักสูตรไว้ใช้ในเครือข่ายโรงเรียนของตนเองที่เหมาะสม เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นเรามาทำให้แคบลงให้เหมาะกับนักเรียนที่เราสอน ตามสถานการณ์หรือตามบริบทโรงเรียนนั้น ๆ ก็จะทำให้สอนทันตามเวลาที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความสมบูรณ์อยู่แล้วขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละโรงเรียนมากกว่า

นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในอนาคตเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มสาระดนตรีอาเซียนเข้าไปในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี คิดเป็นร้อยละ 65.60 ไม่ควรเพิ่มคิดเป็นร้อยละ 31.50 และไม่ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 2.70 เพราะเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของดนตรีตนเองและชาติอื่น ๆ เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมด้านดนตรีของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ควรสอนแค่พื้นฐานของแต่ละชาติ ถ้าลึกคงไม่เหมาะสม แนวโน้มของการศึกษาดนตรีในปัจจุบัน มีได้เน้นเฉพาะการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของตนเองเท่านั้น แต่ยังมีแนวคิดกระจายไปสู่การเรียนการสอนวัฒนธรรมทางดนตรีของชุมชนต่าง ๆ จนกระทั่งถึงดนตรีโลก (อรวรรณ บรรจงศิลป์, 2545)

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน (X)

2.3.1 การจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี

ครูสอนดนตรีมีการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติในชั้นเรียนมาก ซึ่งครูส่วนใหญ่สอนสาระดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จากง่ายไปหายาก ในด้านทักษะการจัดการเรียนสอน เน้นมีการจัดการเรียนการสอนทักษะการฟังและการร้องมากที่สุด เครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในชั้นเรียน มากที่สุดคือ ขลุ่ยไทย ครูที่ไม่จบสาขาดนตรีส่วนใหญ่ยึดวิธีการสอนโดยการบรรยาย ยึดเอาเนื้อหาสาระเป็นจุดเริ่มต้นของการสอน ด้วยการยึดตำราเรียนเป็นทรัพยากรหลักของการสอนหลัก ถ้าวิเคราะห์กับหลักทฤษฎี ถือว่าการสอนวิชาดนตรีโดยเน้นการบรรยายอย่างเดียววนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง การบรรยายอย่างเดียวไม่ช่วยนักเรียนได้เรียนรู้มากเท่ากับการได้ปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนขาดการเรียนรู้ด้านทักษะดนตรี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2551) แต่ถ้าวิเคราะห์ในตัวครูซึ่งไม่ได้จบในสาขาวิชาดนตรีโดยตรง วิเคราะห์ได้ว่าครูสอนดนตรีเหล่านี้อาจจะมีความรู้ไม่เพียงพอในด้านการสอนทักษะปฏิบัติให้กับนักเรียน สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เท่าที่รู้มา ไม่สามารถเจาะลึกในเนื้อหาบางเรื่องได้ เนื่องจากไม่ได้ศึกษาความรู้ทางด้านดนตรีซึ่งมีลักษณะที่เฉพาะตัวค่อนข้างสูง หรือครูอาจจะไม่รู้จุดเน้นหรือหลักการเรียนการสอนดนตรีที่แท้จริง เมื่อวิเคราะห์กับสถานภาพทั่วไปของครูในด้านมีภาระงานสอนซึ่งมีภาระงานที่มากทำให้ไม่สามารถสอนสาระดนตรีให้นักเรียนได้ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณ สอนจันทร์ (2532) พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านดนตรี ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ครูมีความพร้อมและประสบการณ์เพียงบางเรื่อง นอกจากนี้ยังมีภาระงานด้านครูประจำชั้น และด้านอื่น ๆ อีก การเรียนการสอนจึงเน้นได้แค่เนื้อหาหลักสูตรมากกว่าการปฏิบัติทักษะดนตรีโดยแท้จริง ครูสอนดนตรีมีปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย หัวข้อที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต รองลงมาคือ ประวัติดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน และหัวข้อที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดคือ ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน ซึ่งทั้งครูสอนดนตรีที่จบสาขาดนตรีและสาขาอื่น มีปัญหาการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อเดียวกัน แต่ครูที่จบสาขาอื่นมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาสูงกว่าในทุกหัวข้อ แสดงให้เห็นว่าครูที่จบสาขาอื่น มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้เรื่องเดียวกันแต่ระดับปัญหามากกว่า ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูสอนดนตรี โดยรวมมีปัญหายุ่งในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ คือ การร้องประสานเสียงแบบ Canon และ round ครูสอนดนตรีทั้งที่จบสาขาดนตรีและสาขาอื่น สามารถสอนการขับร้องแบบแนวเดียวได้ แต่เนื่องจากการขับร้องประสานเสียงมีความยากกว่าทำให้ครูสอนดนตรีมีปัญหาการจัดการเรียนรู้มากกว่า ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการแก้ไขคือ ให้นักเรียนร้องเพลงสวัสดิ์ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2545) ในรูปแบบของ Canon และ Round ทุกวันก่อนเริ่มเรียน

ซึ่งเป็นบทเพลงในอัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 11 ห้องเพลง ซึ่งมีความยากง่ายระดับเหมาะสมในการเริ่มเรียนการขับร้อง ทักษะที่ครูมีปัญหาคำจัดการเรียนรู้อาจลดลงมาคือ การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะทำนอง หรือบทเพลงง่าย ๆ และหัวข้อที่เป็นหาในการจัดการเรียนรู้น้อยที่สุดคือ การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี ซึ่งทั้งครูสอนดนตรีที่จบสาขาดนตรีและสาขาอื่น มีปัญหาคำจัดการเรียนรู้อันหัวข้อเดียวกัน แต่ครูที่จบสาขาอื่นมีค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาสูงกว่าในทุกหัวข้อ แสดงให้เห็นว่าครูที่จบสาขาอื่น มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้เรื่องเดียวกันแต่ระดับปัญหามากกว่า

2.3.2 การวัดและประเมินผลสาระดนตรี

ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี ส่วนใหญ่วัดและประเมินผลเนื้อหาดนตรีมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้แบบทดสอบปรนัยและอัตนัยในด้านเนื้อหาดนตรี โดยนำเครื่องมือมาจากคู่มือครูในแบบเรียนวิชาดนตรี ส่วนทักษะอื่น ๆ มีการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดที่น้อยกว่า ส่วนในเรื่องของการวัดและประเมินผลเจตคติ ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญน้อย จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมครูส่วนใหญ่มีการประเมินผลเจตคติดนตรี แต่แค่สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น ไม่มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าครูที่ไม่ได้วัดผลด้านเจตคติอาจจะขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผล วัดดูประสงค์ในการวัดและประเมินผลดนตรีที่ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือเพื่อประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และตั้งจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลดนตรีไว้เพื่อประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ส่วนใหญ่วัดผลปลายภาคเรียน และวัดผลและประเมินผลหลังจากเรียนจบแต่ละชั่วโมงหรือแต่ละข้อย่อย

ในส่วนการวัดและประเมินผลด้านทักษะดนตรีเป็นปัญหามากที่สุดสำหรับครูสอนดนตรี กล่าวคือ ครูไม่สามารถวัดและประเมินผลได้ครบทุกทักษะประกอบกับประสบการณ์เดิมในทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือด้านสาระดนตรีส่วนใหญ่ครูสอนดนตรีมีภาระงานมากเกินไป ไม่มีเวลาในการสร้างข้อสอบที่มีประสิทธิภาพและ ต้องประเมินผลนักเรียนมากกว่า 1 ระดับชั้น และด้านเจตคติดนตรี มีปัญหาในวัดและประเมินผลน้อยที่สุด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการวัดและประเมินผลเจตคติมีความยากลำบากในการตัดสินประเมินพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ตรงกับทัศนคติที่แท้จริงและมีความยากลำบากในการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกถึงทัศนคติที่แท้จริงออกมา จากการพิจารณาพบว่าการวัดและประเมินผลด้านเจตคติดนตรีมีปัญหาในการวัดและประเมินน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการปฏิบัติ พบว่ามีระดับการปฏิบัติที่น้อยเช่นกัน แสดงว่าระดับการปฏิบัติน้อยระดับปัญหาก็น้อยตามมา ทั้งที่จริงแล้วด้านเจตคติเป็นด้านที่มีความสำคัญมากเช่นกันเพราะเป็นด้านที่ทำให้รู้ว่านักเรียนมีความสนใจหรือชอบดนตรีอยู่ในระดับใด ซึ่งครูควรใช้วิธีการวัดหลาย ๆ ลักษณะ อาจใช้การเขียนการบรรยายหรือนำเสนอข้อมูลเพื่อให้เห็นลักษณะเจตคติของนักเรียนมากที่สุด (ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2544)

2.4 ด้านนักเรียน (S)

ด้านนักเรียนเป็นประเด็นเพิ่มเติมที่ได้ระหว่างการทำงานวิจัย นอกเหนือจากวัตถุประสงค์หลัก ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียน ขาดระเบียบวินัยในการเรียนการสอนทำให้เสียเวลาในการเรียนไปมากเพราะต้องคอยอบรมระเบียบวินัย จากประเด็นดังกล่าวทำให้เห็นว่านักเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนทำให้การจัดการเรียนรู้อัตนตรีมีปัญหา ส่งผลกระทบต่อเวลาเรียนและระบบการจัดการเรียนรู้ของคุณ ครูควรปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนอัตนตรี และให้นักเรียนตระหนักว่า ดนตรีเป็นเรื่องของทักษะ ต้องอาศัยการฝึกซ้อมให้เกิดความชำนาญ ดังที่ซามูเอล บารอน (Samuel Baron, 1984) กล่าวว่า กิจกรรมการฝึกซ้อมดนตรี เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเรียนดนตรี และเป็นกิจกรรมที่จะคงอยู่คู่ต่อไปตลอดชีวิตของการเล่นดนตรี เปลี่ยนไปตามวัย และความสามารถที่เพิ่มขึ้น หรือตามสถานการณ์ของนักเรียน การฝึกซ้อมเป็นวิถีชีวิตของนักดนตรี เมื่อนักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญ หรือมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอัตนตรี นักเรียนจะมีความตั้งใจเรียน และตั้งใจฝึกซ้อมมากขึ้น ทำให้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ลดน้อยลง ครูสามารถสอนทันตามเวลาที่กำหนดได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพการเรียนการสอนสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้อัตนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านกาวัตและประเมินผลดนตรี

จากการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำให้เห็นถึงสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม การจัดการเรียนรู้อัตนตรีของครูมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินผลซึ่งมีความโน้มเอียง ซึ่งถ้ามีผู้ประเมิน 2 คน หรือให้ผู้บริหารหรือนักเรียนประเมินอาจจะได้ผลที่เที่ยงตรงมากกว่า การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างควรคัดเลือกให้มีความครอบคลุมทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กเพื่อผลการวิจัยที่ชัดเจนและเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น ครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเรื่องการจัดการเรียนรู้และ การวัตและประเมินผลทักษะดนตรี เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ครูยังขาดการวัตเจตคติของนักเรียนซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนอัตนตรีให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น ครูสอนดนตรีเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และส่งผลต่อทัศนคติของผู้เรียน เนื่องจากจุดมุ่งหมายของผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ที่ผลการเรียนตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ถึงแม้ครูสอนดนตรีอาจจะไม่ได้จบในสาขาอัตนตรี แต่ควรพัฒนาตนเองโดยการเข้าร่วมอบรมสาระดนตรีต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับหน้าที่ภาระงานของตน เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้อัตนตรีต่อไปได้

2. แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีผู้วิจัยนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ซึ่งในความเป็นจริงแล้วไม่มีรูปแบบใดที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับว่าครูสอนดนตรีซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน จะทำอย่างไร ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ ทั้งนี้และทั้งนั้นครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคการสอน และมีจิตวิทยาที่ดี ทำอย่างไรให้นักเรียนเกิดความอยากที่จะเรียน อย่างไรก็ตามครูสอนดนตรีสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีเพิ่มเติม เพื่อหาข้อสรุป และเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ในระดับประถมศึกษา 1 - 6 ในโรงเรียน ครบทุกพื้นที่การศึกษา เพื่อให้รู้สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และหาแนวทางแก้ไขต่อไป

2. ควรมีการวิจัยเรื่อง การศึกษาสาเหตุ และปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เพื่อให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

3. ควรมีการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เพื่อทดสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และนำมาพัฒนาให้เหมาะสมต่อไปการสอน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ขวัญใจ อีลิย์. 2533. *สภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จเร สำอางค์, 2550. *สมองดี ดนตรีทำได้*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
จำกัด (มหาชน).
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2535. *สาระดนตรีศึกษา: แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2540. *กิจกรรมสำหรับครูดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2541. *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2544. *พฤติกรรมกรรมการสอนดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2552. *เอกสารประกอบการฝึกอบรมครูวิชาดนตรี ตามหลักการของ BBL ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 - 6*. สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้อัจฉริยะภาพและนวัตกรรม (สสอน.): โรงแรมมิราเคิล แกรนด์.
(อัสสำเนา).
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2554. *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. 2547. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา เขมมณี. 2534. *ระบบการออกแบบการเรียนการสอน เอกสารประกอบการสอนคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ธำรงค์ศักดิ์ ธำรงค์เลิศฤทธิ์. 2552. *ดนตรีมัธยมในหลักสูตรใหม่*. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี
เจริญสุข. *การสัมมนาทางดนตรี เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนมัธยมศึกษา
ของไทย*. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธีรดา สุนทรนาถ. 2553. *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการสอนเปียโนระดับชั้นต้นของหลักสูตร
เปียโนอัลเฟรด สำหรับสถาบันสอนดนตรีเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล สร้อยพวง. 2551. *การศึกษากระบวนการวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี)
ของครูระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2535. การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช.
- ไพรัช ธีภักดิ์ศิริ. 2544. สภาพการสอนวิชาดนตรีในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุทธนาวี เมืองซอง. 2552. สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาดนตรี ช่วง ชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งอรุณ บุญทัน. 2550. สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการสอนศิลปะ (ทัศนศิลป์) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2. ภาคนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม".
- วรรณะ พยัคฆพงษ์. 2546. การวิเคราะห์เนื้อหาสาระกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ระดับช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2546. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิญญู ทรัพย์ประภา. 2527. การจัดการเรียนการสอนดนตรีในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล. 2540. การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อส่งเสริม ความสำเร็จของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิสาร สุทธิสว่าง. 2551. การศึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สาระดนตรีในระดับช่วงชั้นที่ 3 ของสถานศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีระชัย จารย์รัตน์. 2544. การศึกษาการใช้หลักสูตรการสอนวิชาดนตรีศึกษา ในรายวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา. 2553. การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของครูในโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. 2541. เอกสารประกอบการสอนวิชา ปรัชญาและหลักสูตรดนตรีศึกษา. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์มหิดล. (อัดสำเนา).

- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2546. *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลาปชัย กงตาล. 2540. *การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีปฏิบัติในสถาบันราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศึกษาศาสตร์, กระทรวง. 2551. *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สังคม ทองมี. 2552. จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกรี เจริญสุข. *การสัมมนาทางดนตรี เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนมัธยมศึกษาของไทย*. 43 - 46. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสนอ ภริมาจิตรผ่อง. 2542. *การประเมินผลภาคปฏิบัติ*. โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี กันยายน หน้า 1-2.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. 2538. *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. 2545. *ทำไมต้องศึกษาดนตรีเอเชียในระดับชั้นประถมศึกษา*. อนุรักษ์สุนทรจิตต์. *สาระดนตรีศึกษา*. 41 – 54. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. 2551. *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ*. นครปฐม: สมาคมครูดนตรี (ประเทศไทย), (อัตสำเนา).
- อำนวยการ เลิศชัยนดี. 2542. *การประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศิลปะสนอง การพิมพ์.
- อุทุมพร จามรมาน. 2530. *การวัดและประเมินผลผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ฟีนีซ์พับลิชชิ่ง.
- อุษณีย์ จันทรวีลักษณ์. 2534. *การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Baron, S. 1984. *Instrumentalist: Practicing As a way of life*. Illinois. Instrumentalist Publishing Company.
- Bergethon, B. & Boardman, E. 1979. *Musical growth in the Elementary School*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Choksy, L. et al. 1986. *Teaching Music in the Twentieth Century*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Ebel, R. L. and Frisbie, D. A. 1986. *Essentials of Educational Measurement*. New Jersey: Perntice-Hall.
- Gronlund, N. E. 1981. *Measurement and Evaluation in Teaching*. 3rd ed. New York: McMillan,
- Halper, J. 1992. *Effects of Historical and Analytical Teaching Approaches on Music*.
- Joyce, B. & Weil, M. 1966. *Models of teaching*. 5th Ed. London, Allyn and Bacon.
- Kato. T. 1992. "Music Education for Elementary and Lower Secondary Schools in Japan." In *Perspective of Music Education in Japan and Asean Coutries*. T. Takizawa. Tokyo: Research Committee for Asian Music Education.
- Kerlinger, F. N. 1986. *Foundations of Behavioral Research*. 3rd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Mehrens, W. A. 1978. *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Miller, H. M. 1978. *Introduction to Music*. New York: Harper and Row, Publishers.
- Roussos, N. I. 2003. *The Primary Education Music Curriculum of Cyprus*. Primary Education Ministry of Education and Culture. pp. 9, Nicosia.
- Sax, G. 1989. *Principles of Educational and Psychological Measurement and Evaluation*. 3rd ed. United States :wadsworth Publishing Company.
- Shuster, A. H. and M. E. Ploghoft. 1976. *The Emerging Elementary Curriculum*. 2nd ed. Columbus, OH: Charles E. Merrill Publishing Co.
- Stark, C. J. 1976. *Conceptual Framework as Resources for Curriculum Development with Music as Paradigm Case*. Doctoral Dissertation, Indiana University. Steiner, Elizabeth. 1988. *Aesthetics and Education*. Bloomington, In: Indiana University. (Mimeographed).
- Steiner, E. 1988. *Methodology of Theory Building*. Sydney: Educology Research Associates.
- Taba, H. 1962. *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and Word.

- Takizawa, T. 1992. *Perspective of Music Education in Japan and ASIAN Countries: Towards a New Scope of Music Education as Cultural Education*. Tokyo: Research Committee for Asian Music Education.
- Taylor, E. 1994. *The AB guide to music Theory*. The Associated Board of the Royal School of Music (Publishing) Ltd. London, England.
- Thorburn, N. 1981. *The place of teacher attitude in curriculum design: A case study of how art teachers in New Zealand primary and secondary schools view their role*. Doctoral Dissertation, The Ohio State University.
- Van Dalan, D. B. 1979. *Understanding educational Research: An Introduction*. 7th ed. New York: McGraw-Hill Book.
- Wiersma, W. & Jurs, S. G. 1990. *Educational Measurement and Testing*. 2nd ed. Massachusetts: A Division of Simon & Schuster.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

ที่ ศธ 0512.6 (2771)/55- **1523**

คณะศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

9 มีนาคม 2555

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุกษชา โพธิ์เงิน นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม กับ ครูสอนวิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด ได้แก่ 1. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2. สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร และ 3. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ภาคผนวก ข

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล
อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์สุพัตรา วิไลลักษณ์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. อาจารย์สุขุมาลัย มณีโชติ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนบูรณะศึกษา

ภาคผนวก ค

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 สังกัด ได้แก่

1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน

โรงเรียนวัดอมรินทราราม	โรงเรียนวัดสังข์กระจาย
โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส
โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค	โรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก

2. สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 65โรงเรียน

โรงเรียนวัดคลองเตย	โรงเรียนวัดสะพาน
โรงเรียนคันทนาเยาว	โรงเรียนเสนาภิคม
โรงเรียนวัดไท	โรงเรียนวัดยายร่ม
โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม	โรงเรียนวัดบางบอน
โรงเรียนสุขโขทัย	โรงเรียนพรหมราษฎร์รังสรรค์
โรงเรียนวัดกระโจมทอง	โรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาวาส
โรงเรียนวัดทุ่งครุ	โรงเรียนวัดนวลจันทร์
โรงเรียนบางมด (ตันเปาว์วิทยา)	โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์
โรงเรียนวัดดวงแข	โรงเรียนอยู่เป็นสุขอนุสรณ์
โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)	โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี
โรงเรียนวัดไผ่ตัน	โรงเรียนวัดท่าพระ
โรงเรียนวัดบางเสาธง	โรงเรียนบ้านบางกะปิ
โรงเรียนวัดเลา	โรงเรียนวัดแสนสุข
โรงเรียนวัดท่าข้าม	โรงเรียนวัดปรีวาต
โรงเรียนวัดไท	โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง
โรงเรียนวัดสน	โรงเรียนวัดมัชฌันติการาม
โรงเรียนฟองพลอยอนุสรณ์	โรงเรียนวัดหลักสี่
โรงเรียนประชานุกุล (ข้าสนิทอนุเคราะห์)	โรงเรียนสายไหม
โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 1	โรงเรียนวัดสามัคคีบำรุง
โรงเรียนวัดดาวคะนอง	โรงเรียนประชาภิบาล
โรงเรียนราษฎร์บูรณะ (มุขำหมัดอุทิศ)	โรงเรียนวัดหนึ่ง
โรงเรียนวัดพระพิเรนทร์	โรงเรียนวัดนางนอง (พิพัฒน์)
โรงเรียนชูสินทองประดิษฐ์อนุสรณ์	โรงเรียนวัดทองเพลิง
โรงเรียนวัดราชสิงขร	โรงเรียนวัดบางปะกอก

โรงเรียนวัดเศวตฉัตร	โรงเรียนบางแคเหนือ
โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์	โรงเรียนวัดเสมียนนารี
โรงเรียนพหลโยธิน	โรงเรียนวัดรวก
โรงเรียนวัดมหาพฤฒาราม	โรงเรียน ประชาภิบาล
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม	โรงเรียนวัดสุทัศน์
โรงเรียนวัดประตู่	โรงเรียนวัดพระยาบัง
โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า	โรงเรียนนีนลราชภัฏรุ่มปฐมภัก
โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ์)	โรงเรียนปรมประชา
โรงเรียนสามเสนนอก	

3. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 61 โรงเรียน

โรงเรียนสตรีวรนาถ	โรงเรียนวัฒนศิลป์วิทยาลัย
โรงเรียนศรีวิกรม์	โรงเรียนพระฤทธิพัฒน์เวศม์
โรงเรียนธนบุรีศึกษา	โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
โรงเรียนจินดาศึกษา	โรงเรียนพระฤทธิดอนเมือง
โรงเรียนเอี่ยมพานิชวิทยา	โรงเรียนอำนวยการศิลป์
โรงเรียนพระมารดาภิจจานุเคราะห์	โรงเรียนโชคชัย
โรงเรียนแสงหิรัญ	โรงเรียนวัดวัชรธรรมสาริต
โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย	โรงเรียนยอดดวงใจ
โรงเรียนภาษาอนุสรณ์บางแค	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศร่มเกล้า
โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี	โรงเรียนพระแม่มาลีสาธิตประดิษฐ์
โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน	โรงเรียนสตรีกุหลาบธนบุรี
โรงเรียนแสงอรุณ	โรงเรียนดวงวิภา
โรงเรียนพรพิมพ์ พระราม 2	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศมีนบุรี
โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา	โรงเรียนภูมิสมิทธิ์
โรงเรียนปัญญาศักดิ์	โรงเรียนโกศลวิทยา
โรงเรียนช่างตากุ้งี่คอนแวนท์	โรงเรียนโสมาภา
โรงเรียนลาซาล	โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร
โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา	โรงเรียนโรจนนิมิตวิทยา
โรงเรียนโสมาภา	โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร
โรงเรียนขจรโรจน์วิทยา	โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา
โรงเรียนแย้มสอาด	โรงเรียนจรรยาพรวิทยา

โรงเรียนแก้ววิทยา	โรงเรียนอัสสัมชัญประถมศึกษา
โรงเรียนมณีวิทยา	โรงเรียนจันทร์วิทยา
โรงเรียนเยาวลักษณ์วิทยา	โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา
โรงเรียนสวนรัฐวิทยา	โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย
โรงเรียนบางกอกศึกษา	โรงเรียนเรวัต
โรงเรียนศิริมงคลศึกษา	โรงเรียนนรรัตน์รังษฤกษ์ดี
โรงเรียนสากลศึกษา บางแค	โรงเรียนประภามนตรี
โรงเรียนทิวไผ่งาม	โรงเรียนโรจนนิมิตวิทยา
โรงเรียนคลองเตยวิทยา	โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์
โรงเรียนดรุณวิทย์	

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับครูสอนดนตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับครูสอนวิชาดนตรี

เรื่อง

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนวิชาดนตรี
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ผู้วิจัย

นางสาวสุกชชา โพธิ์เงิน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ดร. อนุรุทธิ์ สุทธจิตต์

สาขาวิชาดนตรีศึกษา

ภาควิชาศิลปดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับครูสอนวิชาดนตรี
เรื่อง
การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้อัตนตรี
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้อัตนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้อัตนตรีตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี ศึกษาสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้อัตนตรีของครู และครูต้องการอบรมเพิ่มเติมโดยจำแนกสาขาวิชาที่จบการศึกษาและนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้อัตนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูสอนดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้อัตนตรีตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

ตอนที่ 3 ปัญหาต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้อัตนตรีตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

ตอนที่ 4 สาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้อัตนตรี และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

ตอนที่ 5 ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

3. คำจำกัดความในงานวิจัยนี้

ครูสอนดนตรี หมายถึง ครูสอนวิชาดนตรีในชั้นเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ตามที่หลักสูตรกำหนด อาจจะมีจบสาขาดนตรี หรือจบสาขาอื่นๆ ก็ได้ แต่รับผิดชอบหน้าที่ในการสอนดนตรี

สภาพ หมายถึง ลักษณะทั่วไปของการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในปัจจุบัน

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่เป็นความคับข้องใจหรือความรู้สึกของครูที่คิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้อัตนตรี และการวัดและประเมินผลดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ครูเห็นว่าควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้มีและปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อัตนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และความต้องการในการอบรมด้านสาระดนตรีเพิ่มเติม

การจัดการเรียนรู้อัตนตรี หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครูผ่านการปฏิบัติกิจกรรมดนตรีในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อัตนตรีอย่างครบถ้วน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา หมายถึง แบบแผนการดำเนินการสอนที่พัฒนาขึ้นและจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา หมายถึง หมายถึง สาขาวิชาที่ครูสอนดนตรีจบการศึกษา ได้แก่ ครูสอนดนตรีที่จบการศึกษาวิชาดนตรีโดยตรง และจบการศึกษาสาขาอื่นที่ไม่ใช่ดนตรี

การจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี หมายถึง สถานการณ์ที่ครูจัดไว้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้สาระดนตรีอย่างครบถ้วน ตามกรอบแนวคิดสาระดนตรีและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่ผู้วิจัยรวบรวมไว้ในเครื่องมือการวิจัย

การวัดและการประเมินผลดนตรี หมายถึง การวัดผลการเรียนของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร และนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินค่าในรูปของคุณภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การประเมินผลเนื้อหาดนตรี การประเมินผลทักษะดนตรี และการประเมินผลเจตคติทางดนตรี

4. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพงานของท่านแต่อย่างใด

5. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกขั้นตอน ทุกข้อ ให้ครบถ้วน เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบมีคุณค่าและประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านแต่ละข้อไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอผลโดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นคำตอบของบุคคลใด บุคคลหนึ่ง ผลของคำตอบจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

(ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้)

ผู้วิจัย นางสาวสุกัญชา โพธิ์เงิน
 นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา
 ภาควิชาศิลปดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพของท่าน
ในบางข้อท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. ชื่อโรงเรียน .....สังกัด.....
2. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง
3. อายุ ( ) 1. 21 - 30 ปี ( ) 2. 31 - 40 ปี
( ) 3. 41 - 50 ปี ( ) 4. มากกว่า 50 ปี
4. สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา
( ) 1. จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง
( ) 2. จบการศึกษาสาขาอื่น โปรดระบุ .....
5. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1. ครูประจำชั้น ( ) 2. ครูประจำวิชาดนตรี
( ) 3. ครูพิเศษ ( ) 4. อื่นๆ โปรดระบุ .....
6. ภาระงานสอนดนตรี
( ) 1. รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของตนตรีสากลเท่านั้น
( ) 2. รับผิดชอบงานสอนเฉพาะในส่วนของตนตรีไทยเท่านั้น
( ) 3. รับผิดชอบงานสอนทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล
( ) 4. อื่นๆ โปรดระบุ .....
7. ระดับชั้นที่ทำการสอน(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1. ประถมศึกษาปีที่ 4
( ) 2. ประถมศึกษาปีที่ 5
( ) 3. ประถมศึกษาปีที่ 6
8. โรงเรียนของท่านจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี จำนวนกี่คาบ/สัปดาห์
( ) 1. จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ ( ) 2. จำนวน 2 คาบ/สัปดาห์
( ) 3. จำนวน 3 คาบ/สัปดาห์ ( ) 4. จำนวนมากกว่า 3 คาบ/สัปดาห์
9. ระยะเวลาการสอนใน 1 คาบจำนวนกี่นาที/คาบ
( ) 1. จำนวนน้อยกว่า 40 นาที/คาบ ( ) 2. จำนวน 40 นาที/คาบ
( ) 3. จำนวน 50 นาที/คาบ ( ) 4. จำนวน 60 นาที/คาบ
( ) 5. จำนวนมากกว่า 60 นาที/คาบ ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ .....
10. เหตุผลที่สอนวิชาดนตรี
( ) 1. ผู้อำนวยการสถานศึกษามอบหมาย
( ) 2. สนใจและสมัครใจสอนเอง
( ) 3. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

ก. ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีหมายเลขซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เกี่ยวกับสภาพในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	5	ระดับของการปฏิบัติ	มีการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	ระดับของการปฏิบัติ	มีการปฏิบัติมาก
ระดับคะแนน	3	ระดับของการปฏิบัติ	มีการปฏิบัติปานกลาง
ระดับคะแนน	2	ระดับของการปฏิบัติ	มีการปฏิบัติน้อย
ระดับคะแนน	1	ระดับของการปฏิบัติ	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	0	ระดับของการปฏิบัติ	ไม่มีการปฏิบัติ

สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี	ปฏิบัติมากที่สุด → ไม่มีการปฏิบัติ					
	5	4	3	2	1	0
1. การสอนวิชาดนตรีโดยวิธีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในสาระดนตรี มากกว่าเน้นกิจกรรม						
2. การสอนวิชาดนตรีโดยการอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์						
3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟังเพลง ให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของบทเพลง						
4. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการร้อง เช่น การร้องเพลงตามเนื้อเพลงในบทเรียน เป็นต้น						
5. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเล่นเครื่องดนตรีในชั้นเรียน(โปรดระบุ).....						
6. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายที่ตอบสนองจังหวะและทำนอง						
7. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและแปลความหมายตัวโน้ต โดยสอนให้นักเรียนรู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์ทางดนตรี						
8. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและแปลความหมายโน้ต โดยบอกชื่อของสัญลักษณ์ทางดนตรีก่อนที่จะอธิบายหรือสาธิตให้นักเรียนเข้าใจ						
9. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ การสร้างผลงานทางดนตรี เช่น การสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย เป็นต้น						

สภาพการจัดการเรียนรู้อัตนตรี	ปฏิบัติมากที่สุด → ไม่มีการปฏิบัติ					
	5	4	3	2	1	0
10. สอนสาระดนตรีโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จากง่ายไปหายาก						
11. ครูทบทวนบทเรียนในช่วงเวลาที่แล้วก่อนเริ่มเรียนเรื่องต่อไปเป็นประจำ						
12. ครูมีกิจกรรมที่เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เห็นถึงความสำคัญของดนตรีก่อนทำการสอน						
13. โรงเรียนของท่านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านดนตรีเพื่อ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้อัตนตรีต่อไป เช่น การจัดครูเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น						

ข. ด้านการวัดและการประเมินผลดนตรี

คำชี้แจง 1. โปรดให้รายละเอียดโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

2. แบบสอบถามบางข้อ ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- เครื่องมือที่ท่านใช้ในการวัดและประเมินผลดนตรี มีอะไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. แบบทดสอบชนิดปรนัย	( ) 2. แบบทดสอบชนิดอัตนัย
( ) 3. แบบสำรวจรายการ	( ) 4. แบบสัมภาษณ์
( ) 5. แบบวัดเจตคติ	( ) 6. แบบบันทึกพฤติกรรม
( ) 7. แฟ้มสะสมผลงาน	( ) 8. แบบประเมินภาคปฏิบัติทักษะ
( ) 9. อื่นๆ (โปรดระบุ)	
- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ท่านได้มาจากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. สร้างขึ้นเองตามความเข้าใจของท่าน
( ) 2. สร้างขึ้นเอง โดยคำนึงถึงการประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวคิดการนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์
( ) 3. สร้างโดยร่วมมือกับครูในโรงเรียนที่สอนกิจกรรมดนตรีในระดับชั้นเดียวกัน
( ) 4. นำมาจากคู่มือครูในแบบเรียนวิชาดนตรี
( ) 5. ได้มาจากแหล่งอื่นๆ (โปรดระบุ) .....
- ในการวัดและประเมินผลดนตรีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ท่านมีวัตถุประสงค์อย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เพื่อประเมินผลการเรียนว่าจัดได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่
( ) 2. เพื่อทราบพัฒนาการทางดนตรีของนักเรียน
( ) 3. เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี

- ( ) 4. เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับใด
- ( ) 5. เพื่อประเมินศักยภาพการเรียนรู้ทางดนตรีต่อไปในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียน
- ( ) 6. เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน
- ( ) 7. เพื่อประเมินความสามารถทางการสอนของครู
- ( ) 8. มีวัตถุประสงค์อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
4. ระยะเวลาในการวัดและประเมินผล ท่านวัดและประเมินผลเวลาใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน
- ( ) 2. วัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนหลังจากเรียนจบแต่ละชั่วโมง
- ( ) 3. วัดและประเมินผลกลางภาคเรียน
- ( ) 4. วัดและประเมินผลรวม หลังการเรียนสิ้นสุดลง หรือปลายภาคเรียน
5. ท่านมีการวัดและประเมินผลเนื้อหาดนตรีหรือไม่
- ( ) 1. มี ( ) 2. ไม่มี
6. ท่านมีการวัดและประเมินผลทักษะดนตรีหรือไม่
- ( ) 1. มี ( ) 2. ไม่มี
7. ท่านมีการวัดและประเมินผลเจตคติดนตรีหรือไม่
- ( ) 1. มี ( ) 2. ไม่มี

ตอนที่ 3 ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีหมายเลขซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	5	ระดับของปัญหา	มีปัญหามากที่สุด
ระดับคะแนน	4	ระดับของปัญหา	มีปัญหามาก
ระดับคะแนน	3	ระดับของปัญหา	มีปัญหามากกลาง
ระดับคะแนน	2	ระดับของปัญหา	มีปัญหาน้อย
ระดับคะแนน	1	ระดับของปัญหา	มีปัญหาน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	0	ระดับของปัญหา	ไม่มีปัญหา

ตัวอย่าง

ปัญหา	มีปัญหามากที่สุด → ไม่มีปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
1. มีงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป			✓			
2. สอนไม่ทันเวลา			✓			
3. วิธีการวัดและประเมินผล			✓			
ฯลฯ						

ก. ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี	มีปัญหามากที่สุด → ไม่มีปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
1. สาระการเรียนรู้แกนกลาง ในหลักสูตรแกนกลางฯ 2551 ไม่ครบถ้วน และไม่เหมาะสมกับผู้เรียน						
2. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในสาระดนตรีที่จะสอน						
3. เวลาที่กำหนดให้ใช้สอนได้ไม่เต็มเวลา						
4. สอนไม่ครบสาระดนตรีเมื่อจบภาคเรียน						
5. ความยากลำบากในการสอนให้นักเรียนได้รับความรู้ทั้งด้านเนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี						
6. ความยากลำบากในการสอนให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาดนตรี						

ข. ด้านการวัดและประเมินผลดนตรี

ปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรี	มีปัญหามากที่สุด → ไม่มีปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
<u>ด้านเนื้อหาดนตรี</u>						
1. สาระดนตรีที่จะวัดมีมากไม่เหมาะสมกับเวลา						
2. ครูมีภาระงานมากเกินไป ไม่มีเวลาในการสร้างข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ						
3. ความยากลำบากในการออกแบบทดสอบชนิดปรนัยให้ครอบคลุมสาระดนตรี ทั้งความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์						
4. ความยากลำบากในการเลือกชนิดของเครื่องมือให้เหมาะสมกับสาระดนตรีที่ต้องการวัดและประเมินผล						
5. เอกสารประเมินผลมีหลายประเภท ซ้ำซ้อนเพิ่มภาระงานให้มากขึ้น						
6. การแปลผลการสอบมีความคลาดเคลื่อน						
7. เวลาในการตรวจแบบทดสอบมีน้อย เนื่องจากต้องประเมินผลนักเรียนมากกว่า 1 ระดับชั้น						
<u>ด้านทักษะดนตรี</u>						
1. การประเมินผลทำได้ไม่ครบทุกทักษะ						
2. การประเมินผลแต่ละทักษะต้องใช้เวลาามาก						
3. นักเรียนไม่สนใจการประเมินผลทักษะดนตรี						
4. ประสิทธิภาพเดิมในทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมีไม่เพียงพอ						

ปัญหาการวัดและประเมินผลดนตรี	มีปัญหามากที่สุด → ไม่มีปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
5. ความยากลำบากในการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือเพื่อประเมินผลทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียน						
6. การให้คะแนนจากการประเมินผลทักษะด้านต่าง ๆ ของนักเรียนทำให้ยุติธรรมได้ยาก						
ด้านเจตคติดนตรี						
1. ความยากลำบากในการประเมินผลทัศนคติจากการสังเกตนักเรียนทำได้ไม่ทั่วถึง						
2. ความยากลำบากในการกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกถึงทัศนคติที่แท้จริงออกมา						
3. ความยากลำบากในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเวลาเรียน						
4. ความยากลำบากเกี่ยวกับความยุติธรรมในการประเมินคะแนนทัศนคติของนักเรียนแต่ละคน						
5. ความยากลำบากในการประเมินทัศนคติของนักเรียนเป็นคะแนน						
6. ความยากลำบากในการตัดสินประเมินพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ตรงกับทัศนคติที่แท้จริง						
7. ความยากลำบากในการประเมินผลทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรีและต่อครูสอนดนตรี						

ปัญหาอื่นๆ (โปรดระบุ)

.....
 .....
 .....

ตอนที่ 4 สารสนเทศที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี และสารสนเทศที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีหมายเลขซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	5	ระดับของปัญหา	มีปัญหามากที่สุด
ระดับคะแนน	4	ระดับของปัญหา	มีปัญหามาก
ระดับคะแนน	3	ระดับของปัญหา	มีปัญหามากปานกลาง
ระดับคะแนน	2	ระดับของปัญหา	มีปัญหาน้อย
ระดับคะแนน	1	ระดับของปัญหา	มีปัญหาน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	0	ระดับของปัญหา	ไม่มีปัญหา

4.1 สารคดีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้

สารคดีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้	มีปัญหามากที่สุด → ไม่มีปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
1) องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต						
2) ประเภทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน						
3) ประเภทและหน้าที่ของวงดนตรีไทย สากล และพื้นบ้าน						
4) ประวัติดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน						
5) วิวัฒนาการของดนตรีประเภทต่าง ๆ						
6) อิทธิพลของประเพณีและวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรีในท้องถิ่น						

4.2 ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้

ทักษะดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้	มีปัญหามากที่สุด → ไม่มีปัญหา					
	5	4	3	2	1	0
1) การฟังเพลงให้เกิดความซาบซึ้ง						
2) การร้องเพลงประเภทต่าง ๆ แนวเดียว						
3) การร้องประสานเสียงแบบ Canon และ round						
4) การเล่นเครื่องดนตรี						
5) การเคลื่อนไหวให้เข้ากับจังหวะดนตรี						
6) การอ่านเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี						
7) การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะ ทำนอง หรือบทเพลงง่าย ๆ						

4.3 ถ้าท่านจะต้องเข้าร่วมการอบรมสารคดีเพิ่มเติม ท่านจะเลือกเข้าอบรมสารคดีในเรื่องใดที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีของท่านได้ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีหมายเลขซึ่งตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

- ระดับคะแนน 5 ระดับของความต้องการ มีความต้องการเข้าร่วมการอบรมมากที่สุด
 ระดับคะแนน 4 ระดับของความต้องการ มีความต้องการเข้าร่วมการอบรมมาก
 ระดับคะแนน 3 ระดับของความต้องการ มีความต้องการเข้าร่วมการอบรมปานกลาง
 ระดับคะแนน 2 ระดับของความต้องการ มีความต้องการเข้าร่วมการอบรมน้อย
 ระดับคะแนน 1 ระดับของความต้องการ มีความต้องการเข้าร่วมการอบรมน้อยที่สุด
 ระดับคะแนน 0 ระดับของความต้องการ ไม่ต้องการเข้าร่วมการอบรม

สารคดีที่ต้องการอบรมเพิ่มเติม	ต้องการมากที่สุด → ไม่ต้องการอบรม					
	5	4	3	2	1	0
1) การสร้างสื่อการเรียนการสอนดนตรี						
2) การวิเคราะห์หลักสูตรดนตรี						
3) วิวัฒนาการดนตรีไทย						
4) วิวัฒนาการดนตรีสากล						
5) การพัฒนาการสอนสารคดีในชั้นเรียน						

สาระดนตรีที่ต้องการอบรมเพิ่มเติม	ต้องการมากที่สุด → ไม่ต้องการอบรม					
	5	4	3	2	1	0
6) การพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในชั้นเรียน						
7) การวัดและประเมินผลดนตรี						
8) เกมดนตรี						
9) นวัตกรรมการสอนดนตรีตะวันตก						
10) การจัดเสียงตามสายวิชาดนตรีในโรงเรียน						
11) การวิจัยทางดนตรี						
12) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีที่บ้าน						
13) การสอนดนตรีตามแนวออร์ฟ (Carl Orff)						
14) การสอนดนตรีตามแนวโคดาไล (Zoltan Kodaly)						
15) การสอนดนตรีตามแนวดาลโครซ (Dalcroze Approach)						
16) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี						
17) กลวิธีการสอนเครื่องดนตรีและหลักการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีในชั้นเรียน						
18) การใช้เปียโนประกอบการเรียนการสอน						
19) หลักการเขียนโครงการสอนดนตรี						
20) การขอตำแหน่งทางวิชาการสำหรับครูดนตรีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน						
21) อื่นๆ (โปรดระบุ)						
21.1)						
21.2).....						
21.3)						

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

- คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความคิดเห็น และความต้องการของท่านมากที่สุด
2. แบบสอบถามบางข้อ ท่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1. จำนวนระยะเวลาที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีใน 1 คาบเรียน
- ( ) 1. เวล่าน้อยกว่า 40 นาที/คาบ   ( ) 2. เวลา 40 นาที/คาบ
- ( ) 3. เวลา 50 นาที/คาบ   ( ) 4. เวลา 60 นาที/คาบ
- ( ) 5. เวลามากกว่า 60 นาที/คาบ   ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ .....

2. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของท่านและเหมาะสมกับเวลาหรือไม่ อย่างไร และอยากให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง

.....
 .....

3. ในโรงเรียนของท่านควรปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ด้านใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. สถานที่ที่ใช้จัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี
 ( ) 2. สื่อการเรียนการสอนดนตรี
 ( ) 3. กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี
 ( ) 4. หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรี
 ( ) 5. กิจกรรมเสริมพิเศษทางดนตรี
 ( ) 6. ความรู้ความสามารถของผู้สอน
 ( ) 7. ความสนใจและความตั้งใจของผู้เรียน
 ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ .....

4. เพื่อให้รองรับกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สาระดนตรีอาเซียน ควรเพิ่มเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี ในหลักสูตรฯ ฉบับต่อไปหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

5. ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทางโรงเรียนควรมีครูดนตรีจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยควรรับผิดชอบงานสอนดนตรีไทย ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านดนตรีสากลควรรับงานสอนในส่วนของดนตรีสากล เพื่อคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

.....
 .....

ขอขอบคุณคุณครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัย นางสาวสุกัญชา โพธิ์เงิน
 นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา
 ภาควิชาศิลปะดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูสอนดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนสังกัด

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง

การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

บทนำ

แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อสนองวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระดนตรี และด้านการวัดและประเมินผลดนตรี ศึกษาสาระดนตรีที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี และสาระดนตรีที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา และนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูสอนดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนี้มีลักษณะกึ่งมีโครงสร้างเป็น ประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามให้แสดงความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีศึกษา และครูสอนดนตรีที่คัดเลือกเป็นตัวแทนแต่ละสังกัดโรงเรียน

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ ( ) 1. ชาย	( ) 2. หญิง
2. อายุ ( ) 1. 21 - 30 ปี	( ) 2. 31 - 40 ปี
( ) 3. 41 - 50 ปี	( ) 4. มากกว่า 50 ปี
3. สาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา	
( ) 1. จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง	
( ) 2. จบการศึกษาสาขาอื่น โปรดระบุ	
4. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	
( ) 1. จบการศึกษาด้านดนตรีโดยตรง	
( ) 2. จบการศึกษาสาขาอื่น โปรดระบุ	

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

1. เวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในชั้นเรียนควรจัดการเรียนการสอนที่คาบต่อสัปดาห์ และคาบละกี่นาที
2. หลักการและจุดประสงค์หลักในการเรียนการสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 คืออะไร / ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในระดับใด/ควรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะใด
3. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่กำหนดมาให้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีของท่านและเหมาะสมกับเวลาหรือไม่
4. สภาพและปัญหาในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี ถ้ามองโดยภาพรวมมีลักษณะเป็นอย่างไร มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับใด (สอบถามเฉพาะครูสอนดนตรีเท่านั้น)
5. เพื่อให้รองรับกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สาระดนตรีอาเซียน ครูควรจัดการเรียนการสอนดนตรีอาเซียนเพิ่มเติมเข้าไปในรายวิชาดนตรี หรือควรบรรจุลงในหลักสูตรฯ ฉบับต่อไปหรือไม่อย่างไร
6. ลักษณะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี ควรจะมีลักษณะเป็นอย่างไร
7. การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ควรพัฒนาในรูปแบบใดบ้าง / รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสมควรมีลักษณะเป็นอย่างไร
8. หลักการและกระบวนการวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีควรพิจารณาอย่างไร ทั้งด้านเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และเจตคติดนตรี
9. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการวัดและประเมินผลดนตรี ควรวัดและประเมินผลเมื่อใด

ชื่อ-นามสกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์).....
 โรงเรียน.....สังกัด.....
 สถานที่สัมภาษณ์ .....,
 วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....

ผู้สัมภาษณ์
 นางสาวสุภัชชา โพธิ์เงิน
 นิสิตปริญญาโท ภาควิชาดนตรีศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

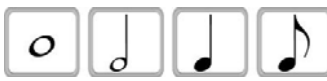
ภาคผนวก จ

ยกตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

ตารางที่ 5.1 ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	เคลื่อนไหวโดยใช้ระบบ	การอ่าน	การสร้างสรรค์	หมู่คณะ	ตัวชี้วัด	
1	- ทดสอบก่อนเรียน - ทดสอบโสตประสาททางดนตรี	✓	✓					มฐ.ศ.2.1 มฐ.ศ.2.2	ป.4/1-7 ป.4/1-2	- แบบทดสอบก่อนเรียน
2	- ให้นักเรียนอ่านและร้องเพลง สวัสดิ์ ให้นักเรียนคว่ำมือลง เคลื่อนไหวขึ้นลงตามโน้ตเพลง เป็นการระบូทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น-ลง ของทำนอง หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียนโน้ตออกมาในรูปแบบของจังหวะก็ได้ สวัสดิ์ ณราธ ลพธจิตต์ เนื้อร้อง ทำนอง หมายเหตุ อาจใช้ในการร้องก่อนเริ่มเรียนทุกครั้ง - ให้นักเรียนฟังเพลงที่มีจังหวะช้าเร็วต่างกัน แบบละ 1 เพลง ให้นักเรียนปรบมือตามจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง เดิน วิ่ง หรือย่อท่าตามจังหวะเพลง หรือปรบมือตามจังหวะเพลงไทยเดิมทั้งอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียว เช่น เพลงใกล้รุ่ง เพลงแขกบรเทศ เพลงวิหคเหินลม เป็นต้น	✓	✓		✓	✓		มฐ.ศ.2.1	ป.4/3	- แบบสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหว (เข้าจังหวะ ทำทาง ลีลา ความสวยงาม)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	ไหวพริบดีระบบ	การอ่าน	การสร้างระบบ	หน่วยต้นแบบ	ตัวชี้วัด	
3	<p>- ครูนำแผนภูมิเพลงมาติดไว้บนกระดาน ครูและนักเรียนจำแนกประโยคเพลงและร่วมกันร้องเพลงตามการแบ่งประโยคที่ถูกต้อง เช่น เพลงวิหคเหินลม เพลงใกล้รุ่ง เพลงแขกบรเทศ เป็นต้น</p> <p>- ให้นักเรียนสร้างสรรค์ประโยคเพลงอย่างง่าย</p>	✓	✓			✓	✓	มฐ.ศ.2.1	ป.4/1	- แบบประเมินการสร้างสรรค้ประโยคเพลง (จังหวัด ทำนอง รูปแบบ ลีลา ความไพเราะ)
4	<p>- ให้นักเรียนฝึกแยกแยะเสียงเครื่องดนตรีแต่ละประเภท เช่น เครื่องสาย เครื่องเป่า เครื่องเคาะ เป็นต้น ให้นักเรียนระบุการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี และประเภทของเครื่องดนตรี</p> <p>- การเล่นเกม Bingo เครื่องดนตรี โดยให้นักเรียนฟังเสียงเครื่องดนตรีสั้น ๆ จากนั้นให้นักเรียนบอกชื่อเครื่องดนตรี แล้ววางเบี้ยลงในช่องตาราง เมื่อครบให้นักเรียนขานว่า Bingo</p> 	✓						มฐ.ศ.2.1	ป. 4/2	- การตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
5	<p>- บันทึกโน้ตลงในตารางโน้ตเพลงไทย เปิดเพลงให้นักเรียนฟัง หลังจากนั้นให้อ่านและร้องเพลงร่วมกัน เช่น เพลงงามแสงเดือน เพลงลามะลิลา เป็นต้น</p> <p>- อ่านโน้ตสากล อาจใช้การอ่านโดย</p>	✓	✓			✓	✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 4/4	- แบบประเมินการอ่านโน้ต (จังหวัด ทำนอง ลีลา ความไพเราะ)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	การเคลื่อนไหว	การอ่าน	การสร้างสรรค์	มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	
	<p>ใช้สัญลักษณ์ภาพแทน คำตัวโน้ตก่อน เช่น</p> <p>เชื่อมโยงไปสู่สัญลักษณ์โน้ตตัวดำและตัวเข้บิต อ่านว่า ทา และ</p> <p>♫ อ่านว่า ทีที เป็นต้น</p> <p>- ให้นักเรียนคิดภาพแทนตัวโน้ต หลังจากนั้นให้ฝึกการอ่านโน้ตตามสัญลักษณ์ภาพต่อไป</p> <p>- ฝึกอ่านโน้ตเพลงเบื้องต้น เช่น เพลงสวัสดี เพลงแมงมุมลาย เป็นต้น</p>									
6	<p>- ให้นักเรียนขับร้องเพลงไทย เช่น เพลงงามแสงเดือน เพลงแขกบรเทศ เป็นต้น</p> <p>- ให้นักเรียนขับร้องเพลงไทยสากล เช่น เพลงพระราชนิพนธ์ ลมหนาว เป็นต้น ครูอาจให้นักเรียนร้องเพลงประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ได้ โดยเลือกให้เหมาะสมกับช่วงเสียงของนักเรียน</p> <p>หมายเหตุ ถ้าครูร้องเพลงไม่ไพเราะ ควรเปิดเพลงต้นฉบับให้นักเรียนฝึกร้องตาม และก่อนร้องเพลงควรให้นักเรียนอ่านและเข้าใจความหมายของบทเพลงก่อน</p>	✓	✓			✓		มฐ.ศ.2.1	ป. 4/5 ป. 4/7	- แบบประเมินการขับร้องเพลง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)
7	- สาธิตการใช้และการเก็บดูแลเครื่องดนตรีไทย และเครื่องดนตรีสากล	✓		✓				มฐ.ศ.2.1	ป. 4/6	- แบบประเมินการใช้และเก็บรักษา

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	ไหวพริบดีระบบ	การอ่าน	การสร้างสรรระบบ	หน่วยต้นแบบ	ตัวชี้วัด	
8	- ฝึกปฏิบัติเครื่องทำนอง เช่น ขลุ่ยไทย รีคอร์ดเดอร์ เป็นต้น หรือเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง กรับ เป็นต้น อาจนำเสนอโดยการให้นักเรียนชมคลิปการแสดงก่อนได้ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นภาพ และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียนมากยิ่งขึ้น ในการฝึกปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์ดเดอร์เพลง โดยเริ่มจากการฝึกไล่เสียงก่อน C Major Scale อาจใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติม เช่น http://www.youtube.com/watch?v=_Jcwxr56q_Q แล้วจึงปฏิบัติเพลงสั้น ๆ เช่น เพลง Hot Cross Buns ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.youtube.com/watch?v=hegdYQ0jL7g&feature=related	✓						มฐ.ศ.2.1	ป. 4/6	- แบบประเมินปฏิบัติเครื่องดนตรี (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)
9	- ให้นักเรียนฟังเพลง ชมคลิปการแสดงพื้นบ้านภาคต่าง ๆ เน้นที่ภาคกลาง เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย เป็นต้น ให้นักเรียนอ่านและร้องเพลง บอกจุดประสงค์การเล่นดนตรีและเพลงพื้นบ้านเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทยกับดนตรี สอดแทรกการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรีไทย หมายเหตุ เพลงฉ่อย อาจให้นักเรียนชมคลิปการแสดงจำลองหน้าม่าน จากรายการคุณพระช่วยก็ได้ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.youtube.com/watch?v=06pKJwpTev4	✓	✓			✓		มฐ.ศ.2.2	ป. 4/1 ป. 4/2	- แบบประเมินการขับร้องเพลง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	การเคลื่อนไหว	การอ่าน	การสร้างสรรค์	มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	
10	- อ่านและร้องเพลง ASEAN WAY ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.youtube.com/watch?v=FUSuhUFEEhw3 - ศึกษาดนตรีจีน อินเดีย หรืออินโดนีเซีย เนื่องจากเป็นดนตรีที่เก่าแก่ เป็นรากฐานของดนตรีต่าง ๆ ในแถบเอเชีย มีบันไดเสียง ท่วงทำนองลีลาแตกต่างจากดนตรีไทย ซึ่งง่ายต่อการรับรู้ เปรียบเทียบและแยกแยะ	✓	✓					-	-	- แบบประเมินการขับร้องเพลง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ) - การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม - แบบทดสอบหลังเรียน
11	ทดสอบปลายภาคเรียน						มฐ.ศ.2.1 มฐ.ศ.2.2	ป.4/1-7 ป.4/1-2	- แบบทดสอบปรนัย และอัตนัย	

ตารางที่ 5.2 ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	การเคลื่อนไหว	การอ่าน	การสร้างสรรค์	หน่วยแบบ	ตัวชี้วัด	
1	- ทดสอบก่อนเรียน - ทดสอบสอดประสานทางดนตรี	✓	✓					มฐ.ศ.2.1 มฐ.ศ.2.2	ป.5/1-7 ป.5/1-2	- แบบทดสอบ
2	- ให้นักเรียนอ่านและร้องเพลง สวัสดิ์ โดยเพิ่มอีก 1 ทำนอง ร้องประสานเสียงแบบ Canon และ Round <div style="text-align: center;"> <p>สวัสดิ์</p> <p>นราทร สุธงจิตต์</p> <p>เนื้อร้อง ทำนอง</p> </div> <p>หมายเหตุ อาจใช้ในการร้องก่อนเริ่มเรียนทุกครั้ง</p> <p>- ให้นักเรียนฟังเพลงไทยสากลที่ชื่นชอบแล้ววิเคราะห์ห้องค้ประกอบเพลง</p>	✓	✓			✓		มฐ.ศ.2.1	ป.5/1	- การวิเคราะห์ การตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	การออกแบบเครื่องดนตรี	การออกแบบ	การสร้างสรรค์	หน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	
3	- ฟังเพลงจากศิลปินนักร้องหลาย ๆ คน แล้วเปรียบเทียบเสียง - ฟังเพลงไทย หรือเพลงไทยสากล แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะเสียงเครื่องดนตรีและจังหวะทำนอง	✓						มฐ.ศ.2.1	ป.5/2	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น
4	- ออกเสียงทำนองเพลง จากนั้นเขียนเนื้อเพลงลงในห้องบันทึกโน้ตเพลงไทย และฝึกร้องเพลง - ยกตัวอย่างเพลงไทยสากลที่มีบันไดเสียง 5 เสียง มา 1 เพลง เขียนโน้ตลงในบรรทัด 5 เส้นที่กำหนดให้ และฝึกรับอ่านโน้ตเพลงนั้น ๆ	✓	✓		✓		มฐ.ศ.2.1	ป. 5/3	- แบบประเมินการอ่าน เขียน โน้ตไทยและสากล (จังหวะ ทำนอง ลีลา ความไพเราะ)	
5	รวมวงเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะและทำนอง	✓		✓			มฐ.ศ.2.1	ป. 5/4	- แบบประเมินการเล่น (จังหวะ ทำนอง ลีลา ความไพเราะ)	
6	- ให้นักเรียนขับร้องเพลงไทย เช่น ลาวดวงเดือน เป็นต้น - ให้นักเรียนขับร้องเพลงไทยสากล เช่น เพลงพระราชนิพนธ์ พรปีใหม่ เป็นต้น ครูอาจให้นักเรียนร้องเพลงประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ได้ โดยเลือกให้เหมาะสมกับช่วงเสียงของนักเรียน หมายเหตุ ถ้าครูร้องเพลงไม่ไพเราะ ควรเปิดเพลงต้นฉบับให้นักเรียนฝึกร้องตาม และก่อนร้องเพลงควรให้นักเรียนอ่านและเข้าใจความหมายของบทเพลงก่อน	✓	✓			✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 5/5	- แบบประเมินการร้อง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)	

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	การเคลื่อนไหว	การอ่าน	การสร้างสรรค์	มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	
7	- ร้องเพลงต้นสดโดยเลือกเพลงเอง		✓				✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 5/6	- แบบประเมินการร้อง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)
8	- แต่งบทละครสร้างสรรค์สั้น ๆ 1 เรื่อง โดยเลือกใช้เพลงหรือดนตรีประกอบการแสดง	✓		✓	✓		✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 5/7	- แบบประเมินการสร้างสรรค์บทละคร
9	- ให้นักเรียนฟังเพลง ชมคลิปการแสดงพื้นบ้านภาคต่าง ๆ เน้นที่ภาคกลาง เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย เป็นต้น ให้นักเรียนอ่านและร้องเพลง บอกจุดประสงค์การเล่นดนตรีและเพลงพื้นบ้านเชื่อมโยงความสัมพันธ์ อธิบายความสัมพันธ์ของดนตรีกับประเพณีในท้องถิ่น สอดแทรกการอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรีไทย อาจให้นักเรียนชมคลิปการแสดงเพลงฉ่อย จากจำอวดหน้าม่าน รายการคุณพระช่วยได้ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.youtube.com/watch?v=06pKJwpTev4	✓	✓			✓		มฐ.ศ.2.2	ป. 5/1	- การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
10	ชมดนตรีพื้นเมืองต่าง ๆ อธิบายถึงคุณค่าของดนตรีที่มีต่อท้องถิ่นนั้น ๆ	✓						มฐ.ศ.2.2	ป. 5/2	การตอบคำถาม

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	การเคลื่อนไหว	การอ่าน	การสร้างสรรค์	มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	
11	<p>- อ่านและร้องเพลง ASEAN WAY ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.youtube.com/watch?v=FUSuhUFEEhw3</p> <p>- ศึกษาดนตรีจีน อินเดีย หรืออินโดนีเซีย เนื่องจากเป็นดนตรีที่เก่าแก่ เป็นรากฐานของดนตรีต่าง ๆ ในแถบเอเชีย มีบันไดเสียง ท่วงทำนองลีลา แตกต่างจากดนตรีไทย ซึ่งง่ายต่อการรับรู้ เปรียบเทียบและแยกแยะ หรือ ดนตรีญี่ปุ่นก็เป็นตัวแทนของดนตรีเอเชียได้ การจัดกิจกรรมอาจจัดในรูปแบบของการให้นักเรียนร้องเพลงประจำชาตินั้น ๆ เช่น เพลงซากุระ เป็นต้น หรือชมคลิปการแสดงของดนตรีประเทศต่าง ๆ ที่โดดเด่นก็ได้</p>	✓	✓					-	-	<p>- การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>- แบบทดสอบหลังเรียน</p>
12	ทดสอบปลายภาคเรียน						มฐ.ศ.2.1 มฐ.ศ.2.2	ป.5/1-7 ป.5/1-2	- แบบทดสอบปรนัย และอัตนัย	

ตารางที่ 5.3 ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	ไหวพริบดีนตรี	การอ่าน	การสร้างสรร	หน่วยต้น	ตัวชี้วัด	
1	- ทดสอบก่อนเรียน - ทดสอบโสตประสาททางดนตรี	✓	✓					มฐ.ศ.2.1 มฐ.ศ.2.2	ป.6/1-6 ป.6/1-3	- แบบทดสอบก่อนเรียน
2	- เปิดเพลงให้นักเรียนฟังแล้วปรบมือตามจังหวะเพลง หรือเปิดเพลงไทย อีตราจังหวะเพลงต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนฝึกตีฉิ่งตามจังหวะเพลง - ให้นักเรียนวิเคราะห์เพลงตามองค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต เช่น เพลงลาวดวงเดือน เป็นต้น - ให้นักเรียนฟังและวิเคราะห์เสียงดนตรีที่ได้ยิน โดยให้นักเรียนฝึกแยกแยะ เสียงหนัก - เบา, ดัง - ค่อย, สนุกสนาน - เศร้าสร้อย, เร็ว - ช้า และบรรยาย ถึงความรู้สึกได้ หรือให้เด็กฟังเสียงดนตรีและให้ตอบว่า เสียงที่ได้ยิน ดัง เบาอย่างไร และเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับ ความดังเบา และอารมณ์ต่าง ๆ เช่น <i>p</i> , <i>mp</i> , <i>mf</i> , <i>f</i> เป็นต้น - ให้นักเรียนฟังทำนองที่เหมือนกันและแตกต่างกันเชื่อมโยงสู่รูปแบบของ เพลง เช่น AA, AA', AAB หรือ ABB เป็นต้น - เปิดเพลงให้นักเรียนมีโอกาสฟังเพลงหลากหลายรูปแบบเช่น เพลง วรรณคดีสำหรับเด็ก (เพลงแมงมุมลาย เพลงช้าง) เพลงดนตรีพื้นบ้านไทย (เพลงมอญซ่อนผ้า เพลงขอ) เพลงดนตรีประจำชาติไทย (เพลงลาวดวง เดือน) เพลงดนตรีตะวันตก (เพลง Romance) เพลงดนตรีนานาชาติ	✓	✓	✓	✓	✓		มฐ.ศ.2.1	ป.6/1	- แบบสังเกตพฤติกรรม การตอบ คำถาม การมีส่วนร่วม - แบบทดสอบ

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	ไหวพริบดีนตรี	การอ่าน	การสร้างสรรคดี	มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	
	(เพลงชากูระของญี่ปุ่น) เพลงดนตรีอื่น ๆ ที่ผู้สอนพิจารณาแล้วว่ามีความสำคัญให้นักเรียนฟังเสียงเครื่องดนตรี ฟังลักษณะของเสียง ที่แตกต่างกัน									
3	- ให้นักเรียนฟังดนตรีหรือเพลงอย่างใดอย่างหนึ่ง จนกระทั่งนักเรียนรู้ว่าเพลงที่ฟังคือเพลงอะไร หรือเล่นเครื่องดนตรีอะไร ทั้งไทยและสากล - ให้นักเรียนฝึกแยกแยะเสียงเครื่องดนตรีแต่ละประเภท เช่น เครื่องสาย เครื่องเป่า เครื่องเคาะ เป็นต้น ให้นักเรียนระบุการกำเนิดเสียงของเครื่องดนตรี และประเภทของเครื่องดนตรี	✓						มฐ.ศ.2.1	ป.6/2	- แบบทดสอบการแยกแยะเสียงของเครื่องดนตรี - การตอบคำถามปากเปล่า
4	- บันทึกโน้ตลงในตารางโน้ตเพลงไทย เปิดเพลงให้นักเรียนฟัง หลังจากนั้นให้อ่านและร้องเพลงร่วมกัน เช่น เพลงงามแสงเดือน เพลงลამะลีลา เป็นต้น - อ่านโน้ตเพลงไทยอัตราจังหวะสองชั้น - อ่านโน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major	✓	✓			✓		มฐ.ศ.2.1	ป. 6/3	- แบบประเมินการอ่านเขียนโน้ต
5	- ให้นักเรียนขับร้องเพลงประกอบดนตรีทั้งไทยและสากล โดยเลือกให้เหมาะสมกับช่วงเสียงของนักเรียน หมายเหตุ ถ้าครูร้องเพลงไม่ไพเราะ ควรเปิดเพลงต้นฉบับให้นักเรียนฝึกร้องตาม และก่อนร้องเพลงควรให้นักเรียนอ่านและเข้าใจความหมายของบทเพลงก่อน และการสร้างสรรคดีรูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี	✓	✓			✓	✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 6/4	- แบบประเมินการขับร้องเพลง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	ไหวพริบดีนตรี	การอ่าน	โครงสร้างระบบ	หลักสูตร	ตัวชี้วัด	
6	<p>- ฝึกปฏิบัติเครื่องทำนอง เช่น ขลุ่ยไทย รีคอร์เดอร์ เป็นต้น หรือเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง กรับ เป็นต้น อาจนำเสนอโดยการให้นักเรียนชมคลิปการแสดงก่อนได้ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นภาพ และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียนมากยิ่งขึ้น แล้วจึงฝึกปฏิบัติ ควรปฏิบัติให้ได้ 1 บทเพลงเป็นอย่างน้อย</p> <p>- การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี</p>	✓	✓	✓		✓	✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 6/4	- แบบประเมินการเล่น (จังหวะ ทำนอง ลีลา ความไพเราะ)
7	<p>- ให้นักเรียนฟังและวิเคราะห์เสียงดนตรีที่ได้ยิน โดยให้นักเรียนฝึกแยกแยะเสียงหนัก - เบา, ดัง - ค่อย, สนุกสนาน - เศร้าสร้อย, เร็ว - ช้า และบรรยายถึงความรู้สึกได้ เช่น เพลงใกล้รุ่ง เพลงพ่อแห่งแผ่นดิน เพลงเขมรไทรโยค เป็นต้น</p> <p>- ให้นักเรียนจินตนาการว่าเป็นนักแต่งเพลง จะแต่งเพลงให้มีความหมายเกี่ยวกับอะไร จังหวะอย่างไร รู้สึกอย่างไรถ้าเป็นนักแต่งเพลง และสอดแทรกคุณธรรมเรื่องใด</p> <p>- แต่งเพลงรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 16 ห้อง เช่น AA, AA', AAB หรือ ABB เป็นต้น</p>	✓				✓	✓	มฐ.ศ.2.1	ป. 6/5	<p>- การตอบคำถาม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p> <p>- แบบประเมินการสร้างสรรค์ (จังหวะ ทำนอง รูปแบบ ลีลา ความไพเราะ)</p>

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมจัดการเรียนรู้	ทักษะดนตรี						เนื้อหาดนตรี		การวัดและประเมินผล
		การฟัง	การร้อง	การเล่น	ไหวพริบดีนตรี	การอ่าน	การสร้างสรรค์	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	
8	- ให้นักเรียนชมภาพยนตร์เรื่อง โหมโรง แล้วแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ไทย - ให้นักเรียนชมการแสดงพื้นบ้านของภาคต่าง ๆ แล้วนำเสนอลักษณะเด่นของแต่ละภาค	✓						มฐ.ศ.2.2	ป. 6/1 ป. 6/2 ป. 6/3	- การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถาม
9	- อ่านและร้องเพลง ASEAN WAY ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.youtube.com/watch?v=FUSuhUFEEhw3 - ศึกษาดนตรีจีน อินเดีย หรืออินโดนีเซีย เนื่องจากเป็นดนตรีที่เก่าแก่เป็นรากฐานของดนตรีต่าง ๆ ในแถบเอเชีย มีบันไดเสียง ท่วงทำนองลีลาแตกต่างจากดนตรีไทย ซึ่งง่ายต่อการรับรู้ เปรียบเทียบและแยกแยะ หรือดนตรีญี่ปุ่นก็เป็นตัวแทนของดนตรีเอเชียได้ การจัดกิจกรรมอาจจัดในรูปแบบของการให้นักเรียนร้องเพลงประจำชาตินั้น ๆ เช่น เพลงซากุระ เป็นต้น หรือชมคลิปการแสดงของดนตรีประเทศต่าง ๆ ที่โดดเด่นก็ได้	✓	✓				-	-	- แบบประเมินการร้อง (จังหวะ ทำนอง เนื้อร้อง ลีลา ความไพเราะ)	
10	ทดสอบปลายภาคเรียน						มฐ.ศ.2.1 มฐ.ศ.2.2	ป.6/1-6 ป.6/1-3	- แบบทดสอบปรนัย และอัตนัย	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุภัชชา โพธิ์เงิน เกิดเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.2529 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาศิลปกรรม (ดนตรี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปีพ.ศ. 2552 ทำงานในตำแหน่งครูอัตราจ้าง โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์
จังหวัดสมุทรปราการ ในปีพ.ศ. 2553 และได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาดนตรีศึกษา
ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2553